

23. november 2023

Samlenotat vedrørende rådsmødet (ECOFIN) den 8. december 2023

- 1) Ændret forslag til Rådets afgørelse 2020/2053 om ordningen for EU's egne indtægter
KOM(2023) 331 2
Materialet er udarbejdet af Finansministeriet
- 2) Digital euro – fremskridttrapport
KOM-dokument foreligger ikke 9
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet og Erhvervsministeriet
- 3) Reform af EU's finanspolitiske regler (EGR)
KOM(2023) 240, KOM(2023) 24, KOM(2023) 242 15
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet
- 4) De økonomiske og finansielle konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine
KOM-dokument foreligger ikke 44
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet, Finansministeriet og Udenrigsministeriet
- 5) Implementering af genopretningsfaciliteten (RRF)
KOM(2020)408, KOM(2022)231, KOM(2023) 731, KOM(2023) 746, KOM(2023)735, KOM(2023)742, KOM(2023)749, KOM(2023) 744, KOM(2023)729, KOM(2023) 745, KOM(2023) 747 Final, KOM(2023)726 49
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet
- 6) Det europæiske semester 2024 - Kommissionens årlige undersøgelse for bæredygtig vækst, varslingsrapport og udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed
KOM(2023)901, KOM(2023)902, KOM(2023)903 68
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet

Dagsordenspunkt 1: Ændret forslag til Rådets afgørelse 2020/2053 om ordningen for EU' egne indtægter

KOM (2023)331

Kommissionen offentliggjorde 20. juni 2023 et ændret forslag til Kommissionens forslag af 22. december 2021 om introduktion af nye indtægtskilder til EU's budget. På ECOFIN 8. december 2023 ventes en statusdrøftelse om forslaget pba. en præsentation af det spanske formandskabs fremskridtsrapport.

Kommissionens oprindelige forslag af 22. december 2021 indebærer, at der etableres nye indtægtskilder baseret på EU's CO₂-kvotehandelsystem (ETS), CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (CBAM) samt spor 1 i OECD-aftalen om international selskabsbeskatning.

Kommissionens ændrede forslag af 20. juni 2023 justerer Kommissionens oprindelige forslag, således at der lægges op til et højere bidrag fra den foreslåede indtægtskilde baseret på EU's CO₂-kvotehandelsystem samt en ny indtægtskilde baseret på statistikdata om bruttooverskud i selskaber i EU-lande. Kommissionen anslår, at det ændrede forslag som helhed kan indebære indtægter for 36 mia. euro (2018-priser) årligt i perioden 2028-2030.

Forslagene til nye indtægtskilder skal ses i lyset af konklusionerne fra Det Europæiske Råd 17.-21. juli 2020. Heraf fremgår bl.a., at EU vil arbejde hen imod en reform af ordningen for EU's egne indtægter og evt. indføre nye egne indtægter. Det fremgår endvidere af tidsplanen i den interinstitutionelle aftale i regi af EU's flerårige finansielle ramme, at Rådet skal drøfte anden pakke af forslagene inden udgangen af juni 2025. Kommissionens ændrede forslag af 20. juni blev præsenteret på ECOFIN 14. juli 2023.

Forslagspakken ventes at få betydelige statsfinansielle konsekvenser. De samlede statsfinansielle konsekvenser dækker over modsatrettede effekter i skønnene for enkelte indtægtsforslag, hvor ETS-bidraget skønnes at reducere danske EU-bidrag, mens andre skønnes at øge dansk EU-bidrag. Det skønnes samlet set foreløbigt og med meget betydelig usikkerhed, at Kommissionens forslag i snit kan øge det årlige danske EU-bidrag med ca. 200 mio. kr. (2024-priser) eller reducere det med omtrent 100 mio. kr. i perioden 2024-2030 ved et uændret udgiftsniveau. Det bemærkes, at der fortsat pågår tekniske afklaringer om forslagens konsekvenser, herunder de statsfinansielle konsekvenser.

Regeringen forholder sig konstruktivt til forslag til nye EU-indtægtskilder, såfremt der er tale om en statsfinansiell fordel for Danmark, idet man også afventer yderligere teknisk afklaring.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 22. december 2021 en forslagspakke, der indeholdt forslag til en revision af EU's flerårige finansielle ramme (MFF) for 2021-

2027 (nr. 2021/0429 (KOM (2021) 569)) samt forslag til revision af Rådets afgørelse om ordningen for den Europæiske Unions egne indtægter (nr. 2021/0430 (KOM (2021) 570)). For uddybning henvises til grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2022.

Kommissionen har den 20. juni 2023 fremsat et ændret forslag (KOM(2023) 331), der justerer Kommissionens forslag af december 2021 til revision af Rådets afgørelse om egne indtægter (KOM (2021) 570). Der henvises til oversendt grund- og nærhedsnotat d. 24. juli.

Forslaget om revision af Rådets afgørelse om ordningen for den Europæiske Unions egne indtægter er fremsat med hjemmel i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), artikel 311, stk. 3 og behandles efter særlig lovgivningsprocedure. Forslaget vedtages ved enstemmighed i Rådet, og efter høring af Europa-Parlamentet. Afgørelsen kan først træde i kraft når EU-landene har godkendt den i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Som led i Europa-Parlamentets godkendelse af EU's flerårige finansielle ramme for 2021-2027 indgik Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen d. 16. december 2020 en interinstitutionel aftale, hvori Kommissionen forpligtiger sig til en tidsplan for fremsættelse af forslag om nye indtægtskilder til EU-budgettet:

- senest juni 2021 en pakke med indtægter baseret på EU's CO₂-kvotehandelssystem (ETS) og en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (CBAM) samt en digital afgift med hensigt om vedtagelse senest 1. januar 2023.
- senest juni 2024 en pakke med indtægter baseret på fx en transaktionskat (FTT) og bidrag knyttet til erhvervssektoren eller et nyt fælles selskabsskattegrundlag med hensigt om vedtagelse senest 1. januar 2026.

Indtægterne angives at skulle bidrage til tilbagebetaling af de fælles genopretningslån (NGEU). ECOFIN 14. juli 2023 havde en generel drøftelse om forslagspakken. Der henvises til samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 4. juli 2023.

Forslaget om en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (CBAM), der er en del af Kommissionens klimalovforslagspakke *Fit-for-55* blev vedtaget 10. maj 2023. Forslaget om en revision af EU's kvotehandelsdirektiv (ETS), der også er en del af klimalovforslagspakken *Fit-for-55* blev vedtaget 1. marts 2023. Der er ikke fremsat forslag om implementeringen i EU af spor 1 i OECD-aftalen om international beskatning.

3. Formål og indhold

Kommissionens forslagspakke af 21. december 2021 bestod af forslag til tre nye indtægtskilder: Revision af EU's CO₂-kvotehandelssystem (ETS) og indførslen af en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (CBAM). Hertil kommer en ny indtægtskilde baseret på implementeringen i EU af spor 1 fra OECD-aftalen om international selskabsbeskatning.

Kommissionens ændrede forslag af 20. juni 2023 indebærer bl.a. et højere bidrag fra den foreslåede indtægtskilde baseret på ETS samt en ny indtægtskilde baseret på statistisk data på selskabsoverskud i EU-landene. På ECOFIN 8. december 2023 ventes en statusdrøftelse om forslaget pba. en præsentation af det spanske formandskabs fremskridtsrapport for forslaget.

Kommissionen skønner, at det ændrede forslag samlet vil generere indtægter for ca. 36 mia. euro (2018-priser) årligt i perioden 2028-2030, når indtægtskilderne er fuldt indfaset, *jf. tabel 1*. Heri indgår ikke indtægter fra et bidrag baseret på spor 1 i OECD-aftalen om international beskatning.

Tabel 1**Kommissionens skøn for gnst. årlige bidrag ifm. nye indtægtskilder til EU's budget i perioden 2028-2030***Mia. euro, 2018-priser*

Indtægtskilde	Gennemsnitlig årlige bidrag ¹
Bidrag baseret på CO ₂ -kvotehandelsystemet	19
Bidrag baseret på CO ₂ -grænsetilpasningsmekanismen	1,5
Bidrag baseret på spor 1 i OECD-aftalen om international beskatning	2
Bidrag baseret på statistikdata på selskabers overskud	16
I alt	36

Anm.: ¹Forbundet med *betydelig usikkerhed*. ²Kommissionen angiver ikke skøn for bidrag fra indtægtskilde baseret på spor 1 i OECD-aftalen om international beskatning.

Kilde: Kommissionens meddelelse af 20. juni 2023 om ændret forslag til nye egne indtægter

EU's indtægtssystem

EU's udgifter finansieres i dag af bødeindtægter samt bidrag fra EU-landene baseret på toldindtægter, momsgrundlag og ikke-genanvendt plast-emballage. Dertil kommer et bidrag baseret på landenes relative andel af EU's BNI, der udgør langt det største bidrag, og som opkræves i et niveau således, at der er balance mellem udgifter og indtægter. Nye EU-indtægter – inden for et givent udgiftsniveau – reducerer andelen af EU's udgifter, som finansieres via BNI-bidraget tilsvarende. Nye EU-indtægter forskyder dermed som udgangspunkt alene sammensætningen af EU-landenes EU-bidrag, og giver ikke i sig selv mulighed for at afholde øgede udgifter.

Ny indtægtskilde baseret på CO₂-kvotehandelsystemet (ETS)

Kommissionen foreslog i december 2021, at der etableres en ny indtægtskilde til EU's budget baseret på indtægterne fra det eksisterende CO₂-kvotehandelsystem (industri, energi og kollektiv opvarmning, *ETS1*) og det nye, separate CO₂-kvotehandelsystem (vejtransport og individuel opvarmning, *ETS2*).

Dertil foreslog Kommissionen, at indtægtskilden skal indeholde en korrektionsmekanisme, der indebærer et loft og en bund over de enkelte landes bidrag. Loftet indebærer, at såfremt BNI pr. indbygger i et EU-land er under 90 pct. af EU-gennemsnittet, kan EU-landets finansieringsandel af den ETS-baserede indtægtskilde ikke overstige 150 pct. af EU-landets andel af EU's BNI. Bunden indebærer, at det for ethvert EU-land gælder, at dets finansieringsandel af den ETS-baserede indtægtskilde ikke kan være mindre end 75 pct. af EU-landets andel af BNI.

Kommissionen foreslår i sit ændrede forslag, at bidraget baseres på 30 pct. af indtægterne fra ETS₁ og ETS₂ frem for 25 pct. som foreslået i det oprindelige forslag af december 2021. Forslaget om en korrektionsmekanisme bevares.

Kommissionen skønner, at indtægtskilden baseret på CO₂-kvotehandelsystemet i gennemsnit vil have en størrelsesorden på 19 mia. euro (2018-priser) årligt fra 2028 pba. den vedtagne revision og udvidelse af kvotehandelsystemet af marts 2023. Det foreslås, at indtægtskilden baseret på ETS₁ får virkning fra 1. januar 2024, mens virkningen af indtægtskilden baseret på ETS₂, der ventes etableret i 2027, udskydes til 1. januar 2028.

Ny indtægtskilde baseret på en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (CBAM)

Kommissionen foreslog i december 2021, at der etableres en ny indtægtskilde til EU's budget baseret på 75 pct. af indtægterne fra salg af de såkaldte CBAM-certifikater, som importører til EU vil skulle købe ifm. import af varer, der falder ind under mekanismens område, som dækker CO₂-intensive produkter såsom stål, aluminium og gødning. Prisen på certifikaterne skal ifølge forslaget afspejle kvoteprisen i EU's CO₂-kvotehandelsystem.

Kommissionen skønner, at indtægtskilden baseret på CBAM i gennemsnit vil have en størrelsesorden på 1,5 mia. euro (2018-priser) årligt fra 2028 pba. den vedtagne retsakt af maj 2023. Det foreslås i Kommissionens ændrede forslag, at indtægtskilden får virkning fra 1. januar 2026.

Ny indtægtskilde baseret på spor 1 i OECD-aftalen om international selskabsbeskatning

Kommissionen foreslog i december 2021, at der etableres en ny indtægtskilde til EU's budget baseret på 15 pct. af den såkaldte residualprofit, der allokeres til EU-lande ifm. spor 1 i OECD-aftalen om international selskabsbeskatning. Spor 1 vedrører omfordeling af beskatningsretten til en del af indkomsten i de største og mest profitable, globale koncerner.

Kommissionen har i sit ændrede forslag ikke angivet skøn for størrelsesordenen af indtægtskilden baseret på spor 1 i OECD-aftalen. Kommissionen lægger fortsat op til, at indtægtskilden får virkning fra enten datoen for indførslen af et evt. EU-direktiv om gennemførelse af OECD-aftalen om omfordeling af beskatningsrettigheder, eller fra datoen for den multilaterale konventions ikrafttræden og virkning, alt efter hvilken dato der er den seneste.

Ny indtægtskilde baseret på statistisk data på selskabsoverskud i EU-landene
Kommissionen foreslår i sit ændrede forslag af juni 2023, at der etableres en ny indtægtskilde til EU's budget baseret på 0,5 pct. af nationalregnskabsdata¹ for bruttooverskud fra finansielle og ikke-finansielle selskaber i EU-lande.

Kommissionen bemærker, at den foreslåede indtægtskilde baseret på statistik-data på selskabsoverskud skal ses som en midlertidig indtægtskilde frem til en mulig etablering af en indtægtskilde baseret på et underliggende skatteforslag. Det bemærkes her, at Kommissionen d. 12. september 2023 har fremlagt forslag om BEFIT (*Business in Europe: Framework for Income Taxation*, KOM(2023)0532), der lægger op til en harmonisering af selskabsskattebasen i EU og en omfordeling af beskatningsret til store koncerner.

Kommissionen skønner, at indtægtskilden baseret på selskabsoverskud vil have en størrelsesorden på 16 mia. euro (2018-priser) årligt fra 2028. Det foreslås, at indtægtskilden får virkning fra 1. januar 2024.

Kobling til underliggende substansforslag

Forslagspakken om nye egne indtægter er koblet til underliggende substansretsakter og forslag, som indtægtsforslagene baseres på, idet en indtægtskilde baseret på fx spor 1 i OECD-aftalen som udgangspunkt forudsætter et EU-forslag om implementering af spor 1. Indtægtsforslagene har derimod ikke betydning for selve substansforslagene.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets skal i henhold til TEUF-artikel 311, stk. 3 høres.

Europa-Parlamentet har 9. november 2023 godkendt en samlet udtalelse, der generelt hilser Kommissionens ændrede forslag velkommen. Udtalelsen bekræfter hertil Europa-Parlamentets udtalelse af 23. november 2022 til Kommissionens oprindelige forslag af december 2021, hvor Europa-Parlamentet foreslog ændringer, bl.a. at indtægtskilden baseret på CBAM øges og baseres på 100 pct. (frem for 75 pct.) af indtægterne fra salg af de såkaldte CBAM-certifikater. Udtalelsen af 9. november 2023 foreslår ikke yderligere ændringer til de foreslåede nye indtægtskilder til EU's budget i Kommissionens ændrede forslag af juni 2023. Til gengæld foreslår Europa-Parlamentet et yderligere ændringsforslag til de eksisterende BNI-rabatter til EU-bidrag fra Østrig, Danmark, Tyskland og Sverige og Nederlandene. Europa-Parlamentet foreslår her en fast prisopregning på 2 pct. frem for en prisudvikling baseret på EU's BNP ("BNP-deflator").

¹ Efter Europæisk Nationalregnskabsystem 2010-standard (ESA 2010)

5. Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet forslag til ændringer i EU's udgifter og indtægter alene kan behandles på EU-niveau.

6. Gældende dansk ret

Ved vedtagelse af forslaget vil Folketinget skulle meddele sit samtykke til Danmarks godkendelse af Rådets afgørelse om ordningen for EU's egne indtægter.

7. Konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens forslag forventes at få betydelige statsfinansielle konsekvenser for Danmark via det danske EU-bidrag. Det bemærkes, at forslag til nye egne indtægter ikke ændrer på EU-budgettets udgiftsniveau, men i stedet vedrører finansieringsbyrden mellem EU-landene. Konkret vil forslaget om nye indtægtskilder isoleret medføre en reduktion af den del af EU-bidraget, der finansieres efter EU-landenes andele af EU's BNI.

De samlede statsfinansielle konsekvenser dækker over modsatrettede effekter i skønnene for enkelte indtægtsforslag, hvor ETS-bidraget skønnes at reducere danske EU-bidrag, mens andre skønnes at øge dansk EU-bidrag. Da de enkelte skøn dækker over store spænd, skønnes det samlet set foreløbigt og med meget betydelig usikkerhed, at Kommissionens forslag i snit kan øge det årlige danske EU-bidrag med ca. 200 mio. kr. (2024-priser) eller reducere det med omtrent 100 mio. kr. i perioden 2024-2030 ved et uændret udgiftsniveau. Heri indgår ikke indtægter fra et bidrag baseret på spor 1 i OECD-aftalen om international beskatning, hvor forslag til underliggende direktivforslag til implementering af spor 1 samt betydelig teknisk afklaring udestår.

Det bemærkes, at der fortsat pågår tekniske afklaringer af forslagens konsekvenser, herunder de statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens forslag til nye indtægtskilder til EU's budget skønnes ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har været ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En lang række lande på tværs af Rådet har udtrykt behov for grundig behandling af forslaget. Enkelte særligt sydeuropæiske lande har overordnet udtrykt umiddelbar opbakning til forslaget og fastholdt ønske om at sikre fremdrift i forhandlinger, mens enkelte lande ser det hensigtsmæssigt at afvente næste MFF fra 2028.

Fsva. indtægtskilden baseret på CBAM er der i Rådet generelt åbenhed over for forslaget, mens der fsva. indtægtskilden baseret på spor 1 i OECD-aftalen er generel enighed om at afvente drøftelserne i OECD. Fsva. indtægtskilden baseret på ETS er landene mere delte, hvor en række lande generelt er åbne for forslaget, mens flere særligt østeuropæiske lande er kritiske. Hertil ønsker særligt østeuropæiske lande, at den foreslåede korrektionsmekanisme i ETS gøres permanent og mere omfattende, mens en række lande omvendt ser den begrænset i tid og omfang. Fsva. indtægtskilden baseret på statistikdata på selskabsoverskud er et stort antal lande med forskellig tonalitet skeptiske, mens enkelte umiddelbart udtrykker åbenhed.

10. Regeringens generelle holdning

Efter vanskelige forhandlinger blev der i 2020 indgået aftale om EU's flerårige finansielle ramme for 2021-2027. Regeringen finder det centralt, at denne aftale overholdes.

Regeringen finder, at det er centralt at forhandlingerne om nye EU-indtægtskilder ikke bør foregribe forhandlingerne om revision af den flerårige finansielle ramme (MFF).

Regeringen finder endvidere, at forhandlingerne om nye EU-indtægtskilder fastholdes separat fra forhandlinger af underliggende substansforslag, som en evt. indtægtskilde baseres på.

Regeringen forholder sig konstruktivt til forslag til nye EU-indtægtskilder, såfremt der er tale om en klar statsfinansiell fordel for Danmark, idet man også afventer yderligere teknisk afklaring af især de statsfinansielle konsekvenser.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget blev forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg af finansministeren 29. september 2023. Hertil blev forslaget forelagt til skriftlig orientering den 4. juli i forbindelse med ECOFIN den 14. juli 2023. Folketingets Europaudvalg blev orienteret om sagen under "siden sidst" 27. juni 2023 af den fungerende finansminister.

Der henvises dertil til grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 24. juli 2023.

Sagen om Kommissionens forslagspakke af december 2021 til nye indtægtskilder til EU's budget blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering senest forud for ECOFIN 6. december 2022. Der henvises til samlenotat om sagen oversendt til Folketingets Europaudvalg 24. november 2022.

Der henvises dertil til grund- og nærhedsnotat om Kommissionens forslagspakke af december 2021 til nye indtægtskilder til EU's budget oversendt til Folketingets Europaudvalg 9. februar 2022.

Dagsordenspunkt 2: Digital euro

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resume

EU-landene forhandler aktuelt om et forslag om en digital euro. Formandskabet vil på ECOFIN d. 8. december 2023 præsentere en fremskridtsrapport om forhandlingerne. Der ventes tidligst enighed i Rådet i 1. halvår 2024. Der er endnu ikke fremlagt et kompromisforslag.

En digital euro vil som digitale centralbankpenge udgøre en økonomisk fordring mod ECB. Det adskiller sig fra eksisterende digitale bankindsud i euro, hvor den direkte fordring er mod den bank, hvor indehaveren har konto. Formålet med en digital euro er at sikre en bred adgang i euroområdet til et simpelt, sikkert og billigt digitalt betalingsmiddel i eurolandene, udstedt af ECB.

Forslaget regulerer som udgangspunkt distribution og anvendelse af en digital euro i eurolandene. Forslaget indeholder dog en mulighed for, at et ikke-euroland kan få adgang til at anvende den digitale euro på frivillig basis, hvis dette ikke-euroland ønsker det, og der indgås en aftale mellem det pågældende lands centralbank og ECB.

Regeringen finder det generelt vigtigt, at der tages højde for konsekvenserne for både euro- og ikke-eurolande ved en eventuel indførelse af en digital euro.

Notatet beskriver forslaget i et prioriteret uddrag. Der henvises generelt til grund- og nærhedsnotat af 7. september 2023 for uddybning.

2. Baggrund

Kommissionen har den 28. juni 2023 fremsat forslag til to forordninger om hhv. et juridisk rammeværk for etableringen af en digital euro samt distribuering af digitale euro fra betalingstjenesteudbydere hjemmehørende i ikke-eurolande. Forslaget om en digital euro fastlægger de regulatoriske rammer for en digital euro og giver Den Europæiske Centralbank (ECB), og de andre centralbanker i euroområdet, mulighed for at udstede en digital euro, når og hvis de ønsker det. En digital euro vil som digitale centralbankpenge udgøre en økonomisk fordring mod ECB. Det adskiller sig fra eksisterende digitale bankindsud i euro, hvor den direkte fordring er mod den bank, hvor indehaveren har konto. Desuden har Kommissionen som en del digital euro-pakken fremsat et forslag om at give fysiske eurokontanter "legal tender" status i euroområdet. Det vil sige, at fysiske eurokontanter vil være et lovpligtigt betalingsmiddel, som butikker i eurolandene forpligtes til at modtage som betalingsmiddel. Forslaget har således ingen virkning i Danmark.

Forslagene skal vedtages af både Rådet og Europa-Parlamentet efter den almindelige lovgivningsprocedure. Forslaget om indførelse af den digitale euro vedtages efter høring af ECB. Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Formålene med forslagene er at tilvejebringe rammerne for, at ECB, og de andre centralbanker i euroområdet, kan udstede en digital euro, hvis og når ECB på et tidspunkt vurderer det hensigtsmæssigt. Formålet med en digital euro er at sikre en bred adgang i euroområdet til et simpelt, sikkert og billigt digitalt betalingsmiddel i eurolandene, udstedt af ECB.

3.1 Forordning om indførelse af den digitale euro

Status som lovligt betalingsmiddel ("Legal tender")

Forslaget medfører, at den digitale euro skal være et lovligt betalingsmiddel ("legal tender status") i eurolandene og således være et gyldigt betalingsmiddel på linje med fysiske eurokontanter. Alle forretningsdrivende i eurolandene vil som udgangspunkt blive pålagt at modtage betaling med den digitale euro, medmindre en virksomhed eksempelvis kun modtager kontanter eller er under en vis størrelse.

Distribution i euroområdet

Den digitale euro skal distribueres af udbydere af betalingstjenester. Det er således ikke ECB, der skal distribuere den digitale euro direkte til brugerne, men betalingstjenesteudbydere og kreditinstitutter, der skal fungere som et mellemled mellem ECB og brugerne (private og virksomheder). For at sikre at brugerne i euroområdet får adgang til den digitale euro, foreslår Kommissionen, at det skal være obligatorisk for kreditinstitutter, der udbyder betalingskonti, at stille basale ydelser med den digitale euro til rådighed for kunder i eurolandene.

Den digitale euro skal kunne anvendes til både offline, hvor der ikke er internetadgang, og online transaktioner.

Distribution uden for euroområdet

Forslaget regulerer som udgangspunkt distribution og anvendelse af en digital euro i eurolandene, således at brugere hjemmehørende i ikke-eurolande, i udgangspunktet ikke har adgang til digitale euro i ikke-eurolande. Forslaget indeholder dog en mulighed for, at et ikke-euroland kan få adgang til at anvende den digitale euro på frivillig basis, hvis dette ikke-euroland ønsker det, og der indgås en aftale herom mellem det pågældende lands centralbank og ECB.

Loft for brugernes beholdning af den digitale euro

Den digitale euro skal fungere som betalingsmiddel, og ikke som værdiopbevaringsmiddel, dvs. den digitale euro skal ikke fungere som opsparing i lighed med fx bankindskud. Brugere får dermed kun mulighed for at holde en begrænset mængde af den digitale euro, ligesom den digitale euro ikke er rentebærende.

ECB får bemyndigelse til at fastsætte et loft for den enkelte brugers beholdning under hensyn til den finansielle stabilitet.

Gebyrer

Brugerne vil ikke blive pålagt gebyrer ved brug af den digitale euro. Forretninger skal dog betale et gebyr til deres betalingstjenesteudbydere for modtagelse af den digitale euro. Dette gebyr må ikke være højere end gebyrer ved sammenlignelige digitale betalingsmidler og fastsættes af ECB.

3.2 Forordning om distribuering af digitale euro af betalingstjenesteudbydere hjemmehørende i ikke-eurolande

Udbud af betalingstjenesteydelser

Kommissionen foreslår, at betalingstjenesteudbydere, der er hjemmehørende i ikke-eurolande, kan tilbyde betalingstjenesteydelser vedr. den digitale euro på samme vis som betalingstjenesteudbydere i eurolande. Distribuering af digitale euro fra betalingstjenesteudbydere i ikke-eurolande til kunder i ikke-eurolande forudsætter, at centralbanken i ikke-eurolandet indgår en aftale med ECB om distribution, jf. afsnit om distribution uden for euroområdet.

3.3 Forhandlinger i Rådet om den digitale euro – fremskridtsrapport

Forslaget om en digital euro er indtil videre genstand for drøftelser på teknisk niveau i Rådet. På ECOFIN 8. december 2023 ventes formandskabet at fremlægge en fremskridtsrapport, som gør status for de hidtidige drøftelser i rådsarbejdsgruppen. Fremskridtsrapporten er endnu ikke modtaget.

Følgende kan fremhæves fra de foreløbige forhandlinger (et prioriteret og overordnet uddrag):

- Landene støtter generelt indførelsen af en digital euro.
- Generelt støtter landene, at den digitale euro skal udformes, således at den alene er et betalingsmiddel og ikke et værdiopbevaringsmiddel. En lang række lande har understreget vigtigheden af, at den digitale euro ikke skal være et pengepolitisk instrument.
- En række lande har understreget vigtigheden af, at den digitale euro skal underlægges EU's hvidvaskregler.
- En gruppe af lande støtter, at forslaget skal indeholde en stor grad af databeskyttelse og anonymitet ved brug af digitale euro.
- En række lande har givet udtryk for, at den digitale euro i højere grad skal udvikles med henblik på samspil med private betalingsløsninger.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet er medlovgiver på forslagene. Europa-Parlamentet har endnu ikke fastlagt sin holdning til Kommissionens forslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget om indførelse af en digital euro er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet pengepolitik er EU's eksklusive kompetence for de lande, som har euroen som valuta. Selvstændige tiltag fra disse lande er derfor ikke mulige og nærhedsprincippet finder ikke anvendelse.

Angående forslaget til forordning om betalingstjenesteudbydere i ikke-eurolande anfører Kommissionen, at det er nødvendigt på europæisk niveau at regulere distributionen af den digitale euro fra betalingstjenesteudbydere i ikke-eurolande for at sikre den frie bevægelighed for betalingstjenester i hele EU og derved finansiel stabilitet og lige vilkår for alle udbydere af betalingstjenester.

Regeringen vurderer, at forslaget om forordning om betalingstjenesteudbydere i ikke-eurolande er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Danmark har med euroforbeholdet ikke euroen som valuta. Der er derfor ikke regler om udstedelse af euro i Danmark. Nuværende brug af euro i Danmark, både fysiske og digitale, er undergivet aftalefrihed.

Forslaget til forordning om indførelse af den digitale euro vil som følge af euroforbeholdet *ikke* gælde umiddelbart i Danmark.

Forordning om betalingstjenesteudbydere i ikke-eurolande vil have direkte virkning i Danmark.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslagene forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

Det bemærkes, at det følger af Budgetvejledningen, at udgifter som følge af EU-retsakter, der medfører statslige merudgifter, afholdes inden for eksisterende bevillinger.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget om indførelse af digital euro vedrører i udgangspunktet distribuering og anvendelse af den digitale euro i euroområdet, og de forventede samfundsøkonomiske konsekvenser i Danmark vil således være begrænsede.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget til forordning om betalingstjenesteudbydere i ikke-eurolande muliggør, at betalingstjenesteudbydere etableret i Danmark kan distribuere den digitale euro og tilbyde tilknyttede tjenester til brugere i euroområdet og evt. ikke-eurolande, som hver især måtte ønske adgang. Da der alene vil være tale om

distribuering og anvendelse af den digitale euro i euroområdet og evt. euro-lande, som hver især måtte ønske adgang, vil de erhvervsøkonomiske konsekvenser for så vidt angår Danmark være begrænsede.

8. Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget for den finansielle sektor. For uddybning af høringssvarene henvises til grund- og nærhedsnotat af 7. september 2023.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Landene støtter generelt formålet med og udviklingen af en digital euro mhp. billige og effektive betalingsløsninger for eurolandene og andre EU-lande, som måtte vælge at have adgang til en digital euro.

Der ventes generel støtte til forslaget om, at ikke-eurolande kan opnå adgang til digitale euro, som måtte ønske det.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter arbejdet med at sikre en god og fremtidssikret udvikling på betalingsområdet i EU. Regeringen finder, at den endelige udformning af en digital euro skal have en væsentlig merværdi, herunder set i lyset af eksisterende effektive og velfungerende betalingsløsninger i EU-landene, som bl.a. findes i Danmark allerede i dag.

Regeringen finder det generelt vigtigt, at der tages højde for konsekvenser for både euro- og ikke-eurolande af en digital euro. Regeringen finder det ligeledes vigtigt, at drøftelser om en digital euro foregår blandt alle EU-lande, henset til de mulige konsekvenser for ikke-eurolande.

Regeringen er som udgangspunkt positiv over for, at ikke-eurolande, hvis de hver især ønsker det, kan vælge at anmode om, at en digital euro kan distribueres og anvendes i et ikke-euroland. Det vurderes umiddelbart, at forslaget danner et godt udgangspunkt for, at ikke-eurolande kan vælge at få adgang til en digital euro på frivillig basis. Rammerne for en potentiel anvendelse af den digitale euro i ikke-eurolande, herunder omfanget af en aftale mellem ikke-eurolandets centralbank og ECB kan dog med fordel tydeliggøres i forordningen. Regeringen har ikke taget stilling til, hvorvidt det vil være muligt og relevant for Danmark at opnå adgang til digitale euro. Det vil afhænge af forslaget og den digitale euros endelige udformning, herunder rammerne for en aftale mellem ECB og det pågældende ikke-euroland, samt en nærmere vurdering af konsekvenserne heraf.

Det bemærkes, at muligheden for at indgå en aftale om, at betalingstjenesteudbydere kan distribuere digitale euro til fysiske og juridiske personer, der er bosiddende eller etableret i Danmark, vil skulle vurderes nærmere, herunder i for-

hold til euroforbeholdet, når der er klarhed om de i forordningen fastsatte rammer for en sådan aftale og de nærmere tekniske standarder og løsninger ved en digital euro er afklaret.

Regeringen vil arbejde for, at rammerne for aftaler mellem centralbanker i ikke-eurolande og ECB kan give mulighed for at tage højde for individuelle forhold i ikke-eurolandene. Dette gælder for så vidt angår beløbsgrænser, gebyrer, krav om at detailhandlen skal modtage den digitale euro, krav om at kreditinstitutter skal stille ydelser til rådighed mv., således at ikke-eurolande har mulighed for at få adgang til digitale euro på rimelige og balancerede vilkår.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har været forelagt for Folketingets Europaudvalg i form af et grund- og nærhedsnotat oversendt d. 7. september 2023.

Dagsordenspunkt 3: Reformen af EU's finanspolitiske regler

KOM(2023) 240, KOM(2023) 241 og KOM(2023) 242

1. Resume

ECOFIN skal 8. december 2023 drøfte sagen om en reform af EU's finanspolitiske og økonomiske regler (herefter finanspolitiske regler) mhp. at nå til enighed om en generel indstilling. Drøftelsen ventes at tage udgangspunkt i konkrete kompromisforslag fra formandskabet baseret på Kommissionens pakke af forslag af 26. april 2023 til en reform af EU's finanspolitiske regler.

Kompromisforslagene ventes generelt at fastholde væsentlige elementer i Kommissionens forslag af 26. april 2023. Forslagene ventes dog samtidig at lægge op til justeringer ift. Kommissionens forslag på en række områder, som er centrale i forhandlingerne, herunder bestemmelserne vedr. gældsreduktion, sammenhængen mellem krav til finanspolitikken og dels reformer og investeringer i de mellemfristede planer, de institutionelle balancer samt håndhævelsen af reglerne.

Pakken fra Kommissionen indeholder tre forslag. Et forslag til en ny forordning (KOM(2023) 240) om effektiv koordination af den økonomiske politik og multilateral budgetovervågning, et forslag til at ændre forordningen om proceduren for uforholdsmæssigt store underskud (KOM(2023) 241) samt et forslag til at ændre direktivet om kravene til EU-landenes nationale budgetrammer (KOM(2023) 242).

Forslagene indebærer, at overvågningen af og kravene til EU-landenes økonomiske politik forankres i nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitik, der fremsættes af landene, vurderes af Kommissionen og godkendes af Rådet. I planerne skal landene fastsætte en sti for udviklingen i de offentlige nettoudgifter. Kravene til udgiftsstien er differentierede og afspejler, om landet har underskud og gæld over hhv. 3 og 60 pct. af BNP. Landene skal ligesom i dag kunne få henstillinger med bindende krav til finanspolitikken, hvis store underskud eller høj gæld ikke nedbringes.

De fleste EU-lande støtter generelt en reform af reglerne rettet mod målene om sunde og holdbare offentlige finanser som grundlag for vækst, men der er forskellige holdninger til, hvordan reglerne bedst understøtter disse mål. EU-landene er således delte på en række områder i drøftelserne.

Det er generelt centralt for regeringen, at de fælles EU-regler understøtter sunde og holdbare offentlige finanser og ansvarlig økonomisk politik i EU. En reform skal derfor være balanceret, så reglerne sikrer sunde offentlige finanser og lavere gæld vha. ambitiøse og realistiske krav til EU-landenes finanspolitikker. En reform bør i det lys bl.a. indebære minimumskrav til styrkelsen af de offentlige finanser i lande med finanspolitiske udfordringer, herunder fx

krav om nedbringelse af høje underskud og høj gæld. Det er vigtigt, at landenes planer indeholde reformer, der styrker de offentlige finanser og deres holdbarhed på længere sigt, hvis landene skal kunne fastsætte lempeligere udgiftslofter og udskyde reduktion af høj gæld på kort sigt. En reform bør derudover ikke medføre undtagelser fra reglerne for visse udgifter. Det er desuden centralt for regeringen, at en reform er konsistent med budgetloven i Danmark, så finanspolitikken i Danmark fortsat kan tilrettelægges inden for budgetlovens rammer. Reformen bør desuden ikke ændre ved, at prognoser og fremskrivninger udarbejdet af nationale myndigheder kan anvendes som grundlag for mellemfristede finanspolitiske planer. Regeringen arbejder derudover generelt for, at håndhævelsen af reglerne styrkes, at der sikres transparente regler mhp. at sikre ligebehandling, samt at der er proportionalitet i kravene til EU-landene.

2. Baggrund

Kommissionen har 26. april 2023 fremsat en lovpakke, der tilsammen indebærer en reform af EU's finanspolitiske regler, der bl.a. sætter rammerne for EU-landenes økonomiske koordination og nationale finanspolitikker.

Pakken indeholder tre forslag:

1. Et forslag til en ny forordning (KOM(2023) 240) om effektiv koordination af den økonomiske politik og multilateral budgetovervågning. Forslaget erstatter den eksisterende forordning (1466/97) om overvågning og koordinering af den økonomiske politik, de såkaldte *forebyggende* regler.
2. Et forslag til at ændre forordningen 1467/97 om proceduren for uforholdsmæssigt store underskud (KOM(2023) 241), de såkaldte *korrigerende* regler.
3. Et forslag til at ændre direktiv 2011/85/EU om kravene til EU-landenes nationale budgetrammer (KOM(2023) 242).

EU's finanspolitiske regler i dag

De fælles finanspolitiske regler i Stabilitets- og Vækstpagten ("Stability and Growth Pact" – SGP) er et grundelement i EU-samarbejdet på det finanspolitiske og økonomiske område. Reglerne implementerer bl.a. EU-traktatens krav om, at landenes underskud og gæld ikke må overstige hhv. 3 og 60 pct. af BNP.

EU's finanspolitiske regler sætter de overordnede rammer for EU-landenes nationale finanspolitikker. Formålet med reglerne er at sikre en sund og stabil økonomisk udvikling i de enkelte lande og i EU som helhed til gavn for vækst og beskæftigelse, herunder ved at understøtte lave statsgældsrenter og forebygge gældskriser. Hvis reglerne som helhed efterleves på tværs af høj- og lavkonjunkturer, muliggør det, at de såkaldte automatiske stabilisatorer, fx økonomiske ydelser til ledige, kan virke fuldt ud og modgå negative effekter på vækst og beskæftigelse i dårlige økonomiske tider. De finanspolitiske regler indebærer ikke nogen begrænsninger på størrelsen og sammensætningen af de offentlige udgif-

ter, men sætter grænser for underskud og gældsopbygning, der kan have negative effekter på de enkelte landes økonomier og EU's økonomi som helhed. De eksisterende finanspolitiske regler består grundlæggende af en *forebyggende del* og en *korrigerende del*. Reglernes forebyggende del indebærer krav til EU-landenes strukturelle saldo og udgiftsvækst, hvilket skal understøtte, at landene ikke overskrider traktatens krav for underskud og gæld. Den *korrigerende del* indeholder regler for de tilfælde, hvor landene overskrider traktatens krav, jf. *boks 1*.

Boks 1

Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerende og forebyggende dele

Baggrund om Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerende del

Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerende del præciserer traktatens krav om, at det faktiske underskud ikke må overstige 3 pct. af BNP ("3 pct.-grænsen"), og at den offentlige bruttogæld ikke må overstige 60 pct. af BNP, medmindre den nedbringes tilstrækkeligt hurtigt. Det indebærer overordnet, at gælden årligt i gennemsnit skal reduceres med mindst 1/20 af den andel af gælden, der ligger ud over 60 pct. af BNP, når man måler over en treårig periode ("gældsreglen").

Hvis en af eller begge de numeriske regler i den korrigerende del er overskredet, laver Kommissionen en vurderingsrapport. Her vurderes det, hvorvidt der skal tildes en såkaldt henstilling om at nedbringe for store underskud eller for høj gæld (EDP-henstilling), der stiller krav om forbedring af de offentlige finanser. Fsva. overskridelser af 3 pct.-grænsen kan et land bl.a. undgå en henstilling, hvis overskridelsen vurderes at være "lille og midlertidig" (i praksis højst 3,5 pct. af BNP) og exceptionel (dvs. kan forklares af en usædvanlig begivenhed uden for landets kontrol).

Hvis et land ikke lever op til en henstilling, kan Rådet potentielt suspendere midler fra EU's struktur- og investeringsfonde, jf. vilkårene for adgang til disse fonde (gælder både euro- og ikke-eurolande). Hvis et euroland, der er blevet tildelt en EDP-henstilling, ikke efterlever denne, kan henstillingen optrappes til et pålæg, som er en skærpet henstilling med mere udspecificerede krav til finanspolitikken. Der er desuden muligheder for at pålægge eurolande gradvise sanktioner i form af deponeringer af et beløb eller bøder under Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerende del.

Betingelsen for at ophæve en EDP-henstilling vedr. store underskud er, at underskuddet er bragt under 3 pct. af BNP til fristen (det skal bekræftes af regnskabsstat), at der er tale om en *varig korrektion* (dvs. at underskuddet ventes at forblive under 3 pct. af BNP i hele Kommissionens prognoseperiode), samt at gæld over 60 pct. af BNP samtidig nedbringes i et passende tempo.

Baggrund om Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del

Lande, som ikke har EDP-henstillinger, er underlagt Stabilitets- og Vækstpagtens *forebyggende* regler og skal således sikre tilpasning hen imod deres nationalt fastsatte mellemfristede mål (MTO) for den såkaldte strukturelle saldo, der er et mål for den offentlige saldo, hvor der korrigeres for de udsving, der vurderes at følge af konjunkturerne (fx udsving i udgifter til ledighedsunderstøttelse eller skatteindtægter). MTO fastsættes pba. landenes gæld og vækst. Derudover skal der sikres en offentlig nettoudgiftsvækst (målt ved EU's udgiftsregel), som er i overensstemmelse med den pågældende tilpasning af struktursaldoen mod MTO. Udgiftsreglen fastsætter den vækst i et konkret mål for de offentlige udgifter (bl.a. justeret for renteudgifter og konjunkturbetingede ledighedsudgifter), som er muligt, hvis der samtidig skal sikres tilpasning mod MTO.

Kommissionen foretager løbende vurderinger af, om disse krav er efterlevet. Der er tale om en helhedsvurdering, som både omfatter struktursaldoen og udgiftsreglen samt evt. andre relevante forhold. Rådet kan åbne en procedure for væsentlige afvigelser ("significant deviation procedure" – SDP) og tildes særlige forebyggende henstillinger ("MTO-henstillinger") til lande, som vurderes at have en "væsentlig overskridelse" af de forebyggende regler (dvs. afvigelse på mindst ½ pct. af BNP i et år eller sammenlagt over to år ift. MTO). Sådanne henstillinger kan kun tildes "ex post", dvs. på baggrund af observerede overskridelser i de to senest afsluttede år. Der er mulighed for at pålægge eurolande, der ikke efterlever en MTO-henstilling, sanktioner i form af deponering af et beløb.

De fælles finanspolitiske regler understøttes af Rådets *direktiv om minimumskrav til EU-landenes finanspolitiske og budgetmæssige rammer*. Med direktivet fastsættes bl.a. minimumsstandarder for EU-landenes i) landespecifikke numeriske finanspolitiske regler, ii) mellemfristede finanspolitiske rammer iii) regnskabspraksis i de offentlige sektorer og statistiskindberetning samt iv) regler og procedurer for udarbejdelse af prognoser liggende til grund for budgetplanlægning.

Direktivet fastslår bl.a., at EU-landene skal have nationale numeriske finanspolitiske regler, der effektivt fremmer overholdelsen af EU's fælles finanspolitiske regler. Direktivet specificerer ikke bestemmelserne i de nationale regler, men stiller bl.a. krav om, at reglerens mål og anvendelsesområde skal være veldefinerede, samt at de skal sikre en effektiv og uafhængig overvågning af finanspolitikkerne. Med direktivet fastsættes bl.a. også krav om harmonisering af offentlig regnskabspraksis samt krav om fast rapportering af finanspolitiske data.

I tillæg til EU's fælles finanspolitiske regler og rammer er Danmarks finanspolitiske regler forankret i budgetloven. Ifølge budgetloven må underskuddet på den strukturelle saldo² som udgangspunkt ikke overstige -1 pct. af BNP. Budgetloven medfører, at hvis skønnet for den strukturelle saldo for det kommende år er mere negativt end -1 pct. af BNP, er regeringen forpligtet til at fremlægge forslag, der kan korrigere uoverensstemmelsen med målet.

Kommissionens udspil til en reform af de finanspolitiske regler og ECOFIN-rådskonklusioner

Kommissionen offentliggjorde 9. november 2022 en meddelelse med et overordnet udspil til en reform af EU's finanspolitiske regler. Udspillet er kommet efter et ønske fra flere lande om en reform af reglerne, samt efter at Kommissionen i 2020-2022 har evalueret de eksisterende regler og fundet grundlag for forbedring.

Udspillet lægger bl.a. op til, at overvågningen af og kravene til EU-landenes økonomiske politik forankres i nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitik, der fremsættes af landene, vurderes af Kommissionen og godkendes af Rådet. I planerne skal landene fastsætte en sti for udviklingen i de offentlige nettoudgifter. Kravene til udgiftsstien er differentierede og afspejler landets gældsudfordringer.

² Den strukturelle saldo er den faktiske offentlige saldo korrigeret for de udsving, der vurderes at følge af konjunkturerne og en række midlertidige forhold, herunder i Danmark for eksempel indtægter fra pensionsafkastskatten og olie- og gasudvindingen i Nordsøen. Den strukturelle saldo er et beregnet mål for den underliggende stilling på de offentlige finanser.

Kommissionens meddelelse har generelt dannet grundlag for pakken af forslag fremsat 26. april 2023 samt de indledende drøftelser mellem landene, der udmøntede sig i rådskonklusioner vedtaget på ECOFIN 14. marts 2023.

I rådskonklusionerne af 14. marts fremhævedes der bl.a. støtte til Kommissionens forslag om at forankre de finanspolitiske krav og monitorering heraf i nationale mellemfristede planer. Der var endvidere støtte til brugen af offentlige nettoudgifter som grundlag for en primær indikator for EU-landenes offentlige finanser. Der blev samtidig peget på en række områder, der krævede videre drøftelse og afklaring, herunder ift. fastsættelsen af de konkrete finanspolitiske krav til EU-landene.

Der henvises generelt til samlenotat oversendt ifm. ECOFIN 6. december 2022 og 14. februar 2023, hvor Kommissionens meddelelse uddybes, samt ifm. ECOFIN 14. marts 2023, hvor rådskonklusionerne er beskrevet.

Retsgrundlag og lovgivningsprocedure

Forslaget til en ny forordning (KOM(2023) 240) om effektiv koordination af den økonomiske politik og multilateral budgetovervågning er fremsat med hjemmel i TFEU artikel 121(6). Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure, hvor Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

Forslaget om at ændre forordningen 1467/97 om proceduren for uforholdsmæssigt store underskud (KOM(2023) 241) er fremsat med hjemmel i TFEU artikel 126(14). Rådet træffer beslutning med enstemmighed efter at have konsulteret den europæiske centralbank (ECB) og Europa-Parlamentet.

Forslaget om at ændre direktiv 2011/85/EU om kravene til EU-landenes nationale budgetrammer (KOM(2023) 242) er fremsat med hjemmel i TFEU artikel 126(14) afsnit tre. Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal efter at have konsulteret den europæiske centralbank (ECB) og Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

ECOFIN skal 8. december 2023 drøfte sagen om en reform af EU's finanspolitiske regler mhp. at nå til enighed om en generel indstilling. ECOFIN ventes at drøfte sagen på basis af kompromisforslag fra formandskabet.

Kompromisforslagene til ECOFIN ventes generelt at fastholde flere væsentlige elementer i Kommissionens forslag af 26. april 2023. Forslagene ventes samtidig at lægge op til justeringer ift. Kommissionens forslag på en række områder, som har været centrale i forhandlingerne, herunder bestemmelserne vedr. gældsreduktion, sammenhængen mellem krav til finanspolitikken og dels reformer og investeringer i de mellemfristede planer, de institutionelle balancer samt håndhævelsen af reglerne, *jf. tabel 1*.

Kommissionens pakke med forslag til nye finanspolitiske regler består af tre sammenhængende forslag, der dels lægger op til at erstatte de eksisterende forebyggende regler med et nyt regelsæt, og dels lægger op til at ændre de eksisterende korrigerende regler og regler for landenes nationale budgetrammer.

Et prioriteret uddrag af indholdet i forslagene gennemgås i de følgende tre hovedafsnit, hvor kompromisforslagene samtidigt præsenteres.

Tabel 2 Hovedelementer i Kommissionens forslag og kompromisforslag

	Eksisterende regler	Kommissionens forslag	Kompromisforslag
Overordnet	Landenes underskud og gæld skal holdes inden for hhv. 3 og 60 pct. af BNP	Samme krav	Samme krav
Finanspolitiske indikatorer	Strukturel saldo	Offentlige nettoudgifter	Offentlige nettoudgifter
Gældsreduktion/ budgettilpasninger	Gæld over 60 pct. af BNP skal reduceres med 1/20 årligt (gældsreglen) Strukturel saldo tilpasses mod mellemfristet mål (MTO).	Retningslinjer for udvikling i nettoudgifter (udgiftsstien) pba. landenes underskud og gældsudfordringer. Udgiftsstien skal sikre plausibelt faldende gæld efter tilpasningsperioden i lande med gæld over 60 pct. Lempede årlige krav ved reformer og investeringer	Retningslinjer for udgiftsstien. For lande med høj gæld, skal udgiftsstien sikre, at gælden falder med en vis andel af BNP årligt i gns. over en periode efter tilpasningsperioden (fx 4 år). Når gælden er faldende eller under 60% af BNP og stabil, skal udgiftsstien sikre en sikkerhedsmargin til underskud på 3 pct. af BNP.
Reformer og investeringer	Mulighed for at afvige midlertidigt fra mellemfristet mål for strukturel saldo (MTO), ved gennemførelse af visse strukturreformer eller investeringer.	Mulighed for en forlænget tilpasningsperiode (fra 4 til 7 år) med lempede årlige krav, hvis landet gennemfører reformer og investeringer	Mulighed for en forlænget tilpasningsperiode (fra 4 til 7 år) med lempede årlige krav, hvis landet gennemfører reformer og investeringer. Der skal tages højde for et lands genopretningsplan i spørgsmål om forlængede tilpasningsperioder. Genopretningsplaner kan ifm. første runde af de mellemfristede planer muligvis give automatisk adgang til længere tilpasningsperiode.
Overvågning/ landeplaner	Konvergensprogram og nationalt reformprogram Udtalelse fra Rådet	Finans- og strukturpolitisk plan Godkendes af Rådet	Finans- og strukturpolitisk plan Godkendes af Rådet
Implementering og håndhævelse	Henstillinger mv. ved brud på 3 pct.-kravet eller regel om gæld under 60 pct. af BNP eller reduktion af overskridelse med 1/20 årligt.	Henstillinger mv. ved brud på 3 pct.-kravet og overskridelse af udgiftsstien. Henstilling gives som hovedregel høj-gældslande. Tjek af at planernes reformer mv. implementeres.	Henstillinger mv. ved brud på 3 pct.-kravet eller overskridelse af udgiftsstien. Høj gæld vil være særlig relevant faktor, når man vurderer om der skal gives en henstilling. Tjek af at planernes reformer mv. implementeres.
Uafhængige nationale finanspolitiske institutioner	Prognoser skal sammenlignes med uafhængige prognoser udarbejdet af uafhængige finanspolitiske institutioner.	Prognoser skal udarbejdes eller godkendes af uafhængige finanspolitiske institutioner.	Alle EU-lande skal etablere uafhængige finanspolitiske institutioner, der bl.a. skal udarbejde økonomiske prognoser og overvåge implementering af budgetregler.

Anm.: Tekst markeret med **fed** angiver væsentlige ændringer i kompromisforslagene relativt til Kommissionens forslag.

Kilde: Kommissionens, EU-formandskabets kompromisforslag og egne tilvirkning.

Forslaget om nye forebyggende regler

Kommissionens forslag til en ny forordning (KOM(2023) 240) om effektiv koordination af den økonomiske politik og multilateral budgetovervågning erstatter den eksisterende forordning (1466/97) om overvågning og koordinering af den økonomiske politik, de såkaldte *forebyggende* regler.

Nedenfor gennemgås de centrale elementer i Kommissionens forslag samt forventningen til kompromisforslaget, der vil være basis for drøftelsen på ECOFIN 8. december 2023.

Mellemfristede planer

Overvågningen af og kravene til EU-landenes økonomiske politik forankres i nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitik, der fremsættes af landene, vurderes af Kommissionen og godkendes af Rådet.

Landene skal i planerne fastsætte en 4-7 årig udgiftssti for de såkaldte offentlige nettoudgifter mhp. at nedbringe store underskud og sikre en holdbar gældsudvikling, samt redegøre for planlagte investeringer og reformer (*jf. nedenfor*).

Planerne er som udgangspunkt fireårige, også i de tilfælde hvor planen indeholder en 7-årig udgiftssti. I særlige tilfælde kan planerne dog være fx femårige, hvis det svarer til regeringsperioden i et land.

Landene kan anmode om at lave en ny plan, hvis der er særlige objektive forhold, der gør, at den oprindelige plan ikke kan gennemføres, eller hvis en ny regering anmoder om at ændre landets eksisterende plan. En ændret plan skal dog opretholde det samme ambitionsniveau for tilpasning af de offentlige finanser.

Landet skal inden udløbet af sin plan fremsætte en ny plan for de følgende fire år. Planen skal igen vurderes af Kommissionen og godkendes af Rådet.

De mellemfristede planer for finans- og strukturpolitik erstatter de såkaldte stabilitets- og konvergensprogrammer samt de nationale reformprogrammer, som landene i dag skal indberette til EU og som indeholder hhv. en række finanspolitiske indikatorer (ventet strukturel saldo mv.) samt planlagte reformer. I dag skal Rådet ikke godkende landenes programmer, men blot udtale sig om dem.

Kompromisforslaget ventes at fastholde Kommissionens forslag på disse punkter.

Ny finanspolitisk indikator

Overvågningen af og kravene til landenes finanspolitik baseres på en enkelt, ny EU-indikator for de såkaldte *offentlige nettoudgifter*. De offentlige nettoudgif-

ter er defineret som de faktiske offentlige udgifter fratrukket renteudgifter, konjunkturfølsomme ledighedsudgifter³, engangsudgifter⁴ og udgifter finansieret af EU-midler (fx strukturfondene) samt diskretionære indtægtsforøgende- eller reducerende tiltag, fx skatte- og afgiftsændringer.

Indikatoren for de *offentlige nettoudgifter* erstatter de indikatorer, der tilsammen har været grundlag for overvågningen under de eksisterende regler: dels landenes mellemfristede mål for den strukturelle saldo og dels en udgiftsregel, som også er baseret på et mål for offentlige nettoudgifter, der har væsentlige ligheder med opgørelsen i Kommissionens nye forslag⁵.

Landene vil dog fortsat have mulighed for fastsætte deres nationale budgetregler pba. fx den strukturelle saldo (såsom i den danske budgetlov).

Kompromisforslaget ventes at fastholde Kommissionens forslag på disse punkter.

Krav til landenes udgiftssti, herunder reduktion af gæld og underskud

Alle lande skal i deres mellemfristede planer fremsætte en 4-7-årig udgiftssti for de offentlige nettoudgifter, en såkaldt finanspolitisk tilpasningsperiode. I tilpasningsperioden skal der sikres en finanspolitisk tilpasning, som sikrer:

1. En holdbar udvikling i gælden i 10 år efter tilpasningsperioden
2. At underskud bringes og/eller holdes under 3 pct. af BNP, herunder i de 10 efterfølgende år efter tilpasningsperioden.

Landenes udgiftsstier skal sikre en position på de offentlige finanser ved udgangen af den 4-7-årige tilpasningsperiode, der sikrer overholdelse af ovenstående krav til udviklingen i gæld og faktiske underskud, hvis positionen fastholdes uændret de følgende 10 år ved en mellemfristet fremskrivning, mens der tages højde for ændringer i det demografiske træk, fx stigende udgifter til sundhed og offentlige pensionsordninger pga. aldrende befolkninger. Landene vil således allerede i tilpasningsperioden skulle tage højde for store stigninger i de aldringsrelaterede omkostninger på mellemlangt sigt.

³ De konjunkturfølsomme ledighedsudgifter omfatter de udgifter, der falder eller stiger over hhv. høj- og lavkonjunkturer, fx arbejdsløshedsunderstøttelse.

⁴ Kommissionen har i en teknisk note af 5. juli 2023 specificeret, at engangsudgifter også skal fratrækkes opgørelsen af de offentlige nettoudgifter. Under de nuværende regler fratrækkes engangsudgifter også i opgørelsen af den strukturelle saldo.

⁵ De gældende regler indebærer en samlet vurdering af dels det enkelte lands strukturelle saldo ift. landets mellemfristede mål og dels den eksisterende udgiftsregel. Den eksisterende udgiftsregel indebærer, at væksten i landenes såkaldte nettoudgifter ikke må overstige den potentielle vækst i BNP (dvs. den skønnede årlige BNP-vækst over en 10-årig periode). Nettoudgifterne defineres her som de faktiske offentlige udgifter ekskl. renteudgifter og konjunkturfølsomme ledighedsudgifter samt korrigeret for diskretionære indtægtsforøgende- eller reducerende tiltag, og korrigeret for udgifter til EU-programmer samt udgifter til investeringer, der er finansieret af EU-midler.

Den mellemfristede fremskrivning foreslås baseret på Kommissionens såkaldte gældsholdbarhedsanalyse, der allerede i dag benyttes til at vurdere holdbarheden af landenes gæld (fx *Debt Sustainability Monitor 2022*, udgivet 14. april 2023).

Den udgiftssti, der godkendes af Rådet, vil være bindende over perioden for landets plan og danne grundlag for den finanspolitiske overvågning i EU.

Kravene til udviklingen i landenes gæld og underskud vil være indeholdt i de udgiftsstier, der godkendes af Rådet. Udgiftsstierne erstatter de eksisterende krav om, at landene bl.a. skal tilpasse den strukturelle saldo mod deres mellemfristede mål.

Kompromisforslaget ventes at fastholde, at alle landene skal fastsætte 4-7-årige udgiftsstier, der understøtter en holdbar udvikling i gælden, og at underskud bringes og/eller holdes under 3 pct. af BNP. Mhp. at understøtte disse mål tilføjes en række kriterier, som landenes udgiftsstier skal efterleve. Hvilke minimumskrav, der skal efterleves, afhænger af, om landet overskrider traktatens grænser for gæld eller underskud, jf. nedenfor.

Krav til lande, der overskrider traktatens grænser for gæld eller underskud

Lande med underskud og/eller gæld over EU-traktatens grænser på hhv. 3 og 60 pct. af BNP skal fremlægge en plan med en udgiftssti, som er baseret på nogle tekniske retningslinjer for denne sti, der offentliggøres af Kommissionen.

Kommissionen fastsætter retningslinjerne for udgiftsstien pba. fremskrivninger af landets gæld, offentlige finanser samt demografiske og økonomiske udvikling. Retningslinjerne skal sikre en holdbar udvikling i landenes gæld og fastsættes således, at en række kriterier er opfyldt:

- i) Det er plausibelt⁶, at gælden er nedadgående i de 10 år efter den 4-7 årige tilpasningsperiode eller fastholdes på et moderat niveau.
- ii) Underskud bringes og/eller holdes under 3 pct. af BNP, herunder i de 10 år efter tilpasningsperioden. For lande med underskud over 3 pct. af BNP skal landet gennemføre en årlig budgetforbedring på mindst 0,5 pct. af BNP.
- iii) Den finanspolitiske tilpasning må ikke udskydes til de sidste år af tilpasningsperioden. Dvs. at lande med en forlænget tilpasningsperiode på fx 7 år, skal foretage 4/7 af den finanspolitiske tilpasningen under selve den 4-årige plan.
- iv) Gælden er lavere efter den fireårige plan end før;
- v) Væksten i de offentlige nettoudgifter overstiger i gennemsnit ikke BNP-væksten i planens periode.

⁶ Ved *plausibelt* forstås, at gælden også er nedadgående, når der tages højde for en række scenarier, hvor økonomien eller de offentlige finanser udvikler sig mindre gunstigt, herunder et scenarie med lavere BNP-vækst og højere statsgældsrenter.

Retningslinjerne for det enkelte lands udgiftssti indebærer således differentierede krav for tilpasningen af finanspolitikken i hvert land.

Den udgiftssti, et land fremsætter i sin plan, skal være i overensstemmelse med retningslinjerne fra Kommissionen, men ikke identisk. Et land kan fx fremsætte en udgiftssti, der afspejler nogle andre økonomiske antagelser (fx ift. BNP-vækst eller demografisk udvikling), hvis antagelserne økonomisk set kan retfærdiggøres.

Udgiftsstien skal som udgangspunkt sikre, at kriterierne er overholdt efter 4 år, dvs. efter en 4-årig tilpasningsperiode. Et land kan dog anmode om en forlænget tilpasningsperiode på op til 7 år. Dvs. at udgiftsstien skal fastsættes, således at kriterierne først er opfyldt efter op til 7 år. Med en 7-årig tilpasningsperiode vil et land således blot have mere lempelige krav til den årlige tilpasning af finanspolitikken under planens 4 år. Inden udløbet af den første 4-årige plan, vil et land herefter skulle fremsætte en ny 4-årig plan, hvori den resterende tilpasning derfor skal gennemføres.

For at opnå en forlænget tilpasningsperiode skal landene forpligte sig til at gennemføre en række investeringer og reformer, der opfylder visse kriterier (se nedenfor).

Kompromisforslaget ventes at fastholde, at Kommissionen skal offentliggøre retningslinjer for landenes udgiftsstier i de tilfælde, hvor et land overskrider EU-traktatens grænser for gæld og underskud. Kriterierne, der benyttes til at beregne retningslinjerne, ventes dog delvist ændret. Retningslinjerne for udgiftsstien vil med de ventede ændringer skulle overholde følgende kriterier:

- i) Det er plausibelt, at gælden er nedadgående i de 10 år efter den 4-7-årige tilpasningsperiode eller fastholdes på et moderat niveau.
- ii) Underskud bringes og/eller holdes under 3 pct. af BNP, herunder i de 10 år efter tilpasningsperioden. For lande med underskud over 3 pct. af BNP skal landet gennemføre en årlig finanspolitisk tilpasning på mindst 0,5 pct. af BNP.
- iii) Den finanspolitiske tilpasning må ikke udskydes til de sidste år af tilpasningsperioden. Dvs. at lande med en forlænget tilpasningsperiode på fx 7 år, skal foretage 4/7 af den finanspolitiske tilpasningen under selve den 4-årige plan.
- iv) **Ændret:** Hvis gælden er over 60 pct. af BNP, skal den være lavere *efter* den 4-7-årige tilpasningsperiode end *før* tilpasningsperioden. Hvis der samtidig er underskud over 3 pct. af BNP, skal gælden *efter* tilpasningsperioden være lavere end gælden i det år, hvor underskuddet bringes under 3 pct. af BNP;
- v) **Nyt:** Hvis gælden er over 60 pct. af BNP, skal den som minimum falde med en vis andel af BNP årligt i gennemsnit over en vis periode (fx 4 år) efter den 4-7-årige tilpasningsperiode.
- vi) **Nyt:** Når kriterierne i pkt. i)-v) er overholdt, skal landet derefter sikre, at der er en sikkerhedsmargin til underskudsgrænsen på 3 pct. af BNP.

Krav til lande, der ikke overskrider traktatens grænser for underskud og gæld

Lande, der ikke har underskud eller gæld over hhv. 3 og 60 pct. af BNP, skal også fremsætte en udgiftssti. Landene skal tilrettelægge udgiftsstien, således det sikres, at gælden som minimum fastholdes på et moderat niveau under 60 pct. af BNP, og at underskuddet på den faktiske saldo i de 10 år efter tilpasningsperioden udgør maksimalt 3 pct. af BNP. Kommissionen vurderer ligeledes disse landes udgiftssti pba. kriterierne, ligesom disse lande også har mulighed for at anmode om en forlænget tilpasningsperiode på op til 7 år, under forudsætning af at de gennemfører en række reformer og investeringer (se nedenfor).

For lande, der ikke overskrider traktatens grænser for underskud og gæld, offentliggør Kommissionen ikke retningslinjer for udgiftsstien, hvilket skal ses i lyset af, at der ikke er behov for at nedbringe gæld eller underskud. I stedet oplyser Kommissionen en værdi af den primære strukturelle saldo (dvs. den strukturelle saldo ekskl. renteudgifter), der pba. en mellemfristet fremskrivning vurderes at sikre, at underskuddet på den faktiske saldo i de 10 år efter tilpasningsperioden udgør maksimalt 3 pct. af BNP. Denne værdi af den primære strukturelle saldo tager højde for effekterne på de offentlige finanser af den demografiske udvikling i de 10 år efter den 4-7 årige tilpasningsperiode. Den tager derimod ikke højde for en sikkerhedsmargin, som skal sikre, at det faktiske underskud holder sig under 3 pct. af BNP i forbindelse med normale konjunkturudsving. Kommissionens overvågning vil imidlertid fokusere på landenes fortsatte overholdelse af grænserne for underskud og gæld på baggrund af landenes egne udgiftsstier.

Kompromisforslaget ventes at fastholde, at lande, der *ikke* overskrider traktatens grænser, vil modtage oplysninger fra Kommissionen om hvilken budgetstilling, der sikrer, at underskuddet fastholdes under 3 pct. af BNP på mellem- og langt sigt. Derudover ventes der tilføjet et krav om, at landene skal tilrettelægge deres udgiftssti mhp. at fastholde en sikkerhedsmargin ift. 3-procentsgrænsen for det faktiske underskud.

Investeringer og reformer

Alle landene skal i deres mellemfristede planer redegøre for de reformer og investeringer, der planlægges gennemført over planens 4-årige periode. Herunder skal der redegøres for, hvordan reformerne og investeringerne adresserer de landespecifikke anbefalinger, som landene er blevet tildelt ifm. det europæiske semester, samt bidrager til at korrigere evt. makroøkonomiske ubalancer identificeret ifm. proceduren for makroubalancer⁷.

⁷ Proceduren for makroøkonomiske ubalancer udgør rammen for samarbejdet i EU om systematisk overvågning og korrektion af makroøkonomiske ubalancer.

Landene har derudover mulighed for at anmode om en forlænget finanspolitisk tilpasningsperiode på op til 7 år, hvis de forpligter sig til at gennemføre en pakke af reformer og investeringer, der tilsammen opfylder en række kriterier:

4. Styrker det økonomiske vækstpotentiale;
5. Understøtter finanspolitisk holdbarhed;
6. Bidrager væsentligt til EU's fælles strategiske prioriterer;
7. Adresserer de relevante landespecifikke anbefalinger, herunder anbefalinger i regi af proceduren for makroøkonomiske ubalancer;
8. Sikrer, at niveauet for de nationalt finansierede offentlige investeringer er højere under planen end årene før planen (dvs. ekskl. investeringer finansieret af fx EU's strukturfonde).

Landenes reformer og investeringer skal være så tilstrækkeligt klart beskrevet i planen, at Kommissionen har mulighed for at vurdere, om de ovennævnte kriterier er opfyldt. Reformerne skal gennemføres inden for planernes 4-årige periode, mens investeringerne skal være implementeret senest inden for tilpasningsperioden på op til 7 år. Omfanget af reformerne og investeringerne skal stå mål med omfanget af landenes gældsudfordringer. Planen skal derudover indeholde klare og realistiske indikatorer, der gør det muligt at vurdere, om reformerne og investeringerne bliver implementeret.

Hvis det land, der har fået godkendt en plan med en forlænget finanspolitisk tilpasningsperiode, ikke gennemfører de aftalte reformer og investeringer, kan Rådet give landet en henstilling om, at tilpasningsperioden forkortes, dvs. at landet får kortere tid til at sikre faldende gæld og et underskud under 3 pct. af BNP. Henstillingen kommer efter forslag fra Kommissionen.

Kompromisforslaget ventes generelt at fastholde Kommissionens forslag med visse målrettede ændringer. Kriterierne for de reformer og investeringer, som landene skal gennemføre mhp. at opnå en forlænget tilpasningsperiode samt præciseringen af kriterierne, ventes at indgå i selve lovteksten. Det betyder, at Kommissionen ikke kan ændre præciseringen af kriterierne via delegerede retsakter, som Kommissionens forslag lægger op til.

Kompromisforslaget vil muligvis lægge op til, at det som en overgangsløsning ifm. de første planer (2025-2028) vil være tilstrækkeligt for landene at gennemføre de reformer og investeringer, som er aftalt og godkendt af Rådet ifm. landenes genopretningsplaner, eller at implementeringen af disse reformer og investeringer under visse betingelser vil kunne være tilstrækkeligt, hvis et land ønsker en forlænget 7-årig tilpasningsperiode.

Kompromisforslaget vil muligvis også lægge op til, at der skal tages højde for nationale udgifter til medfinansiering af projekter, som får lån fra EU's genopretningsfacilitet, i implementeringen af kravet om at den finanspolitiske tilpasning ikke må udskydes til sidst i tilpasningsperioden.

Overvågning og implementering – det europæiske semester

Kommissionens forslag lægger op til at udvide det europæiske semester (den årlige procedure for drøftelser og koordination af EU-landenes økonomiske politikker), så semesteret også omfatter fremlæggelsen, vurderingen og godkendelsen af landenes mellemfristede planer samt overvågningen af implementeringen af planerne, *jf. boks 3*.

Boks 2

Proces for aflevering, vurdering, godkendelse og overvågning af de nationale mellemfristede planer

Indgivelse

Alle lande skal senest inden udgangen af april, året før en plan træder i kraft, aflevere en mellemfristet plan. Forud for aflevering af planen afholdes en teknisk dialog mellem landet og Kommissionen mhp. at sikre, at planen lever op til de fastsatte krav.

Vurdering

Kommissionen skal inden for to måneder vurdere planen, herunder særligt om den foreslåede udgiftssti sikrer, at gælden er faldende eller holdes på et fornuftigt niveau, at det faktiske underskud holdes under 3 pct. af BNP, at den finanspolitiske tilpasning ikke udskydes, samt at gælden er lavere efter planen end før. Derudover vurderes det, om de beskrevne reformer og investeringer er tilstrækkelige, særligt hvis landet anmoder om en forlænget tilpasningsperiode.

Hvis Kommissionen ikke kan give en positiv vurdering af landets plan, skal Kommissionen foreslå, at Rådet giver en henstilling til landet om at aflevere en justeret plan. Hvis landet fortsat ikke kan aflevere en tilfredsstillende plan, vil Kommissionen anbefale Rådet, at landets udgiftssti fastsættes på baggrund af de tekniske retningslinjer, som Kommissionen har offentliggjort.

Godkendelse

På baggrund af en positiv vurdering fra Kommissionen, skal Rådet overfor landet vedtage en henstilling, der fastsætter den finanspolitiske udgiftssti, der vil danne grundlag for overvågningen. Hvis landet har anmodet om en forlænget tilpasningsperiode, skal Rådet derudover endossere de planlagte reformer og investeringer, der ligger til grund for planen.

Overvågning

Kommissionen skal efterfølgende overvåge landenes implementering af planerne og særligt overholdelse af landenes godkendte udgiftssti. For at kontrollere afvigelser fra udgiftsstien, skal Kommissionen etablere en såkaldt kontrolkonto, der summerer de samlede positive og negative afvigelser fra udgiftsstien.

Fremskridtsrapporter

Som led i overvågningen af implementeringen af landenes planer, skal alle lande hvert år i april aflevere en offentlig rapport til Kommissionen, der gør status for fremskridtene med implementeringen af deres plan.

Fremskridtsrapporten skal indeholde en række oplysninger, herunder en sammenligning af de faktiske offentlige nettoudgifter og udgiftsstien godkendt ifm. landets plan, en opgørelse af gennemførte indtægtsforøgende og -reducerende tiltag, samt fremskridt med og videre planer for gennemførelsen af reformerne og investeringerne fastfast i planerne, samt informationer om arbejdsmarkedet og udvikling i socialpolitikken. Derudover skal rapporten indeholde en afsnit fra landets uafhængige finanspolitiske institution (De økonomiske råd i Danmark), hvori det vurderes om landet efterlever den fastsatte sti for nettoudgifterne

Landenes fremskridtsrapporter indgår som led i den årlige finanspolitiske og økonomiske overvågning i EU. Sammen med landenes mellemfristede planer erstatter fremskridtsrapporterne derfor de eksisterende stabilitets- og konvergensprogrammer samt det nationale reformprogram under det europæiske semester.

Foruden at facilitere processerne vedr. de mellemfristede planer vil det europæiske semester med Kommissionens forslag fortsat indebære en årlig procedure, hvor EU-landenes økonomiske politikker drøftes og koordineres. Det europæiske semester munder hvert år ud i såkaldte *landespecifikke anbefalinger* til alle EU-lande for det indeværende og efterfølgende år.

Hvis et land ikke efterlever anbefalinger fra Rådet, kan landet, ligesom under de nuværende regler, modtage i) yderligere landespecifikke anbefalinger, ii) en advarsel eller henstilling fra Rådet eller iii) andre tiltag fastsat i nærværende forslag eller foranstaltninger under de korrigerende regler (se næste hovedafsnit).

Kompromisforslaget ventes at fastholde Kommissionens forslag på disse punkter.

Fleksibilitet ifm. afvigelser fra udgiftsstien

Landene kan i to tilfælde få lov til at afvige fra den udgiftssti, der er vedtaget i landets plan.

Det ene tilfælde er en alvorlig økonomisk lavkonjunktur i hele euroområdet eller EU (en generel undtagelsesklausul). Det andet tilfælde er, at der i et enkelt EU-land finder en exceptionel hændelse sted, der er uden for landets kontrol og har store konsekvenser for det pågældende lands offentlige finanser (en landespecifik undtagelsesklausul).

I begge tilfælde skal Rådet efter anbefaling fra Kommissionen vedtage en henstilling, der tillader landet at afvige fra den vedtagne udgiftssti i en afgrænset tidsperiode. En afvigelse må ikke være til fare for holdbarheden af de offentlige finanser.

Kompromisforslaget ventes at fastholde Kommissionens forslag om hhv. en generel og en landespecifik undtagelsesklausul. Det ventes derudover præciseret, at en undtagelsesklausul aktiveres for et år ad gangen, samt at den generelle undtagelsesklausul aktiveres efter forslag fra Kommissionen og pba. et kvalificeret flertal i Rådet. Landene ventes at få mulighed for at anmode om aktivering af den landespecifikke undtagelsesklausul, hvilket herefter skal godkendes af et kvalificeret flertal i Rådet pba. et forslag fra Kommissionen.

Delegering

Flere tekniske krav i forslagene er fastsat i en række tilhørende annekser:

9. hvilke oplysninger som landenes planer skal indeholde;
10. hvilke oplysninger, der skal indgå i de årlige fremskridtsrapporter;
11. hvordan landenes afvigelser fra den godkendte udgiftssti opgøres (den såkaldte kontrolkonto);
12. hvilken metode Kommissionen bruger til at lave de fremskrivninger, der afgør om landenes gæld er faldende i de 10 år efter tilpasningsperioden;
13. hvilke EU-fælles strategiske prioriteter som reformerne og investeringerne skal bidrage til for at opnå en forlænget tilpasningsperiode;

14. de overordnede krav til landenes reformer og investeringer ifm. en forlænget tilpasningsperiode.

Kommissionens forslag lægger op til, at Kommissionen får ret til at vedtage delegerede retsakter, der kan erstatte en eller flere af de ovennævnte annekser (dog ikke annek 1). Kommissionen har på teknisk niveau oplyst, at muligheden for at vedtage delegerede retsakter skal sikre, at detaljer om reglerne og implementeringen heraf kan forblive tidssvarende uden større regelændringer.

Kommissionen skal rådføre sig med landenes tekniske eksperter, inden de fremsætter forslag til delegerede retsakter. Retsakten træder i kraft, hvis hverken Rådet eller Europa-Parlamentet gør indsigelse inden for en måned (indsigelsesperioden kan forlænges med en måned).

Kompromisforslaget ventes at fjerne Kommissionens mulighed for efterfølgende at kunne vedtage delegerede retsakter, der kan erstatte et eller flere af annekserne. De væsentligste elementer fra annekserne ventes således specificeret i lovtæksten, mens mere tekniske aspekter efterfølgende skal fastsættes i et adfærdskodeks ("Code of Conduct"), herunder hvilke oplysninger som hhv. landenes planer samt årlige fremskridtsrapporter skal indeholde.

Det europæiske finanspolitiske råd

Kommissionens forslag indeholder ikke konkrete bestemmelser vedr. det europæiske finanspolitiske råd ("European Fiscal Board" – EFB), der er et rådgivende organ, som har til formål at overvåge EU-landenes finanspolitik, herunder implementeringen af EU-reglerne under stabilitets- og vækstpagten samt den overordnede udvikling i finanspolitikken på tværs af euroområdet. EFB er i dag oprettet pba. en afgørelse fra Kommissionen og således ikke pba. EU-lovgivning vedtaget med Rådet og Europa-Parlamentet som medlovgiver.

Kompromisforslaget ventes under de forebyggende regler at etablere EFB som et permanent og uafhængigt organ. Derudover ventes EFB at blive pålagt en række yderligere opgaver, herunder at rådgive ifm. at der tages stilling til, om en undtagelsesklausul skal forlænges, samt at koordinere med de uafhængige finanspolitiske institutioner i EU-landene.

Forslag til ændring af de korrigerende regler

Kommissionen foreslår at ændre forordningen 1467/97 om proceduren for uforholdsmæssigt store underskud (KOM(2023) 241), de såkaldte *korrigerende* regler. De foreslåede ændringer har i høj grad til formål at sikre sammenhæng med forslaget til nye forebyggende regler.

Nedenfor gennemgås de centrale elementer i Kommissionens forslag samt forventningerne til kompromisforslaget, der vil være basis for drøftelsen på ECO-FIN 8. december 2023.

Underskud over 3 pct. af BNP

Ifølge EU-traktaten⁸ skal landene sikre, at underskuddet på den faktiske offentlige saldo ikke overskrider 3 pct. af BNP, medmindre underskuddet er faldet kontinuerligt og er tæt på de 3 pct. af BNP, eller overskridelsen er exceptionel og midlertidig, og underskuddet fortsat tæt på de 3 pct. af BNP.

I Kommissionens forslag vurderes et lands overskridelse at være *exceptionel*, hvis der er en alvorlig økonomisk lavkonjunktur i hele euroområdet eller EU, eller hvis der finder en exceptionel hændelse sted, der er uden for landets kontrol og har store konsekvenser for det pågældende lands offentlige finanser. Definitionen på exceptionel skal sikre konsistens med de omstændigheder, der tillader et land at overskride den aftalte udgiftssti under de forebyggende regler.

Et lands overskridelse vurderes at være *midlertidig*, hvis Kommissionens økonomiske prognoser indikerer, at underskuddet igen er under 3 pct. af BNP ved afslutningen af de exceptionelle omstændigheder eller en alvorlig økonomisk krise.

Kompromisforslaget ventes at fastholde Kommissionens forslag på disse punkter.

Nedbringelse af høj gæld

Ifølge EU-traktaten skal lande sikre, at bruttogælden udgør under 60 pct. af BNP, eller at gælden er tilstrækkeligt nedadgående. I de korrigerende regler defineres begrebet *tilstrækkeligt nedadgående*, og en central ændring med forslaget er, at der etableres en større grad af sammenhæng mellem hhv. de forebyggende og korrigerende regler, end der er i dag.

I de eksisterende korrigerende regler skal lande, der overskrider traktatens grænse for gæld på 60 pct. af BNP, *nedbringe forskellen* mellem landets gældskvoteprocent og referenceværdien på 60 pct. af BNP *med 1/20 årligt*, den såkaldte gældsregel. Dette krav er i tillæg til kravene under de forebyggende regler om tilpasning af den strukturelle saldo og udgiftsvæksten. Lande, der ikke opfylder gældsreglen, kan blive pålagt en henstilling fra Rådet om at nedbringe for høj gæld.

Med Kommissionens forslag afskaffes gældsreglen, og den overordnede tilgang ændres, således at det kun skal undersøges, om et land skal modtage en henstilling om at nedbringe for høj gæld, hvis landet afviger fra den sti for de offentlige nettoudgifter, der fastsat i landets plan godkendt af Rådet som led i de forebyggende regler (se afsnit om de forebyggende regler). For at afgøre om et land har afvejet fra den godkendte udgiftssti etableres en såkaldt kontrolkonto, der skal summere positive og negative afvigelser.

⁸ EU-traktaten, artikel 126(2)

Kompromisforslaget ventes at fastholde Kommissionens forslag på disse punkter. Derudover præciseres det, at en akkumuleret afvigelse af en vis størrelse fra den godkendte udgiftssti, automatisk udløser, at Kommissionen skal vurdere, om landet skal have en henstilling.

Vurdering af om et land skal have en henstilling

Hvis et lands underskud overskrider 3 pct. af BNP, eller et land med gæld over 60 pct. af BNP ikke overholder den fastsatte udgiftssti, skal Kommissionen iht. EU-traktaten udarbejde en såkaldt 126(3)-rapport⁹, der skal danne grundlag for at vurdere, om der overfor landet bør åbnes en EDP-henstilling.

I rapporten skal Kommissionen vurdere overskridelsen i lyset af en række *relevante faktorer*. I de eksisterende regler omfatter de relevante faktorer bl.a., om landet har overholdt de forebyggende regler. I lyset af forslaget til de nye forebyggende regler, foreslås det derfor at ændre de relevante faktorer, som skal tages i betragtning i 126(3)-rapporten.

En central ny relevant faktor, som skal tages i betragtning, er graden af landets såkaldte gældsudfordringer på mellemlangt sigt, hvis den aktuelle finanspolitik fastholdes de næste 10 år. Pba. analysen vurderes det, om landene har hhv. substantielle, moderate eller lave gældsudfordringer.

Hvis et land har substantielle gældsudfordringer, vil det som hovedregel føre til, at Kommissionen foreslår at åbne en henstilling.

I den seneste *Debt Sustainability Monitor 2022*¹⁰, vurderer Kommissionen, at 9 lande har substantielle gældsudfordringer, *jf. tabel 2*. Kommissionen kategoriserer Danmark som et land med lave gældsudfordringer.

⁹ 126(3) henviser til den relevante artikel i EU-traktaten, der ligger til grund for udarbejdelse af rapporten.

¹⁰ Debt sustainability monitor er en publikation af Kommissionen, der vurderer holdbarheden af landenes gæld og finanspolitik på kort, mellemlangt og langt sigt. Det er Kommissionens analyse af holdbarheden på mellemlangt sigt, der benyttes i Kommissionens forslag.

Tabel 2
Kommissionens kategorisering af gældsudfordringerne i EU-landene

Land	Gæld i pct. af BNP (2023)	Udfordringer for gældens holdbarhed	Land	Gæld i pct. af BNP (2023)	Udfordringer for gældens holdbarhed
Belgien	106,3	Substantiel	Malta	53,38	Moderat
Bulgarien	23,5	Lav	Nederlandene	47,1	Moderat
Cypern	78,4	Moderat	Polen	50,9	Moderat
Danmark	30,3	Lav	Portugal	103,4	Substantiel
Estland	19,2	Lav	Rumænien	47,9	Moderat
Finland	74,3	Moderat	Slovakiet	56,7	Substantiel
Frankrig	109,6	Substantiel	Slovenien	69,3	Moderat
Grækenland	160,9	Substantiel	Spanien	107,5	Substantiel
Irland	43,0	Lav	Sverige	30,4	Lav
Italien	139,8	Substantiel	Tjekkiet	44,7	Moderat
Kroatien	60,8	Substantiel	Tyskland	64,8	Moderat
Letland	41,7	Lav	Ungarn	69,9	Substantiel
Litauen	37,3	Lav	Østrig	76,3	Moderat
Luxembourg	26,8	Lav			

Anm.: Farverne grøn, gul og rød angiver, om et land vurderes at have hhv. lave, moderate eller substantielle gældsudfordringer. Grøn tekst angiver lande, hvis gæld i 2023 ikke ventes at overstige 60 pct af BNP.

Kilde: Kommissionens *Debt Sustainability Monitor 2022* (april 2023) og Kommissionens efterårsprognose (november 2023).

De øvrige relevante faktorer, ud over landets gældsudfordringer, som Kommissionen vil tage i betragtning er:

- Udviklingen i landenes mellemfristede økonomiske udvikling, herunder særligt udviklingen i inflationen og udviklingen i de økonomiske konjunkturer;
- Udviklingen i de mellemfristede budgetter, herunder særligt den faktiske afvigelse fra udgiftsstien godkendt i landets plan, samt om afvigelsen skyldes en alvorlig økonomisk lavkonjunktur eller exceptionelle omstændigheder uden for regeringens kontrol, samt afvigelsen relativt til de retningslinjer for udgiftsstien, som Kommissionen har offentliggjort ifm. de forebyggende regler;
- Udviklingen i landes gæld, herunder gældens løbetid samt hvilken valuta gælden er optaget i;
- Gennemførelsen af reformer og investeringer, herunder særligt tiltag mhp. at korrigere makroøkonomiske ubalancer, og hvor effektive landets nationale budgetregler er.

Ligesom under de eksisterende regler skal Kommissionen derudover tage højde for andre relevante faktorer som påpeget af det pågældende land i betragtning, og økonomisk støtte givet af landet mhp. international solidaritet skal tages i betragtning.

Som noget nyt foreslås det, at den uafhængige finanspolitiske institution i landet (fx De Økonomiske Råd i Danmark), skal udtale sig om de relevante faktorer, der vurderes i en 126(3)-rapport.

Rådet og Kommissionen skal herefter foretage en helhedsvurdering af de relevante faktorer mhp. at vurdere overskridelsen af udgiftsstien eller underskudskravet.

For lande med gæld over 60 pct. af BNP, der har underskud over 3 pct. af BNP, skal de relevante faktorer, som i dag, kun tages i betragtning, hvis underskuddet er tæt på 3 pct. af BNP samt hvis overskridelsen vurderes at være *midlertidig*.

I de tilfælde, hvor landene er blevet tilladt at afvige fra deres aftalte udgiftsstier pga. af en alvorlig økonomisk lavkonjunktur i hele EU eller euroområdet, kan Kommissionen og Rådet beslutte ikke at åbne en henstilling.

Kompromisforslaget ventes delvist at fastholde Kommissions forslag. Substantielle gældsudfordringer vil fortsat være en central relevant faktor, der kan medvirke til, at Kommissionen stiller forslag om en henstilling, men det ventes ikke formuleret som en klar hovedregel, at substantielle gældsudfordringer skal føre til et forslag om en henstilling. Forslag og beslutninger om en henstilling vil blive baseret på en helhedsvurdering af alle relevante faktorer. Derudover tilføjes det, at en stigning i landets forsvarsudgifter skal være en formildende relevant faktor, der skal tages i betragtning, når det skal vurderes, om et land skal have en henstilling.

Åbning af en henstilling

Efter Kommissionen har udarbejdet en 126(3)-rapport for et land, skal Rådet på teknisk niveau udtale sig om rapporten. Hvis Kommissionen i lyset af udtalelsen vurderer, at der er tale om et for stort underskud eller for høj gæld, skal Kommissionen herefter foreslå, at Rådet vedtager en henstilling over for det pågældende land.

Ifm. en henstilling skal Rådet samtidigt henstille om størrelsen på de budgetforbedringer, som landet bør tage inden for maksimalt et halvt år samt en tidsfrist for at korrigere et for stort underskud. I særlige situationer kan denne periode forkortes til et halvt år.

Den ovennævnte procedure fastholder tilgangen i de eksisterende regler.

Under de eksisterende regler indebærer Rådets anbefaling til et land med en henstilling som hovedregel, at underskuddet årligt skal nedbringes med 0,5 pct. af BNP målt på den strukturelle saldo.

I forslaget ændres dette krav, således at et land i stedet anbefales, at udgiftsstien for de offentlige nettoudgifter tilrettelægges således, at det er konsistent med en budgetforbedring på 0,5 pct. af BNP årligt¹¹, en såkaldt korrigerende udgiftssti.

Den korrigerende udgiftssti skal også sikre, at det er plausibelt, at gælden er nedadgående eller fastholdes på et forsvarligt niveau, hvilket afspejler tilgangen i forslaget til nye forebyggende regler.

Herefter skal landet ligesom i dag inden for de 3-6 måneder afgive en rapport til Rådet og Kommissionen om tiltag iværksat for at forbedre de offentlige finanser. Som noget nyt skal de uafhængige finanspolitiske institutioner også udtale sig om, hvorvidt tiltagene vurderes at være tilstrækkelige.

Kompromisforslaget ventes generelt at fastholde Kommissionens forslag på disse punkter.

Ophævelse af henstilling

Rådet kan kun ophæve en underskudhenstilling over for et land, når Kommissionens prognoser viser, at underskuddet er bragt varigt under 3 pct. af BNP, hvilket er på linje med de eksisterende regler.

Som noget nyt præciseres det, under hvilke omstændigheder en gældshenstilling over for et land kan ophæves, dvs. hvis en henstilling er åbnet efter et land har overskredet udgiftsstien aftalt i landets mellemfristede plan. I dette tilfælde ophæves henstillingen, når landet de seneste to år har overholdt den korrigerende udgiftssti anbefalet af Rådet, og Kommissionens prognose indikerer, at landet også overholder udgiftsstien i det pågældende år.

Kompromisforslaget ventes generelt at fastholde Kommissionens forslag på disse punkter. Det ventes præciseret, at den korrigerende udgiftssti skal sikre, at der kompenseres for de tidligere overskridelser af den godkendte udgiftssti, dvs. at den samlede overskridelse som opgjort på kontrolkontoen reduceres til nul.

Sanktioner

Som under de eksisterende regler, kan et euroland, der gentagende gange ikke efterlever en henstilling fra Rådet om at nedbringe et for stort underskud, blive pålagt sanktioner. Ikke-eurolande kan ikke pålægges sanktioner.

Kommissionen foreslår dog, at strukturen på de økonomiske sanktioner ændres, bl.a. i lyset af at intet land tidligere er blevet pålagt sanktioner. I de nuværende regler, kan lande modtage bøder bestående af en fast del på 0,2 pct. af BNP samt en variabel del på 1/10 af forskellen på landets underskud og grænsen på 3 pct. af BNP målt i procentpoint. Det foreslås, at et land, der ikke følger en

¹¹ Kommissionens forslag fastsætter ikke præcist, hvordan den årlige budgetforbedring på 0,5 pct. af BNP skal opgøres.

henstilling, hvert halve år kan modtage bøder på op til 0,05 pct. af BNP, og at bøderne sammenlagt ikke må overstige 0,5 pct. af BNP¹².

Kompromisforslaget ventes at fastholde Kommissionens forslag på disse punkter.

Forslag til ændring af direktiv om EU-landenes nationale bud- getrammer

Forslaget til ændring af Rådets direktiv 2011/85/EU om minimumskrav til EU-landenes finanspolitiske og budgetmæssige rammer, lægger bl.a. op til ændringer vedrørende det eksisterende direktivs i) bestemmelser om anvendelsen af uafhængige finanspolitiske institutioner (såsom De Økonomiske Råd i Danmark), ii) bestemmelser fsva. harmoniseringen af regnskabspraksis samt iii) bestemmelser vedr. udarbejdelsen af makroøkonomiske prognoser mv.

Nedenfor gennemgås de centrale elementer i Kommissionens forslag.

Nationale uafhængige finanspolitiske institutioner

I Rådets direktiv fra 2011 fastsættes der ikke minimumskrav til brugen af nationale uafhængige finanspolitiske institutioner i EU-landenes nationale finanspolitiske rammer og procedurer. I direktivet fra 2011 specificeres det dog bl.a., at EU-landenes prognoser bør sammenlignes med prognoser udarbejdet af uafhængige institutioner.

Kommissionens forslag af 26. april 2023 lægger op til, at uafhængige nationale finanspolitiske institutioner skal være etablerede ved lov eller andre bindende bestemmelser. Det specificeres endvidere, at de uafhængige nationale finanspolitiske institutioner skal udføre følgende opgaver:

- Udarbejde eller godkende hhv. økonomiske og budgetmæssige prognoser (årlige og mellemfristede) liggende til grund for det pågældende lands mellemfristede planer vedr. finans- og strukturpolitik, der udarbejdes som led i foreslåede procedurer under de fælles finanspolitiske EU-regler, jf. særskilt afsnit.
- Udarbejde eller godkende holdbarhedsanalyser liggende til grund for regeringens mellemfristede finanspolitiske planlægning.
- Udarbejde eller godkende vurderinger af effekter af politiske tiltag på holdbarhed og vækst.
- Overvåge efterlevelse af nationale finanspolitiske regler.
- Overvåge efterlevelse af EU's fælles finanspolitiske regler i det pågældende land.
- Foretage løbende vurderinger af de nationale finanspolitiske rammer og regler, herunder mhp. at vurdere effektiviteten af rammerne og reglerne.

¹² Foruden bestemmelserne om sanktioner i de finanspolitiske regler, er der i de gældende regler for EU-budgettet en såkaldt konditionalitet (gældende for alle EU-lande), der medfører, at struktur- og genopretningsmidler kan tilbageholdes i tilfælde af manglende efterlevelse af de finanspolitiske regler. Reglerne om konditionalitet indgår dog ikke i reformen af de finanspolitiske regler.

- Deltage i løbende høringer i det pågældende nationale parlament.

Forslaget lægger op til, at EU-landene skal efterleve anbefalinger og vurderinger fra de uafhængige nationale finanspolitiske institutioner eller offentligt forklare evt. manglende efterlevelse af anbefalinger og vurderinger (et såkaldt *følg-eller-forklar* princip).

Kompromisforslaget ventes at fastholde, at landene skal etablere uafhængige nationale finanspolitiske institutioner ved lov eller andre bindende bestemmelser, og at de skal udføre følgende opgaver:

- Udarbejde årlige og flerårige økonomiske prognoser eller alternativt godkende prognoserne udarbejdet af nationale myndigheder.
- Overvåge efterlevelse af nationale finanspolitiske regler.
- Overvåge efterlevelse af EU's fælles finanspolitiske regler i det pågældende land.
- Foretage løbende vurderinger af de nationale finanspolitiske rammer og regler, herunder mhp. at vurdere effektiviteten af rammerne og reglerne.
- Deltage i løbende høringer i det pågældende nationale parlament.

Det ventes desuden fastholdt, at EU-landene skal efterleve anbefalinger og vurderinger fra de uafhængige nationale finanspolitiske institutioner eller offentligt forklare manglende efterlevelse af anbefalinger og vurderinger.

Indførelse af omkostningsbaserede regnskaber i alle offentlige delsektorer

I Rådets direktiv fra 2011 stilles der bl.a. krav om, at EU-landene skal have regnskabsregler, der dækker alle offentlige subsektorer og sikre regnskaber, der indeholder informationer, som er nødvendige for at udarbejde data baseret på ESA 95-standard.

Kommissionens forslag af 26. april 2023 lægger op til, at EU-landene senest i 2030 skal have etableret regnskabsregler, der er harmoniseret nationalt, baseret på omkostningsbaserede regnskabsprincipper og dækker alle offentlige undersektorer. Regnskabsreglerne skal desuden sikre, at de omfattede regnskaber indeholder den information, som er nødvendig for at udarbejde data baseret på ESA 2010-standard.

Kompromisforslaget ventes generelt at fastholde de eksisterende regler.

Makroøkonomiske prognoser

I Rådets direktiv fra 2011 fastslås det bl.a., at EU-landene generelt skal basere den finanspolitiske planlægning på realistiske prognoser, der anvender den mest aktuelle information.

Kommissionens forslag af 26. april 2023 lægger bl.a. op til, at makroøkonomiske prognoser, der ligger til grund for landenes mellemfristede planer, skal udarbejdes eller godkendes af uafhængige nationale finanspolitiske institutioner,

jf. ovenstående afsnit om uafhængige finanspolitiske institutioner. Kommissionen foreslår endvidere, at forskelle mellem nationale prognoser og Kommissionens prognoser skal forklares af de nationale myndigheder, samt at prognoser udarbejdet af nationale myndigheder løbende skal vurderes af uafhængige enheder.

Kompromisforslaget ventes at lægge op til, at de uafhængige finanspolitiske institutioner skal udarbejde makroøkonomiske prognoser, men der ventes ikke at være krav om, at prognoserne skal anvendes i landenes nationale mellemfristede planer.

Øget fokus på klimaspørgsmål i bl.a. nationale mellemfristede rammer og rapportering

Med Rådets direktiv fra 2011 lægges det fast, at EU-landene skal etablere nationale mellemfristede rammer for finanspolitikken, herunder mellemfristede mål for de offentlige finanser. Med direktivet forpligtes EU-landene også til løbende at rapportere på udviklingen i de nationale offentlige finanser.

Kommissionens forslag lægges op til, at de eksisterende bestemmelser om, at EU-landene skal have nationale mellemfristede finanspolitiske rammer, udvides, så disse rammer nu også skal indeholde procedurer, der bl.a. medfører løbende vurderinger af makroøkonomiske risici vedr. klimaforandringer samt disse risicis betydning for de offentlige finanser og klimapolitikker.

Kommissionen lægger også op til, at EU-landene skal offentliggøre en række yderligere informationer i tillæg til de eksisterende bestemmelser om rapportering vedr. finanspolitikkerne og offentlige budgetter. Der er bl.a. tale om, at EU-landene, hvis det er muligt, skal offentliggøre information om eventualforpligtelser knyttet til katastrofer og klimaforandringer samt økonomiske tab som følge heraf (herunder økonomiske tab der bæres af den offentlige sektor og instrumenter iværksat for at reducere tab).

Kompromisforslaget ventes delvist at fastholde Kommissionens forslag, herunder at der skal foretages løbende makroøkonomiske vurderinger af risici vedr. klimaforandringer samt eventualforpligtelser knyttet til katastrofer og klimaforandringer. Der ventes dog ikke at være krav om at offentliggøre betydningen af disse risici for de offentlige finanser.

4. Europa-Parlamentets holdning

Reformen af EU's finanspolitiske regler skal behandles i Europa-Parlamentets Økonomi- og Valutaudvalg, der har ansvaret for sagen. Derudover kan Udvalget om Beskæftigelse og Social Anliggende udtale sig om forslagene.

Europa-Parlamentet har foreløbigt ikke udtalt sig om Kommissionen meddelelse fra november 2022 eller forslag af 26. april 2023.

Europa-Parlamentet vedtog 10. marts 2022 en resolution om det europæiske semester¹³, hvori der bl.a. blev opfordret til at styrke Europa-Parlamentets demokratiske rolle i samarbejdet under EU's økonomiske og finanspolitiske rammer.

Europa-Parlamentet vedtog derudover 8. juli 2021 en resolution om evalueringen af de økonomiske og finanspolitiske rammer i EU¹⁴. Der henvises til uddybning herom i samlenotatet til Folketingets Europaudvalg ifm. ECOFIN 9. november 2021.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslagene er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget til de nye forebyggende regler implementeret traktatens krav om at sikre multilateral overvågning af landenes budgetter samt koordination af den økonomiske politik. Forslagene til ændring af de korrigerende regler samt direktivet for om kravene til EU-landenes nationale budgetrammer sikrer uniforme krav til efterlevelse af og tilpasning mod traktatens grænser for underskud og gæld. Kommissionen konkluderer, at landene ikke enkeltvis vil kunne opfylde disse krav fra EU-traktaten tilstrækkeligt.

Regeringen tilslutter sig Kommissionens vurdering.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Det vurderes, at en reform af EU's finanspolitiske og økonomiske regler på linje med Kommissionens forslag ikke vil medføre behov for ændringer af budgetloven.

En ændring af direktivet om minimumskrav til nationale finanspolitiske rammer på linje med Kommissionens ændringsforslag vil muligvis indebære et behov for ændring loven om Det Økonomiske Råd, herunder som følge af forslaget om, at uafhængige finanspolitiske institutioner (dvs. De Økonomiske Råd i Danmark) skal udarbejde eller godkende de prognoser og holdbarhedsanalyser, som regeringens mellemfristede plan baseres på.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til en ændring af direktivet om EU-standarder for de nationale finanspolitiske rammer kan have direkte statsfinansielle konsekvenser. Evt. statsfinansielle konsekvenser vil afhænge af den konkrete nationale udmøntning.

Herunder kan der i mindre omfang være statsfinansielle konsekvenser forbundet med forslaget om, at de uafhængige finanspolitiske institutioner pålægges ekstra opgaver, særligt ift. at udtale sig ifm. en 126(3)-rapport under de korrigerende regler og enten at udarbejde eller endossere de økonomiske prognoser,

¹³ Resolution P9_TA(2022)0076

¹⁴ Resolution P9_TA(2021)0358

der lægger til grund for et lands mellemfristede plan. Forslaget kan indebære udgifter til 1-2 ekstra årsværk tildelt de Økonomiske Råds sekretariat.

Derudover kan der være statsfinansielle konsekvenser som følge af forslaget om, at EU-landene senest i 2030 skal have etableret regnskabsregler, der er harmoniseret nationalt, baseret på omkostningsbaserede regnskabsprincipper og dækker alle offentlige undersektorer. Omkostningsbaserede regnskaber er i dag obligatorisk i stort set hele staten samt i regionerne, men der er ikke krav om, at regnskaberne skal følge bestemte standarder. Udgifterne til at implementere omkostningsbaserede IPSAS-standarder (International Public Sector Accounting Standards) i hele staten er tidligere estimeret til – med stor usikkerhed – at udgøre ca. 70 mio. kr. På kommunalt niveau er det i dag frivillig at benytte omkostningsbaserede regnskaber. Der er ikke foretaget skøn for de administrative omkostninger ved omlægning til omkostningsbaserede regnskaber i kommunerne.

Forslagene til nye forebyggende regler og ændrede korrigerende regler har ikke direkte statsfinansielle konsekvenser, men de finanspolitiske og økonomiske rammer på EU-niveau kan dog have væsentlige indirekte konsekvenser for de offentlige finanser og deres modstandsdygtighed og den generelle økonomiske udvikling i landene. Sunde og holdbare offentlige finanser på tværs af EU-landene vil generelt mindske risikoen for gældskriser og mindske presset for fælles EU-gæld og overførsler mellem landene mhp. stabilisering ifm. økonomisk krise. Fælles gæld eller overførsler mellem EU-landene ventes at have negative statsfinansielle konsekvenser for Danmark, der vil være nettobidragyder.

Evt. afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter skal holdes inden for berørte ministeriers eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1.

Kompromisforslaget ventes kun at indeholde begrænsede ændringer ift. de eksisterende regler. Kravene til de uafhængige finanspolitiske institutioner under kompromisforslaget ventes generelt at afspejle opgaverne, der er pålagt De Økonomiske Råd i Danmark. Ift. bestemmelserne om de omkostningsbaserede regnskaber ventes kompromisforslaget at lægge op til at fastholde de eksisterende regler. Fastholdes disse elementer i et endeligt kompromis, ventes det således ikke, at ændrede regler vil føre til forhøjede udgifter sammenlignet med i dag.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

En eventuel reform af EU's finanspolitiske og økonomiske rammer ventes at have samfundsøkonomiske konsekvenser, idet rammerne har betydning for, hvordan landene tilrettelægger deres økonomiske politik, hvilket har betydning for den økonomiske udvikling i landene selv, herunder Danmark, og i EU som helhed. Konsekvenserne kan være positive, hvis reformen understøtter, at landene generelt fører mere sund og holdbar finanspolitik. Omvendt kan en reform have negative konsekvenser, hvis den fx medfører, at lande får svagere tilskyndelse til at føre sund finanspolitik og reducere høj gæld.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen har været sendt i ekstern høring, og der er i den forbindelse modtaget høringssvar fra Dansk Industri og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. Der henvises til samlenotat oversendt ifm. ECOFIN 16. juni 2023, hvor høringssvarene indgår.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene støtter generelt en reform af reglerne mhp. at sikre, at reglerne i højere grad understøtter målene om sunde og holdbare offentlige finanser, herunder via øget nationalt ejerskab til reglerne, simplere finanspolitiske mål og et mere mellemfristet fokus. Der er dog blandt landene forskellige holdninger til, hvordan reglerne bedst understøtter disse mål.

En række lande lægger generelt vægt på effektive regler, der er ligeså ambitiøse som reglerne i dag ift. at sikre sunde og holdbare offentlige finanser og troværdig og vedvarende reduktion af høj offentlig gæld. Andre lande ønsker generelt mere fleksible regler, der samlet set medfører lempeligere rammer for tilrettelæggelsen af de nationale finanspolitikker.

Landene støtter generelt, at reglerne baseres på en mellemfristet tilgang med flerårige planer, der samtidigt danner udgangspunkt for overvågningen af landenes finanspolitik, herunder på baggrund af en form for udgiftslofter. Det støttes, at planerne også kan revideres fx ifm. regeringsskifte. Derudover er der blandt landene enighed om, at de væsentligste krav i reglerne ikke efterfølgende skal kunne ændres af Kommissionen via delegerede retsakter, samt at øgede forsvarsudgifter skal være en relevant faktor, der skal tages i betragtning ifm., at det vurderes, om et land skal tildeles en henstilling om at nedbringe et for stort underskud.

Nogle lande lægger vægt på, at reglerne til en vis grad forsat stiller uniforme krav til EU-landene, mens en række lande omvendt ønsker, at de finanspolitiske krav i højere grad end i dag tilpasses de enkelte lande og deres økonomiske udfordringer, fx i lyset af deres gældsudfordringer samt behov for reformer og offentlige investeringer. For nogle lande afspejler ønsket om mere differentierede krav til landene, at reglerne i højere grad end i dag skal sikre faldende gæld og underskud under 3 pct. af BNP i lande med store finanspolitiske udfordringer. For andre lande er ønsket om mere differentierede regler sammenfaldende med ønsker om generelt lempeligere krav til reduktion af høj gæld og store underskud end i dag. Flere lande ønsker, at reglerne i højere grad skal understøtte flere investeringer. Enkelte lande ønsker, at der stilles krav om reformer til lande, der ønsker en længere tilpasningsperiode med lempeligere strammingskrav.

En række lande er generelt skeptiske fsva. Kommissionens forslag om en styrket rolle til uafhængige finanspolitiske institutioner i de nationale finanspolitiske

rammer og procedurer. Kun enkelte lande støtter omvendt en markant styrket rolle for de uafhængige finanspolitiske institutioner ifm. håndhævelsen af EU's finanspolitiske regler.

Det er fortsat usikkert, hvilke eventuelle ændringer landene kan enes om, og hvordan landene ifm. ECOFIN vil forholde sig til mulige kompromisforslag fra formandskabet.

10. Regeringens generelle holdning

For danske prioriteter vedr. reformen af EU's finanspolitiske regler henvises generelt til forhandlingsoplægget i Folketingets Europaudvalg 14. juni 2023.

Regeringen deltager åbent og konstruktivt i drøftelserne om en reform af EU's finanspolitiske og økonomiske rammer og er åben for ændringer, der kan forbedre reglerne inden for rammerne af EU-traktaten og på den baggrund sikre realistiske og ambitiøse krav til udviklingen i EU-landenes offentlige finanser.

Det er generelt centralt for regeringen, at de fælles EU-regler bidrager til sunde offentlige finanser og ansvarlig økonomisk politik i EU, da sunde offentlige finanser understøtter lave renter, forebygger gældskrises og er en forudsætning for EU's økonomiske velstand og evne til at håndtere udfordringer vedr. fx grøn omstilling og behov for styrket forsvar. Stærke europæiske økonomier med sunde offentlige finanser udgør desuden grundlaget for EU's globale vægt og evne til at varetage EU's interesser internationalt. Lempeligere regler vil sammen med de kraftigt forøgede gældskvoter i mange EU-lande øge risikoen for nye gældskrises og kunne medføre pres for mere fælles finanspolitik mhp. direkte overførsler mellem lande og konjunkturstabilisering. Regeringen vil derfor arbejde for, at en reform af de finanspolitiske regler ikke medfører lempeligere regler og svækkede offentlige finanser i EU. Der er desuden centralt for regeringen, at en reform er forenelig med forsat brug af den danske budgetlov.

Regeringen vurderer på den baggrund, at følgende generelle prioriteter er centrale:

- *En balanceret reform, der sikrer sunde offentlige finanser og lavere gæld.* Hvis reglerne lempes på nogle punkter, bør reglerne og deres gennemførelse styrkes tilsvarende på andre punkter. Regeringen kan således generelt støtte forslaget, hvis den øgede fleksibilitet ift. gældsreduktion mv. samtidig modsvares af fx bedre håndhævelse og klare krav om sikring af sunde og holdbare offentlige finanser.
- *Transparente krav med minimumsstandarder især for høvgældslande.* Forslaget om, at de gældende krav til gældsreduktion m.v. skal erstattes med landespecifikke mellemfristede planer for holdbar gældsudvikling kan støttes, hvis der samtidig fastsættes minimumskrav til styrkelsen af de offentlige finanser især til lande med store gældsudfordringer. Minimumsstandarder kan vedrøre referencestier for udgiftslofterne, visse årlige forbedringer af saldoen for at nedbringe underskud over 3 pct. af BNP, samt visse krav til

gældens udvikling i planens periode og især efter planernes implementering i lande med høj gæld.

- *Realistiske krav.* Reglerne skal stille realistiske krav til landene mhp. at fremme efterlevelse og håndhævelse af reglerne. Regeringen kan derfor bl.a. støtte forslaget om forankring af finanspolitiske krav i mellemfristede planer, der vurderes at medføre mere realistiske krav til fx gældsreduktionen i højgældslande.
- *Udskudt reduktion af gæld på kort sigt bør modsvares af reformer og styrket holdbarhed på længere sigt.* Hvis reglerne skal tillade, at landene kan lave forlængede tilpasningsperioder med højere udgiftslofter og udskudt gældsreduktion på kort sigt, bør reglerne samtidig stille krav om tiltag til styrkelse af den finanspolitiske holdbarhed på længere sigt. Der bør her være fokus på reformer, der styrker de offentlige finanser ved at nedbringe de offentlige udgifter eller øge de offentlige indtægter på længere sigt, fx reformer af pensionssystemer, mens sådanne forlængede tilpasningsperioder ikke bør begrundes alene med investeringer eller andre udgifter.
- *Ingen undtagelser fra reglerne for visse udgifter.* Alle udgifter skal i sidste ende finansieres, og EU-landene må prioritere mellem forskellige udgifter til fx velfærd, offentlige investeringer og udgifter til grøn omstilling og forsvar mv. inden for en holdbar ramme. Undtagelser fra reglerne af visse typer udgifter skaber ikke nye penge og vil afføde pres for undtagelse af flere udgiftsområder, hvilket vil svække mulighederne for at styre de offentlige finanser og yderligere underminere de offentlige finanser i de lande, der allerede har høj gæld. Dertil kommer, at undtagelser ikke ændrer på, at kreditvurderinger og statsgældsrenter afhænger af de samlede offentlige finanser.
- *En reform skal være konsistent med budgetloven i Danmark.* Selvom EU-reglerne baseres på en nettoudgiftsindikator som primært styringsinstrument, skal finanspolitikken i Danmark fortsat kunne tilrettelægges inden for budgetlovens rammer som hidtil baseret på den strukturelle saldo som det centrale styringsinstrument og udgiftslofter for stat, kommuner og regioner.
- *En reform skal ikke ændre ved national ansvarsfordeling fsva. udarbejdelsen af prognoser mv.* Prognoser og fremskrivninger udarbejdet af nationale myndigheder (Økonomiministeriet og Finansministeriet i Danmark) skal fortsat kunne anvendes som grundlag for regeringens mellemfristede planer og budgetplanlægning på linje med eksisterende praksis. Prognoser og fremskrivninger udarbejdet af nationale myndigheder skal ikke godkendes af uafhængige institutioner (De Økonomiske Råd i Danmark) for at kunne anvendes som grundlag for mellemfristede planer mv. Uafhængige nationale institutioner skal fortsat foretage en vurdering overholdelsen af de finanspolitiske regler på linje med eksisterende regler.
- *Styrket håndhævelse.* Der skal pba. transparente kriterier kunne tildeles henstillinger ved brud på 3-procentsgrænsen for de faktiske underskud samt i tilfælde af utilstrækkelig gældsnedbringelse i lyset af manglende efterlevelse af udgiftslofterne fastsat i de nationale planer.

- *Transparente regler, der sikrer ligebehandling.* Reglerne skal være transparente og give forudsigelige rammer for planlægning af nationale finanspolitikker samt mulighed for kontrol med landenes efterlevelse af reglerne.
- *Begrænsning af muligheder for ændringer via delegering:* Det er vigtigt for Regeringen, at de centrale bestemmelser fastlægges i selve EU-retsakterne, som besluttet i Rådet, og ikke i annekser, som kan ændres af Kommissionen via delegerede retsakter.
- *Proportionalitet i kravene til EU-landene.* Krav til finans- og strukturpolitikkerne bør afspejle landenes behov og økonomiske udfordringer, herunder ved brug af differentierede krav pba. analyser af landenes gældsudfordringer på grundlag af fælles analysemetoder.

Foruden de ovenfornævnte centrale prioriteter, vil regeringen også arbejde for, i) at der generelt etableres klare rammer for fleksibilitet i anvendelsen af reglerne, herunder ift. anvendelsen af undtagelsesklausuler, ii) at centrale elementer i reglerne i høj grad specificeres i relevante forordninger og i mindre grad i fx annekser, som er omfattet af delegering, iii) at analyser mv. af bl.a. gældsudfordringer- og holdbarhed, der ligger til grund for vurderinger og krav i reglerne, baseres på fælles objektive og transparente metoder, samt iv) at implementeringen af omkostningsbaserede regnskaber foregår nationalt og ikke underlægges krav om, at regnskabsregler skal være ens på tværs af offentlige delsektorer samt krav om konsoliderede regnskaber for den offentlige sektor samlet set.

For regeringen er det centralt, at en eventuelle kompromisforslag fra formandskabet er forenelige med de danske prioriteter og hensyn.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen om en reform af EU's finanspolitiske regler er løbende blevet forelagt Folketingets Europaudvalg. Senest er sagen blevet forelagt ifm. ECOFIN 9. november 2023, ECOFIN 17. oktober 2023, ECOFIN 14. juli 2023 og derudover ifm. ECOFIN 16. juni 2023, hvor Kommissionens lovforslag blev drøftet første gang, samt ifm. ECOFIN 14. marts 2023, hvor ECOFIN vedtog rådskonklusioner om Kommissionens meddelelse fra november 2022.

Europaudvalget er desuden blevet forelagt sagen ifm. ECOFIN 9. november 2021, hvor Kommissionen præsenterede en meddelelse om en evaluering af reglerne, ifm. ECOFIN 15. marts 2022, hvor Kommissionen præsenterede en meddelelse med foreløbige observationer ifm. evalueringen, ifm. ECOFIN 6. december 2022, hvor Kommissionen præsenterede sit udspil til en reform af reglerne fra november 2022 samt ifm. ECOFIN 14. februar 2023, hvor landene drøftede udvalgte spørgsmål i relation til Kommissionens udspil.

Dagsordenspunkt 4: Økonomiske og finansielle konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resume

ECOFIN 8. december 2023 ventes igen at drøfte økonomiske og finansielle aspekter af Ruslands invasion af Ukraine. Det forventes, at drøftelserne vil fokusere på EU's finansielle støtte til Ukraine, sanktioner mod Rusland, og hvordan man kan anvende afkast fra immobiliserede russiske centralbankaktiver til genopretningen af Ukraine. Regeringen finder det vigtigt, at ECOFIN løbende drøfter konsekvenserne af Ruslands invasion af Ukraine.

2. Baggrund

Sagen om de økonomiske og finansielle konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine er løbende blevet drøftet på ECOFIN-møderne siden februar 2022. Drøftelserne har dækket over en række forskellige emner, herunder de økonomiske udsigter for EU-landene, nationale finanspolitiske kompensationstiltag og fælles EU-tiltag i lyset af stigende inflation og høje energipriser, EU's finansielle støtte til Ukraine samt aspekter af EU's sanktioner mod Rusland. Der henvises generelt til tidligere samlenotater om økonomiske og finansielle konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine, senest forud for ECOFIN 9. november 2023.

3. Formål og indhold

ECOFIN 8. december 2023 ventes igen at drøfte økonomiske og finansielle aspekter af Ruslands invasion af Ukraine. Drøftelserne vil bl.a. kunne berøre:

- EU's sanktioner mod Rusland mv.
- Anvendelse af afkast fra immobiliserede russiske aktiver til at støtte Ukraines genopbygning
- EU's finansielle assistance til Ukraine
- De økonomiske og finansielle konsekvenser af Ruslands krig i Ukraine

Det forventes dog, at drøftelserne primært vil fokuseres på sanktioner mod Rusland og anvendelsen af afkast fra immobiliserede russiske aktiver til at støtte Ukraines genopbygning samt den finansielle assistance til Ukraine.

EU's sanktioner mod Rusland mv.

EU har vedtaget i alt 11 sanktionspakker som reaktion på Ruslands invasion af Ukraine. Den seneste sanktionspakke blev vedtaget 23. juni 2023.

På det økonomiske område omfatter EU's sanktioner mod Rusland bl.a. markante finansielle restriktioner, herunder forbud mod transaktioner med den

russiske centralbank, hvilket begrænser centralbankens adgang til sine valuta-reserver, udelukkelse af en række af de største russiske banker, herunder Ruslands største bank, Sberbank, fra det internationale betalingsformidlingssystem, SWIFT, samt fuldt transaktionsforbud mod udvalgte russiske banker.

I Kommissionen arbejdes der videre med en ny sanktionspakke mod Rusland, hvis sigte især er at adressere de måder, hvorpå Rusland i øjeblikket forsøger at omgå eksisterende sanktioner.

Anvendelse af afkast fra immobiliserede russiske aktiver til at støtte Ukraines genopbygning

Der har løbende været drøftelser på Det Europæiske Råd og i Rådet om mulige optioner for anvendelse af afkastet fra indefrosne og immobiliserede russiske aktiver til støtte for Ukraines genopbygning. På teknisk niveau i EU pågår et arbejde med at kortlægge mulighederne for at anvende et evt. afkast fra de immobiliserede aktiver til at støtte Ukraines genopbygning. Kommissionen vil i fællesskab med den tekniske arbejdsgruppe hurtigst muligt fremlægge et bud på en konkret udformning af en model, som er i overensstemmelse med international- og EU-lov. Et endeligt forslag fra Kommissionens ventes at afhænge af, at der er opnået konsensus om en konkret udformning. Arbejdet sker i koordination med internationale partnere (særligt i G7-regi).

Finansiel assistance til Ukraine

Kommissionen har 20. juni 2023 fremsat forslag om en Ukraine-facilitet, som skal yde finansiel assistance til Ukraine i form af lån og tilskud på 50 mia. euro i perioden 2024-27. Forslaget er fremsat som led i midtvejsevalueringen af EU's flerårige finansielle ramme (MFF).

Lån og anden finansiel støtte vil blive tildelt under tre overordnede formål (søjler):

- **Søjle I (Ukraine-plan):** Skal yde lån og anden finansiel støtte til Ukraine på baggrund af Ukraines gennemførelse af en samlet plan (Ukraine-planen) for reformer og investeringer inden for offentlig forvaltning, god regeringsførelse, økonomisk forvaltning samt mhp. fremtidigt EU-medlemskab.
- **Søjle II (Investeringsramme for Ukraine):** Skal understøtte private og offentlige investeringer i Ukraine gennem garantistillelse mv.
- **Søjle III (Teknisk bistand og øvrig støtte):** Har til formål at yde teknisk bistand mhp. tilpasning til EU-standarder og et fremtidigt EU-medlemskab. Søjlen skal derudover dække renteudgifter frem til 2027 ifm. EU-lån til Ukraine, såfremt Ukraine forventeligt anmoder herom.

EU har i 2022 og 2023 ydet en markant makrofinansiel assistance (MFA) i form af lån på meget lempelige vilkår. I 2022 mobiliserede man 7,2 mia. euro i MFA-lån. I 2023 ydede man yderligere 18 mia. euro i lån i den såkaldte MFA+.

De økonomiske og finansielle konsekvenser af Ruslands krig i Ukraine

Kommissionen og IMF vurderer generelt, at de afledte effekter på verdenshandelen og den geopolitiske og økonomiske fragmentering i kølvandet på Ruslands krig i Ukraine, på længere sigt vil være negativt for den globale økonomiske aktivitet. Kommissionen vurderer, at det er især på råvare- og energimarkederne, at fragmenteringen i øget grad bliver synlig. Det kommer især til udtryk igennem højere prisudsving, hvilket også ligger til grund for de nedadrettede risici for den globale økonomiske aktivitet, også på kort sigt.

Kommissionen har i sin økonomiske prognose fra november opjusteret deres skøn for den økonomiske vækst i både Rusland og Ukraine i 2023 ift. tidligere prognoser i 2023, *jf. tabel 1*. Ruslands invasion af Ukraine har dog generelt haft betydelige negative økonomiske konsekvenser for Ukraine, herunder for de offentlige finanser, *jf. tabel 2*.

Ruslands invasion af Ukraine har også negativ betydning for EU-landenes økonomier, herunder i form af høje energipriser og svækket forbruger- og erhvervs-tillid.

Tabel 3 Skøn for BNP-vækst fra EU Kommissionens økonomiske prognose, november 2023

Pct.	Vækstprognose oktober 2023			Ændring ift. maj 2023 ¹	
	2022	2023	2024	2023	2024
Verden	3,3	3,1	2,9	0,3	-0,2
Avancerede økonomier					
USA	1,9	2,4	1,4	1,0	0,4
Euroområdet	3,3	0,6	1,2	-0,5	-0,4
Vækstmarkeder og udviklingsøkonomierne	4,1	4,0	4,0	0,0	-0,1
Rusland	-2,1	2,0	1,6	2,9	0,3
Ukraine	-29,1	4,8	3,7	-	-

Anm.: (1) Ændring (pct.-point) i forhold til Kommissionens økonomiske prognose, maj 2023.
 Kilde: Kommissionens økonomiske prognose, november 2023.

Tabel 2 Ukraine – økonomiske nøgletal 2021-27

	2021	2022*	2023*	2024*	2025*
Realvækst i BNP (pct.)	3,4	-29,1	4,8	3,7	6,1
Inflation (pct.)	9,4	20,2	13,5	7,7	7,6
Ledighed (pct. af arbejdsstyrken)	9,9	18,6	17,8	16,2	14,5
Offentlige saldo (pct. af BNP)	-3,4	-16,3	-20,5	-19,7	-12,0
Offentlige saldo u. tilskud (pct. af BNP) ¹	-4,0	-26,5	-28,2	-21,7	-12,1
Offentlig Gæld (pct. af BNP)	47,7	77,4	87,0	96,2	98,3
Løbende konto (betalingsbalance)	-1,9	4,1	-4,3	-6,0	-6,5

Kilde.: EU Kommissionens økonomiske prognose, november 2023. 1) baseret på IMF marts 2023 lande-rapport for Ukraine.

4. Europa-Parlamentets holdning

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikke relevant.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Sagen har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene ventes generelt at lægge vægt på vigtigheden af samarbejde og koordination på tværs af EU-landene for at imødegå konsekvenserne af krisen.

Der er generelt bred opbakning blandt EU-landene til sanktionerne mod Rusland.

Derudover er der bred opbakning til at undersøge mulighederne for anvende afkastet fra immobiliserede russiske aktiver til at støtte genopbygningen af Ukraine.

Der er bred enighed blandt EU-landene om vigtigheden af, at EU yder finansiel assistance til Ukraine. Der er generel støtte til en Ukraine-facilitet samt til at sende et positivt signal til Ukraine om langsigtet økonomisk støtte.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at ECOFIN løbende drøfter konsekvenserne af Ruslands invasion af Ukraine.

Regeringen arbejder løbende for indførelse af de hårdest mulige sanktioner mod Rusland, som der kan findes enighed om i EU, herunder med henblik på at sikre en konsekvent og ensartet implementering af sanktioner på tværs af EU samt at forhindre omgåelse af sanktionerne.

Regeringen støtter arbejdet med at undersøge mulighederne for at anvende immobiliserede russiske aktiver til at støtte genopbygningen af Ukraine, og at der er fremdrift mod fremsættelse af et konkret lovforslag. Regeringen finder det ligeledes vigtigt at sikre koordination med internationale partnere om en evt. løsning, herunder i G7, samt at anvendelse af midlerne skal være i overensstemmelse med international- og EU-ret. Regeringens endelige stillingtagen vil afvente konkrete forslag fra den tekniske arbejdsgruppe og Kommissionen og en vurdering af de juridiske, statsfinansielle, samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser heraf.

Regeringen støtter, at EU indtager en ledende rolle ift. økonomisk assistance til Ukraine på kort sigt og ift. genopbygning på lang sigt. Regeringen støtter etableringen af et støtteinstrument til Ukraine på 50 mia. euro for perioden 2024-2027. Støtteinstrumentet skal sikre, at EU-landene i god tid og i samarbejde med relevante partnere sikrer stabil, forudsigelig og holdbar finansiel assistance til Ukraine.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er løbende blevet forelagt sagen vedr. de økonomiske og finansielle konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine, herunder senest til orientering 3. november 2023 forud for rådsmødet (ECOFIN) 9. november 2023.

Dagsordenspunkt 5: Implementeringen af genopretningsfaciliteten (RRF)

KOM(2020)408, KOM(2022)231, KOM(2023)731 Final, KOM(2023)746, KOM(2023)735, KOM(2023)742, KOM(2023)749, KOM(2023)744, KOM(2023)729, KOM(2023)745, KOM(2023)747 Final, KOM(2023)726

1. Resume

ECOFIN har godkendt rådsbeslutninger vedr. alle EU-landes genopretningsplaner og for mange lande også rådsbeslutninger om opdaterede planer. Processen med udbetalinger til landene pba. gennemførte milepæle og mål er ligeledes i gang.

ECOFIN ventes 8. december 2023 at behandle Kommissionens forslag til reviderede rådsbeslutninger vedr. 13 EU-lande, herunder Belgien, Bulgarien, Cypern, Finland, Grækenland, Irland, Italien, Kroatien, Letland, Polen, Rumænien, Ungarn og Tyskland. Kommissionen har per 21. november 2023 fremlagt forslag vedr. 10 landes reviderede planer, herunder Belgien, Bulgarien, Cypern, Finland, Grækenland, Kroatien, Letland, Polen, Rumænien og Tyskland. Stort set alle landene har i deres reviderede genopretningsplaner også inkluderet et REPowerEU-kapitel med tiltag, der bidrager til REPowerEU-målsætningerne om uafhængighed af russiske fossile brændstoffer. For Bulgarien og Tyskland er der alene tale om en revision af den oprindelige plan. Kommissionen har for de nuværende 10 planer fremlagt en samlet positiv vurdering, herunder ift. at planerne lever op til genopretningsforordningens kriterier, bl.a. vedr. prioriteringen af grønne og digitale tiltag samt krav om kontrol- og revisionsmekanismer. Kommissionen ventes at fremlægge forslag vedr. de øvrige 3 EU-landes reviderede planer frem mod ECOFIN 8. december.

Regeringen kan støtte Rådets vedtagelse af reviderede rådsbeslutninger vedr. de enkelte EU-landes opdaterede genopretningsplaner inklusiv eventuelle REPowerEU-kapitler på baggrund af Kommissionens forslag og på basis af en række principper i overensstemmelse med forordningen om genopretningsfaciliteten, herunder at Kommissionen har tildelt en samlet positiv vurdering af genopretningsplanen, som fastlagt i mandatet givet af Folketingets Europaudvalg 12. maj 2023 forud for ECOFIN 16. maj 2023. Det gælder de reviderede rådsbeslutninger for hhv. Belgien, Bulgarien, Cypern, Finland, Grækenland, Kroatien, Letland, Polen, Rumænien og Tyskland. Regeringen vil på samme vis kunne støtte Rådets vedtagelse af reviderede beslutninger vedr. opdaterede planer for hhv. Irland, Italien og Ungarn, under forudsætning af, at beslutningerne ligger inden for rammerne af mandatet, herunder at Kommissionen fremlægger en samlet positiv vurdering for hver af de tre landes planer.

2. Baggrund

EU-landene har i lyset af COVID-19-krisen aftalt et genopretningsinstrument ("*Next Generation EU*"), der tilvejebringer finansiering i form af fælles EU-lånoptagelse på i alt 750 mia. euro, som udmøntes gennem en række EU-programmer, særligt en genopretningsfacilitet ("*Recovery and Resilience Facility*") på 672,5 mia. euro, heraf direkte støtte (tilskud) for op til 312,5 mia. euro, som følger en fastlagt fordelingsnøgle, og udlån for op til 360 mia. euro (alle 2018-priser).

Rammerne for genopretningsfaciliteten er fastlagt i en forordning, som trådte i kraft 19. februar 2021. Forordningen er efterfølgende revideret mhp. at tage højde for REPowerEU-planen, der har til formål at udfase EU's afhængighed af fossile brændstoffer fra Rusland så hurtigt som muligt, jf. nedenfor. Den reviderede forordning trådte i kraft 1. marts 2023.

For at modtage midler fra genopretningsfaciliteten har alle 27 EU-lande udarbejdet nationale genopretningsplaner ("*Recovery and Resilience Plans*"), hvor landene beskriver konkrete tiltag (reformer og investeringer), som den finansielle assistance fra genopretningsfaciliteten (direkte støtte og lån) skal finansiere.

Kommissionen skal i sin vurdering af landenes genopretningsplaner tage hensyn til en række forordningsbestemte kriterier¹⁵, herunder om planen kan forventes effektivt at bidrage til at styrke et lands vækstpotentiale, at skabe arbejdspladser, at fremme den økonomiske, institutionelle og sociale robusthed samt effektivt vil bidrage til grøn og digital omstilling og til at adressere landespecifikke udfordringer identificeret som led i det europæiske semester, jf. bilag 1 og boks 1.

Genopretningsplanernes reformer og investeringer er formuleret som konkrete milepæle og mål, der ved implementering kan medføre gradvise udbetalinger af genopretningsmidlerne pba. anmodning fra det pågældende land. Udbetalinger af midler fra genopretningsfaciliteten til landene besluttet løbende af Kommissionen på grundlag af de godkendte genopretningsplaner og i takt med, at landene opnår de aftalte milepæle og mål for reformer og investeringer, som er fastlagt ifm. godkendelsen af deres respektive genopretningsplaner.¹⁶

På baggrund af positive vurderinger fra Kommissionen har Rådet siden juli 2021 behandlet og godkendt¹⁷ alle EU-landenes genopretningsplaner. Processen med udbetaling af midler fra genopretningsfaciliteten har været i gang siden

¹⁵ Anneks V i revideret forordning af 28. februar 2023 vedr. genopretningsfaciliteten: [EUR-Lex - 32023R0435 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹⁶ Kommissionen har op til to måneder til at vurdere en betalingsanmodning. Kommissionen træffer beslutning¹⁶ om de enkelte udbetalinger efter høring af EU's økonomiske og finansielle Udvalg (EFC). Hvis et eller flere EU-lande undtagelsesvis finder, at der er alvorlige afvigelser fra en tilfredsstillende opnåelse af de relevante milepæle og mål, kan de anmode formanden for Det Europæiske Råd om at henvise sagen til det Det Europæiske Råd.

¹⁷ Rådsbeslutningerne godkendes med kvalificeret flertal.

ultimo 2021. Mange lande har i 2023 desuden fået godkendt reviderede genopretningsplaner i Rådet, *jf. bilag 2*.

Mulig revision af genopretningsplanerne og rådsbeslutningerne

EU-landene har mulighed for at indsende en opdateret eller ny genopretningsplan til Kommissionen og anmode om et forslag fra Kommissionen til en revideret eller ny rådsbeslutning. EU-landene skal i det tilfælde redegøre for årsagerne til, at den oprindelige plan, herunder konkrete milepæle og mål, ikke er opnåelige. Kommissionen skal på baggrund heraf vurdere, om anmodningen er berettiget, herunder om ændringerne skyldes objektive forhold ("*objective circumstances*"). Det kunne fx handle om, hvorvidt omkostningsskøn for en konkret investering i genopretningsplanen ikke længere er realistiske som følge af den høje inflation, og at en investering derfor ikke længere er realiserbar.

EU-landene har også mulighed for at indsende en opdateret eller ny genopretningsplan i lyset af den endelige maksimale tildeling af finansiel støtte fra genopretningsfaciliteten til hvert EU-land, som Kommissionen offentliggjorde 30. juni 2022, og som generelt indebærer mere eller mindre støtte til de enkelte lande end oprindeligt skønnet, afhængig af landenes respektive økonomiske udviklinger.

Fordelingen af EU-genopretningsmidlerne fulgte en fordelingsnøgle, hvor 70 pct. af den direkte støtte blev tildelt EU-landene efter deres økonomiske situation før COVID-19. Fordelingen af de resterende 30 pct. var baseret på udviklingen i EU-landenes BNP i 2020 og 2021 mhp. at målrette midler til lande, der var økonomisk hårdest ramt af COVID-19-krisen. Udarbejdelsen af alle EU-landes genopretningsplaner var derfor baseret på skøn. I opgørelsen af den endelige maksimale tildeling af finansiel støtte fra genopretningsfaciliteten til hvert enkelt EU-land erstattede Kommissionen skøn fra sin efterårsprognose i 2020 med faktiske BNP-tal.

Finansiering af REPowerEU-planen via genopretningsfaciliteten

Kommissionen fremlagde 18. maj 2022 et forslag til tilpasning af genopretningsfaciliteten som led i REPowerEU-planen, der har til formål at udfase EU's afhængighed af fossile brændstoffer fra Rusland så hurtigt som muligt.¹⁸ Det tjekkiske EU-formandskab nåede 14. december 2022 til enighed med Europa-Parlamentet om en foreløbig aftale om finansiering af REPowerEU, der efterfølgende blev godkendt i Rådet 20. december 2022. Forslaget blev endeligt vedtaget 21. februar 2023 og den reviderede forordning vedr. genopretningsfaciliteten trådte i kraft 1. marts 2023.

Med aftalen om finansiering af REPowerEU blev afsat ny direkte støtte fra EU på 20 mia. euro finansieret inden for EU's kvotehandelsystem. I tillæg hertil

¹⁸ Der henvises generelt til tidligere samlenotater og forelæggelser af forslaget i Folketingets Europaudvalg, senest 30. september 2022 forud for ECOFIN 4. oktober 2022.

blev åbnet op for, at ubrugte lånemidler under genopretningsfaciliteten kan tages i anvendelse samt at EU-landene kan overføre midler fra deres landekonvolutter under EU's Brexit-tilpasningsreserve.

For at udmønte midlerne, skal EU-landene tilføje et REPowerEU-kapitel til deres eksisterende genopretningsplaner med reformer og investeringer igangsat efter 1. februar 2022 inden for bl.a. følgende områder:

- a) Forbedre energiinfrastruktur og -faciliteter, herunder infrastruktur til håndtering af flydende gas
- b) Fremme energieffektiviteten i bygninger, dekarbonisere industrien, øge produktionen og udbredelsen af bæredygtig og vedvarende energi
- c) Bekæmpe energifattigdom
- d) Tilskynde til reduktion af energiefterspørgslen
- e) Afhjælpe flaskehalse ift. energitransmissionen og -distributionen samt bedre lagring af elektricitet og integrationen af vedvarende energikilder
- f) Styrke arbejdsstyrkens grønne færdigheder

De nye kapitler skal indsendes af de enkelte EU-lande til Kommissionen. Herefter skal Kommissionen fremsætte forslag til rådsbeslutninger om de udvidede planer med henblik på godkendelse i Rådet.

Ifølge Kommissionen har 10 lande oplyst, at de påtænker at anmode om (supplerende) *lån* fra forordningen om genopretningsfaciliteten.

Midt november 2023 havde 23 lande¹⁹ afleveret REPowerEU-kapitler til Kommissionen, hvoraf 13 allerede er godkendt i Rådet, herunder Danmarks REPowerEU-kapitel.

For at understøtte udfasningen af EU's afhængighed af fossile brændstoffer fra Rusland så hurtigt som muligt, kan landene kan i forbindelse med deres REPowerEU-kapitler anmode om såkaldt præfinansiering. Det betyder, at landene tidligt kan få udbetalt op til 20 pct. af den samlede finansielle assistance afsat til tiltag i REPowerEU-kapitlet.

Forordningsbestemte kriterier

Kommissionen vil i sin vurdering af landenes opdaterede eller nye genopretningsplaner fortsat tage hensyn til de forordningsbestemte kriterier for godkendelse af genopretningsplaner, herunder at de pågældende planer fortsat bidrager til at adressere landespecifikke anbefalinger som led i det økonomiske samarbejde i EU (*det europæiske semester*) samt grøn omstilling mv. I den reviderede forordning om genopretningsfaciliteten blev foretaget enkelte justeringer af kriterierne for at tage højde for REPowerEU, *jf. boks 1 og bilag 1*.

¹⁹ Bulgarien, Irland, Luxembourg og Tyskland havde midt november ikke afleveret et REPowerEU-kapitel til Kommissionen.

Boks 1

Forordningsbestemte vurderingskriterier for genopretningsplaner efter REPowerEU (tilføjelser sammenlignet med de oprindelige vurderingskriterier er markeret med understregning)

1. Bidrager til de 6 søjler: *i)* grøn omstilling, *ii)* digital omstilling, *iii)* bæredygtig og inklusiv vækst, *iv)* samhørighed, *v)* Sundhedsmæssig robusthed, *vi)* børn og unge
2. Adresserer anbefalinger i det europæiske semester
3. Skaber vækst, arbejdspladser, social robusthed mv.
4. Alle initiativer efterlever "do-no-significant-harm" (tiltag til energiinfrastrukturforbedringer, der understøtter aktuelle behov vedr. energiforsyningsikkerheden relateret til gas og olie kan under særlige tilfælde undtages. Negative klima- og miljømæssige konsekvenser af sådanne tiltag begrænses og skal være afstemt med 2050-klimamål. Hertil kan højst 30 pct. midlerne af et REPowerEU-kapitel undtages.²⁰)
5. Klimatiltag udgør mindst 37 pct.
6. Digitaliseringsiltag udgør mindst 20 pct. (REPowerEU-kapitel i udgangspunktet undtaget)
7. Genopretningsplanen har varig virkning
8. Effektive mål og milepæle for gennemførelsen
9. Rimelige og plausible omkostningsskøn
10. Tilstrækkelige kontrol- og revisionsmekanismer
11. Indeholder reformer og investeringer
12. REPowerEU-kapitlet indeholder tiltag, der bidrager effektivt til REPowerEU-målsætninger
13. REPowerEU-kapitlet indeholder tiltag med forventede grænseoverskridende effekter, der bidrager positivt til energisikkerheden i EU, mindsker afhængigheden af fossile brændstoffer eller reducerer energiefterspørgslen

Kilde: Revideret forordning af 28. februar 2023 vedr. genopretningsfaciliteten: [EUR-Lex - 32023R0435 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

For hvert af de 13 kriterier gives enten vurderingen A (*høj grad af opfyldelse*), B (*middel grad af opfyldelse*) eller C (*lav grad af opfyldelse*). En samlet positiv vurdering af en genopretningsplan tildeles under flg. betingelser:

- kriterierne 2, 3, 4, 5, 6, 10 og 12 skal alle tildeles vurderingen A²¹, og
- for de øvrige kriterier skal der tildeles mindst to A'er og ingen C'er.

Såfremt Kommissionen tildeler en samlet positiv vurdering af den opdaterede eller nye genopretningsplan, vil Kommissionen fremlægge forslag til en rådsbeslutning.

²⁰ "Do-no-significant-harm"-princippet skal fortsat finde anvendelse på de reformer og investeringer, med én særlig undtagelse, når det gælder energisikkerhed i EU. I betragtning af målsætningen om at diversificere energiforsyningen væk fra russiske leverandører skal de reformer og investeringer, der er fastsat i REPowerEU-kapitlerne, og som er nødvendige for at forbedre energiinfrastrukturen og -faciliteterne for at opfylde det umiddelbare behov for gas, være berettigede til finansiel støtte fra faciliteten, selv om de ikke overholder "do-no-significant-harm"-princippet. Olieinfrastruktur og -faciliteter, der er nødvendige for at opfylde de umiddelbare forsyningsikkerhedsbehov, kan undtagelsesvist medtages i REPowerEU-kapitlet for et EU-land, der på grund af dens særlige afhængighed af råolie og dens geografiske beliggenhed har været omfattet af den ekstraordinære midlertidige undtagelse i Rådets forordning (833/2014) om restriktive foranstaltninger på baggrund af Ruslands handlinger, der destabiliserer situationen i Ukraine.

²¹ Betingelserne for en samlet positiv vurdering af genopretningsplanen følger generelt af forordningen om genopretningsfaciliteten, mens kravet om A til kriterie 4 og 10 følger af hhv. taksonomi-forordningen, KOM(2018)354, og finansforordningen.

3. Formål og indhold

ECOFIN ventes 8. december 2023 at behandle Kommissionens forslag til *reviderede* rådsbeslutninger vedr. opdaterede genopretningsplaner for 13 EU-landes, herunder Belgien, Bulgarien, Cypern, Finland, Grækenland, Irland, Italien, Kroatien, Letland, Polen, Rumænien, Ungarn og Tyskland. De fleste af planerne inkluderer også et REPowerEU-kapitel. Det er muligt, at Kommissionen på rådsmødet også vil give en generel status på implementering af genopretningsfaciliteten.

Kommissionen har per 21. november 2023 foreløbigt fremlagt forslag til *reviderede* rådsbeslutninger vedr. 10 af de 13 EU-landes opdaterede genopretningsplaner, herunder Belgien, Bulgarien, Cypern, Finland, Grækenland, Kroatien, Letland, Polen, Rumænien og Tyskland. Kommissionen ventes at fremlægge forslag vedr. de øvrige 3 EU-landes reviderede planer frem mod ECOFIN 8. december.

Belgiens, Bulgariens, Cyperns, Finlands, Grækenlands, Kroatiens, Letlands, Polens, Rumæniens og Tysklands *opdaterede planer* inklusiv eventuelle REPowerEU-kapitlet tildeles alle **en samlet positiv vurdering** fsva. vurderingskriterierne fastlagt i forordningen om genopretningsfaciliteten, herunder bl.a. ift. de skønnede omkostninger til hhv. klimatiltag og digitale tiltag, opfyldelse af kravet om at adressere alle eller størstedelen af landets anbefalinger i det europæiske semester, opfyldelse af "do no significant harm"-princippet samt krav om kontrol- og revisionsmekanismer, *jf. tabel 1.*

Tabel 1

Kommissionens vurdering af Belgiens, Bulgariens, Cyperns, Finlands, Grækenlands, Kroatiens, Letlands, Polens, Rumæniens og Tysklands opdaterede genopretningsplaner

	Belgien	Resterende 9 Lande
1. Bidrager til de 6 søjler: <i>i)</i> grøn omstilling, <i>ii)</i> digital omstilling, <i>iii)</i> bæredygtig og inklusiv vækst, <i>iv)</i> samhørighed, <i>v)</i> Sundhedsmæssig robusthed, <i>vi)</i> børn og unge	A	A
2. Adressere anbefalinger i det europæiske semester	A	A
3. Skabe vækst, arbejdspladser, social robusthed mv.	A	A
4. Alle initiativer efterlever "do no significant harm" (tiltag til energiinfrastrukturforbedringer, der understøtter aktuelle behov vedr. energiforsyningsikkerheden relateret til gas og olie kan under særlige tilfælde undtages. Negative klima- og miljømæssige konsekvenser af sådanne tiltag begrænses og skal være afstemt med 2050-klimamål. Hertil kan højest 30 pct. af et REPowerEU-kapitel undtages.)	A	A
5. Klimatiltag udgør mindst 37 pct.	A	A
6. Digitaliserings tiltag udgør mindst 20 pct. (REPowerEU-kapitlet er i udgangspunktet undtaget)	A	A
7. Genopretningsplanen har varig virkning	A	A
8. Effektive mål og milepæle for gennemførelsen	A	A
9. Rimelige og plausible omkostningsskøn	B	B
10. Tilstrækkelige kontrol- og revisionsmekanismer	A	A
11. Indeholder reformer og investeringer	B	A
12. REPowerEU-kapitlet indeholder tiltag, der bidrager effektivt til REPowerEU-målsætninger	A	A ¹
13. REPowerEU-kapitlet indeholder tiltag, med forventede grænseoverskridende effekter, der bidrager positivt til energisikkerheden	A	A ¹
Samlet positiv vurdering af genopretningsplan	Ja	Ja

Ann.: 1) Tyskland og Bulgarien har ikke modtaget "A", i punkt 12 og 13, da deres opdaterede plan ikke indeholder et REPowerEU-kapitel.

Kilde: Kommissions forslag til rådsimplementerende beslutning vedr. Belgiens, Bulgariens, Cyperns, Finlands, Grækenlands, Kroatiens, Letlands, Polens, Rumæniens og Tysklands reviderede genopretningsplaner. "Resterende lande" udgør alle de nævnte lande på nær Belgien.

Tiltagene i Belgiens, Cyperns, Finlands, Grækenlands, Kroatiens, Letlands, Polens, Rumæniens og **REPowerEU-kapitler** ventes generelt at bidrage effektivt til energisikkerhed og diversificering af EU's energiforsyning samt til at øge brugen af vedvarende energi, fremme energieffektivitet, øge energiopbevaringskapaciteter og reducere afhængigheden af fossile brændsler inden 2030. Flere af tiltagene i de 8 REPowerEU-kapitler har grænseoverskridende effekter. Der er ingen tiltag i REPowerEU-kapitlerne, der kræver afvigelse fra "do no significant harm"-princippet. Alle landene har anmodet om, at få udbetalt såkaldt præfinansiering til at påbegynde finansiering af tiltag i REPowerEU-kapitlet.

Tabel 2 Overblik over Belgiens, Bulgariens, Cyperns, Finlands, Grækenlands, Kroatiens, Letlands, Polens, Rumæniens og Tysklands opdaterede genopretningsplaner

	Belgien	Bulgarien	Cypern	Finland	Grækenland	Kroatien
Direkte støtte og lån (mia. euro)¹						
Direkte støtte i <i>oprindelig</i> plan	5,9	6,3	1,0	2,1	17,8	6,3
Direkte støtte i <i>opdateret</i> plan ekskl. REPowerEU	4,5	5,7	0,9	1,82	17,4	5,5
REPowerEU-midler fra EU's Kvotehandelsystem (ETS)	0,3		0,05	0,11	0,8	0,27
REPowerEU-midler overført fra Brexit reserven	0,2		0,05	0,01	0,02	0,01
Direkte støtte i <i>revideret</i> plan inkl. REPowerEU	5,0	5,7	1,0	2,0	18,2	5,8
Lån						
Supplerende lån i opdateret plan	0,3		0,2		12,7	4,2
	Letland	Polen	Rumænien	Tyskland		
Direkte støtte og lån (mia. euro)¹						
Direkte støtte i <i>oprindelig</i> plan	1,83	23,9	14,2	25,6		
Direkte støtte i <i>opdateret</i> plan ekskl. REPowerEU	1,83	22,5	12,1	28,0		
REPowerEU-midler fra EU's Kvotehandelsystem (ETS)	0,12	2,8	1,4			
REPowerEU-midler overført fra Brexit reserven	0,02		0,04			
Direkte støtte i <i>revideret</i> plan inkl. REPowerEU	2,0	25,3	13,5	28,0		
Lån						
Supplerende Lån i opdateret plan		11,5	14,9			
		23,0				

Anm.: 1) i løbende priser. 70 pct. af den direkte støtte tilkendes i 2021-22, mens de 30 pct. tilkendes i 2023.

Kilde: Kommissions forslag til revideret rådsimplementerende beslutning vedr. Belgiens, Bulgariens, Cyperns, Finlands, Grækenlands, Kroatiens, Letlands, Polens, Rumæniens og Tysklands opdaterede genopretningsplaner.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Belgiens opdaterede plan:

- I den *opdaterede plan* inklusiv REPowerEU-kapitlet er de estimerede totale omkostninger opgjort til 5,3 mia. euro (sammenlignet med 5,9 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 5,0 mia. euro i tilskud samt i alt 0,3 mia. euro i lån.
- I den opdaterede plan er flere tiltag nedjusteret eller fjernes helt, grundet det lavere tilskud fra EU til projekterne i den oprindelige plan, højere omkostningsskøn og forstyrrelse af forsyningskæderne i 2021 og 2022. Eksempelvis er der mindre støtte til nye energiteknologier, såsom hydrogen.
- Belgiens **REPowerEU-kapitel** indeholder en kombination af tidligere tiltag fra den oprindelige genopretningsplan og nye tiltag med fokus på energibesparende renoveringer af offentlige bygninger og støttetiltag til produktion og anvendelse af vedvarende energi, herunder ift. mere bæredygtig transport.

- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 51 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 49,6 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 27 pct. pct. af den reviderede plan ekskl. tiltag i REPowerEU-kapitlet mod 26,6 pct. i den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Bulgariens opdaterede plan:

- Bulgariens opdaterede plan indeholder ikke et **REPowerEU-kapitel**.
- I den *opdaterede plan* er de estimerede totale omkostninger opgjort til 6,2 mia. euro (sammenlignet med 6,3 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 5,7 mia. euro i tilskud.
- I den opdaterede plan nedjusteres og fjernes en række tiltag primært grundet det lavere tilskud fra EU til projekterne i den oprindelige plan. Disse tiltag er blandt andet relateret til digitaliseringen, eksempelvis i det bulgarske postvæsen og togtransporten. Et enkelt tiltag relateret til national lagring af elektricitet nedjusteres desuden grundet højere omkostningsskøn.
- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 57,5 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 58,9 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 23,1 pct. af den reviderede plan mod 25,8 pct. i den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Cyperns opdaterede plan:

- I den *opdaterede plan* inklusiv REPowerEU-kapitlet er de estimerede totale omkostninger opgjort til 1,2 mia. euro (ca. uændret ift. den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 1,0 mia. euro i tilskud samt i alt 0,2 mia. euro i lån.
- I den opdaterede plan er flere tiltag nedjusteret eller fjernet helt grundet det lavere tilskud fra EU til projekterne i den oprindelige plan, højere omkostningsskøn som følge af høj inflation og forstyrrelse af forsyningskæderne i 2021 og 2022. De største tiltag som nedjusteres relaterer sig bl.a. til udskydelse af CO₂-skat på fossile brændstoffer og afgift på vandforbrug.
- Cyperns **REPowerEU-kapitel** indeholder en kombination af tidligere tiltag fra den oprindelige genopretningsplan og nye tiltag med fokus på forbedring af energieffektiviteten i boligmassen og tiltag til at støtte virksomhedernes forskning inden for energiproduktion, -lagring og -distribution.
- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 45 pct. af den direkte støtte sam-

menlignet med 41 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 24,6 pct. af den reviderede plan ekskl. tiltag i REPowerEU-kapitlet mod 23 pct. i den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Finlands opdaterede plan:

- I den *opdaterede plan* inklusiv REPowerEU-kapitlet er de estimerede totale omkostninger opgjort til 1,95 mia. euro (sammenlignet med 2,1 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** på 1,95 mia. euro består udelukkende af tilskud.
- Finland fik tilbage i marts 2023 godkendt en opdateret genopretningsplan, som fjernede en række tiltag relateret til den grønne omstilling, såsom erstatning af opvarmningssystemer i bygninger baseret på fossil energi med vedvarende energikilder og opladningsinfrastruktur til private el-køretøjer. De fjernede tiltag ville i stedet blive finansieret med nationale midler.
- Finlands opdaterede plan vedrører derfor kun tilføjelsen af et **REPowerEU-kapitel**, som indeholder en reform og tre nye investeringer. Reformen omhandler effektivisering af processen for at opnå godkendelse til grønne energiprojekter, mens investeringerne fokuseres omkring hydrogenanvendelse, forskning i vedvarende energi og offshore vindenergi i Åland.
- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 52,3 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 50 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 28,9 pct. af den reviderede plan ekskl. tiltag i REPowerEU-kapitlet mod 27 pct. i den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Grækenlands opdaterede plan:

- I den *opdaterede plan* inklusiv REPowerEU-kapitlet er de estimerede totale omkostninger opgjort til 36,6 mia. euro (sammenlignet med 30,5 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 18,2 mia. euro i tilskud samt i alt 17,7 mia. euro i lån, hvoraf der i den opdaterede plan blev anmodet om 5 mia. euro.
- I den opdaterede plan er flere tiltag nedjusteret eller fjernet helt grundet det lavere tilskud fra EU til projekterne i den oprindelige plan, højere omkostningsskøn og forstyrrelse af forsyningskæderne i 2021 og 2022. Der er også inkluderet nye tiltag vedr. fx fremme af elektroniske betalinger og sikring af infrastruktur mod naturkatastrofer.
- Grækenlands **REPowerEU-kapitel** indeholder blandt andet projekter som skal nedbringe energiforbruget, eksempelvis ved at gøre bygninger mere energieffektive og investeringer i soldreven vandopvarmning og egetforbrug fra vedvarende energikilder. Derudover indeholder kapitlet nye investeringer i kulstoffangst og -lagring i industrien.

- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 38,1 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 38 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 22,1 pct. af den reviderede plan ekskl. tiltag i REPowerEU-kapitlet mod 23 pct. i den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Kroatiens opdaterede plan:

- I den *opdaterede plan* inklusiv REPowerEU-kapitlet er de estimerede totale omkostninger opgjort til 10 mia. euro (sammenlignet med 6,3 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 5,8 mia. euro i tilskud samt i alt 4,2 mia. euro i lån.
- Den opdaterede plan har generelt større ambitioner end den oprindelige plan, hvilket i høj grad finansieres med det nye lån, mens planen også reviderer tiltag grundet de højere omkostningsskøn pga. inflationen og forstyrrelse af forsyningskæderne i 2021 og 2022. Opjusteringerne vedrører bl.a. fremme af erhvervsklima, forvaltning af vandressourcer og uddannelse.
- Kroatiens **REPowerEU-kapitel** indeholder reformer og investeringer, der fokuserer på energieffektivitet i bygninger, produktion af vedvarende energi fra biometan og hydrogen og opkvalificering af arbejdstyrken relateret til den grønne omstilling.
- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 39 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 40 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 20 pct. af den reviderede plan ekskl. tiltag i REPowerEU-kapitlet, hvilket er uændret ift. i den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Letlands opdaterede plan:

- I den *opdaterede plan* inklusiv REPowerEU-kapitlet er de estimerede totale omkostninger opgjort til 1,97 mia. euro (sammenlignet med 1,83 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 1,97 mia. euro i tilskud.
- I den opdaterede plan reduceres flere tiltag i omfang grundet høj inflation eller forstyrrelser på forsyningskæderne, eksempelvis tiltag vedr. udbygningen af cykelinfrastrukturen i Riga og antallet af indkøbte el-drevne køretøjer til offentlig transport.
- Letlands **REPowerEU-kapitel** indeholder tiltag til at udbygge kapaciteten af el-netværket og styrke anvendelsen af vedvarende energikilder. Derudover indeholder kapitlet tiltag til at forøge brugen af biometan som en bæredygtig energikilde, og promovering af forbrugernes egen-generering og forbrug af vedvarende energi.

- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 42 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 38 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 23 pct. af den reviderede plan ekskl. tiltag i REPowerEU-kapitlet mod 21 pct. i den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Polens opdaterede plan:

- I den *opdaterede plan* inklusiv REPowerEU-kapitlet er de estimerede totale omkostninger opgjort til 59,8 mia. euro (sammenlignet med 35,4 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 25,3 mia. euro i tilskud samt i alt 34,5 mia. euro i lån, hvoraf der i den opdaterede plan blev anmodet om lån for 23 mia. euro.
- I den opdaterede plan sker der en række små nedjusteringer og ændringer til en række tiltag grundet det lavere tilskud fra EU til projekterne i den oprindelige plan, højere omkostningsskøn og forstyrrelse af forsyningskæder i 2021 og 2022. Her fremhæver Kommissionen blandt andet nedjustering i nogle af de grønne målsætninger, såsom erstatning af opvarmingskilder i huse og en mere bæredygtig vandforsyning.
- De store ændringer i planen relaterer sig dog til Polens **REPowerEU-kapitel**, hvortil særligt nye lån på 23 mia. euro vil bidrage til finansieringen. Det nye kapitel indeholder bl.a. en række reformer, som effektiviserer godkendelsesprocesser for fremstillingen af grøn energi og fjerner eksisterende barrierer, som hindrer grønne energikilder i at blive tilkoblet el-netværket. Dertil kommer nye investeringer i offshore vindenergi.
- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 46,6 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 42,7 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 21,3 pct. af den reviderede plan ekskl. tiltag i REPowerEU-kapitlet, hvilket er uændret ift. den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Rumæniens opdaterede plan:

- I den *opdaterede plan* inklusiv REPowerEU-kapitlet er de estimerede totale omkostninger opgjort til 28,5 mia. euro (sammenlignet med 29,2 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 13,5 mia. euro i tilskud samt i alt 14,9 mia. euro i lån.
- I den opdaterede plan nedjusteres og ændres en række tiltag grundet det lavere tilskud fra EU til projekterne i den oprindelige plan, højere omkostningsskøn og forstyrrelse af forsyningskæder i 2021 og 2022. De største projekter (målt på omkostning) som nedjusteres vedrører grøn transport, hvor Rumænien har reduceret målene for hhv. antallet af ladestationer til el-køretøjer og udbygning af elektrisk togtransport.

- Rumæniens **REPowerEU-kapitel** indeholder blandt andet reformer som fremmer omlægningen af nedlagte offentlige bygninger til grøn energiproduktion og installation af solpaneler til eget forbrug. Investeringerne i kapitlet fokuseres på anvendelsen af grønne energikilder, energirenoveringer af bygninger og opkvalificering af arbejdskraften ift. at håndtere den grønne omstilling.
- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 44,1 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 41 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 21,8 pct. af den reviderede plan ekskl. tiltag i REPowerEU-kapitlet mod 20,5 pct. i den oprindelige plan.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende i sin vurdering af Tysklands opdaterede plan:

- Tysklands opdaterede plan indeholder ikke et **REPowerEU-kapitel**.
- I den *opdaterede plan* er de estimerede totale omkostninger opgjort til 28,7 mia. euro²² (sammenlignet med 27,9 mia. euro i den oprindelige plan). Den samlede **finansielle assistance fra EU** udgør i alt 28 mia. euro i tilskud.
- I den opdaterede plan er tiltag ift. grøn omstilling mere ambitiøse. Der introduceres yderligere tiltag for at støtte udskiftningen af private køretøjer på fossilt brændstof til elektricitet og for at forbedre ladeinfrastrukturen for elektriske køretøjer. Der er ligeledes inkluderet et nyt grønt tiltag vedr. udbygning af fjernvarmenetværk baseret på grønne energikilder og spildvarme. Den opdaterede plan indeholder ikke ændringer fsva. digitale tiltag.
- I den *opdaterede plan* udgør de skønnede omkostninger til **klimatiltag** forbundet med genopretningsplanen 47,0 pct. af den direkte støtte sammenlignet med 42,4 pct. i den oprindelige plan. De skønnede omkostninger til **digitale tiltag** udgør 48,1 pct. af den reviderede plan mod 52,6 pct. i den oprindelige plan.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet ventes ikke at udtale sig om ECOFIN-drøftelsen om implementering af genopretningsfaciliteten samt Rådets godkendelse af Kommissionens evt. forslag til rådsbeslutninger for de enkelte landes genopretningsplaner, herunder med REPowerEU-kapitler. Europa-Parlamentet lægger generelt vægt på, at lande som modtager finansiering fra genopretningsfaciliteten efterlever EU's fundamentale rettigheder og retsstatsprincippet, og at genopretningsplanerne bidrager til bl.a. grøn og digital omstilling, samhørighed samt en styrket krisehåndtering.

²² Tyskland har opgivet to skøn for omkostninger - 28,7 mia. euro uden moms og 30,2 mia. euro med moms.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Rådets godkendelse af Kommissionens forslag til rådsbeslutninger for de enkelte landes genopretningsplaner har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Drøftelserne om implementering af genopretningsfaciliteten har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser.

Udmøntningen af genopretningsfaciliteten vil have direkte negative statsfinansielle konsekvenser for Danmark, idet Danmark ikke vil modtage direkte støtte fra genopretningsfaciliteten i et omfang, som svarer til den andel af den direkte støtte, som Danmark skal finansiere med genopretningsinstrumentet og REPowerEU.

Genopretningsplanerne kan have afledte positive statsfinansielle konsekvenser, i det omfang de opnår formålet med genopretningsfaciliteten, herunder økonomisk genopretning, grøn og digital omstilling samt vækst og arbejdspladser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Drøftelserne om implementering af genopretningsfaciliteten har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Udmøntningen af genopretningsfaciliteten kan have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, i det omfang planerne opnår formålet med genopretningsfaciliteten, og REPowerEU-tiltag i landene bidrager til hurtigere og effektiv udfasning af russisk fossil energi i EU. Midler til Danmark som led i udmøntningen af genopretningsfaciliteten kan understøtte vækst, arbejdspladser samt grøn og digital omstilling i Danmark.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Drøftelserne om implementering af genopretningsfaciliteten har ikke i sig selv erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Udmøntningen af genopretningsfaciliteten forventes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet det også potentielt kan styrke erhvervslivets rammevilkår. Det nærmere omfang vil afhænge af den konkrete implementering. Der vurderes at være et stort potentiale for danske eksportvirksomheder i forbindelse med udmøntning af midler fra genopretningsfaciliteten i andre EU-lande.

8. Høring

Sagen har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene ventes generelt at støtte de reviderede rådsbeslutninger vedr. opdaterede genopretningsplaner inklusiv eventuelle REPowerEU-kapitler på baggrund af Kommissionens forslag, der ventes godkendt med et kvalificeret flertal ifm. ECOFIN 8. december 2023.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger stor vægt på, at der sikres effektiv implementering af genopretningsfaciliteten, der leverer på aftalen af 21. juli 2020 i Det Europæiske Råd om EU's flerårige finansielle ramme og genopretningsinstrument (Next Generation EU) samt forordningen om genopretningsfaciliteten, og således bidrager til en grøn genopretning.

Regeringen støtter overordnet ambitionen i REPowerEU om en hurtig udfasning af russisk fossil energi. Regeringen forholder sig til beslutninger om tilføjelse af REPowerEU-kapitler til EU-landenes genopretningsplaner i takt med, at der foreligger konkrete forslag.

Regeringen kan støtte Rådets vedtagelse af de reviderede rådsbeslutninger vedr. de enkelte EU-landes opdaterede genopretningsplaner inklusiv eventuelle REPowerEU-kapitler på baggrund af Kommissionens forslag og på basis af en række principper i overensstemmelse med forordningen om genopretningsfaciliteten, herunder at Kommissionen har tildelt en samlet positiv vurdering af genopretningsplanen, som fastlagt i mandatet givet af Folketingets Europaudvalg 12. maj 2023 forud for ECOFIN 16. maj 2023. Det gælder de reviderede rådsbeslutninger for hhv. Belgien, Bulgarien, Cypern, Finland, Grækenland, Kroatien, Letland, Polen, Rumænien og Tyskland. Regeringen vil på samme vis kunne støtte Rådets vedtagelse af reviderede beslutninger vedr. opdaterede planer for hhv. Irland, Italien og Ungarn, under forudsætning af, at beslutningerne ligger inden for rammerne af mandatet, herunder at Kommissionen fremlægger en samlet positiv vurdering for hver af de tre landes planer.

Regeringen finder det generelt vigtigt, at modtagerlandene efterlever EU's fundamentale rettigheder og retsstatsprincippet og lægger stor vægt på, at Kommissionen anvender alle tilgængelige instrumenter til at sikre overholdelse heraf.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen om implementering af genopretningsfaciliteten, herunder rådsbeslutninger vedr. EU-landenes genopretningsplaner, blev i 2021 forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg 8. juli forud for ECOFIN 13. juli, samt til orientering 22. juli (skriftlig), 3. september, 1. oktober, 15. oktober, 4. november og 2. december forud for ECOFIN hhv. 26. juli, 6. september, 5. oktober, 28. oktober, 9. november og 7. december 2021. I 2022 er sagen blevet forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for ECOFIN 18. januar 2022, ECOFIN 2. maj 2022 (skriftlig), ECOFIN 17. juni 2022, ECOFIN 8. juli 2022, ECOFIN 4. oktober 2022, ECOFIN 8. november 2022 og ECOFIN 6. december 2022.

I 2023 er sagen forelagt Folketingets Europaudvalg til revideret forhandlingsoplæg 12. maj forud for ECOFIN 16. maj samt til orientering forud for ECOFIN 17. januar, 14. februar, 14. marts, 16. juni, 14. juli, 17. oktober og 8. november 2023. Samlenotat om implementering af genopretningsfaciliteten blev desuden oversendt til Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 15. marts 2022 og ECOFIN 5. april 2022 (sagen blev dog efterfølgende taget af dagsordenen for begge ECOFIN).

Samlenotat om forordningen om genopretningsfaciliteten tilgik Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 9. juni 2020, forud for forelæggelse til forhandlingsoplæg 16. juni 2020, og forud for ECOFIN 6. oktober 2020, 19. januar, 16. februar, 16. marts, 16. april og 18. juni 2021.

Grund- og nærhedsnotat om genopretningsfaciliteten blev oversendt til Europaudvalget 25. juni 2020.

Sagen om REPowerEU-finansieringsforslaget blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg 8. juli forud for ECOFIN 12. juli 2022, samt til orientering 30. september forud for ECOFIN 4. oktober 2022. Grund- og nærhedsnotat om genopretningsfaciliteten blev oversendt til Europaudvalget 22. juni 2022.

Bilag 1: Vurderingskriterier for genopretningsplaner fastsat i forordningen for EU's genopretningsfacilitet

Bilagboks 1

Vurderingskriterier for genopretningsplaner fastsat i forordningen for EU's genopretningsfacilitet

1. Genopretningsplanen indebærer en fyldestgørende og tilstrækkelig afbalanceret reaktion på den økonomiske og sociale situation og bidrager derved på behørig vis til de seks søjler 1) grøn omstilling, 2) digital omstilling, 3) smart, bæredygtig og inklusiv vækst, herunder økonomisk samhørighed, arbejdspladser, produktivitet, konkurrenceevne, forskning, udvikling og innovation og et velfungerende indre marked med stærke SMV'er, 4) social og territorial samhørighed, 5) Sundhedsmæssig og økonomisk, social og institutionel robusthed, herunder med henblik på øget krisereaktionskapacitet og kriseberedskab, og 6) politikker for den næste generation, børn og unge, herunder uddannelse og færdigheder, idet der tages højde for de berørte EU-landes specifikke udfordringer og det økonomiske tilskud fra genopretningsfaciliteten til det pågældende EU-land.
2. Genopretningsplanen kan forventes effektivt at bidrage til at adressere landets udfordringer som identificeret i anbefalingerne til landet som led i det europæiske semester.
3. Genopretningsplanen kan forventes effektivt at bidrage til at styrke et lands vækstpotentiale, arbejdspladser, økonomiske, institutionelle og sociale robusthed, bidrage til implementeringen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, herunder gennem fremme af politikker for børn og unge, imødegå økonomiske og sociale konsekvenser af krisen, og dermed fremme økonomisk, social og territorial samhørighed samt konvergens.
4. Reforme og investeringer inkluderet i genopretningsplanerne må ikke gøre betydelig skade mod EU's miljø og klimamål ("do no significant harm"-princip). I REPowerEU-kapitlet må der gøres midlertidige undtagelser fra "do no significant harm"-princippet til fordel for tiltag, der sikrer EU's nuværende energisikkerhed, hvis tiltaget samtidig minimerer miljøskaden og ikke bringer EU's klimamål i fare.
5. Genopretningsplanen, ekskl. et eventuelt REPowerEU-kapitel, indeholder tiltag, som udgør effektive bidrag til den grønne omstilling og til udfordringer forbundet hermed. Klimatiltag skal udgøre mindst 37 pct. af de skønnede omkostninger forbundet med genopretningsplanen. Eksempler herpå kan fx være energieffektivisering, udvikling og omlægning til vedvarende energi, bæredygtig industri, herunder landbrug og transport mv.
6. Genopretningsplanen, ekskl. et eventuelt REPowerEU-kapitel, indeholder tiltag, som effektivt bidrager til den digitale omstilling og til udfordringer forbundet hermed. Digitaliserings tiltag skal udgøre mindst 20 pct. af de skønnede omkostninger forbundet med genopretningsplanen. Det kan fx være digitale netværk og infrastruktur, cybersikkerhed eller digitalisering og udvikling af offentlig administration.
7. Genopretningsplanen kan forventes at have en varig virkning for det pågældende land.
8. De af landet foreslåede tiltag er tilstrækkelige til at sikre en effektiv overvågning og gennemførelse af genopretningsplanen, herunder milepæle og mål.
9. Et lands begrundelse for, at størrelsen af finansieringsbehovet forbundet med dets genopretningsplan er rimeligt og plausibelt, er på linje med principper om omkostningseffektivitet og står mål med den forventede nationale økonomiske og sociale effekt.
10. De ordninger, der foreslås af det pågældende EU-land ift. tilsyn og kontrol, forventes at forhindre, afsløre og udbedre korruption, svig og interessekonflikter ifm. udmøntningen af genopretningsmidlerne, herunder dobbeltfinansiering fra andre EU-programmer.
11. Genopretningsplanen indeholder tiltag til at gennemføre reformer og investeringer, der repræsenterer samhørighedsfremmende tiltag.
12. REPowerEU-kapitlet indeholder tiltag, der bidrager effektivt til REPowerEU-målsætninger om at bidrage effektivt til energisikkerhed, øge EU's energiforsyning, forøge brugen af vedvarende energikilder og energieffektivitet, forøge energiopbevaringsfaciliteter eller mindske afhængigheden af fossile brændsler før 2030.
13. REPowerEU-kapitlet indeholder tiltag med forventede grænseoverskridende effekter, der bidrager positivt til energisikkerheden i EU, mindsker afhængigheden af fossile brændstoffer eller reducerer energiefterspørgslen.

Kilde: Revideret forordning af 28. februar 2023 vedr. genopretningsfaciliteten: [EUR-Lex - 32023R0435 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Bilag 2: Status for EU-landenes genopretningsplaner– medio november 2023

Land	Beslutningsforslag ¹	Evt. revideret beslutningsforslag ²	REPowerEU (mia. euro)		Finansiel assistance ekskl. REPowerEU (mia. euro)		Forudbetalinger (mia. euro)		Udbetalinger ⁶ (mia. euro)	
			Direkte støtte ³	Videreførte lån	Direkte støtte ⁴	Lån ⁵	Direkte støtte	Lån	Direkte støtte	Lån
BE	23. juni 2021	16. november 2023	0,5	0,21	4,5	0,05	0,8	0,04		
BG	7. april 2022	21. november 2023			5,7	0,0			1,4	
CY	8. juli 2021	16. november 2023	0,1		0,9	0,2	0,1	0,03	0,1	
DK	17. juni 2021	19. oktober 2023	0,2		1,4	0,2	0,2⁷	-	0,3	
EE	5. oktober 2021	9. marts 2023	0,09	-	0,86	0,0	0,1	-	0,2	
FI	4. oktober 2021	21. november 2023	0,12		1,82	0,0	0,3	-		
FR	23. juni 2021	26. juni 2023	2,8	-	37,5	0,0	5,1	-	7,4	
EL	17. juni 2021	21. november 2023	0,82		17,4	17,7	2,3	1,7	3,4	3,7
IE	16. juli 2021	26. juni 2023	-	-	0,9	0,0				
IT	22. juni 2021	28. juli 2023			69,0	122,6	9,0	16,0	30,0	30,5
HR	8. juli 2021	21. november 2023	0,28	2,6	5,5	1,6	0,8	-	1,4	
LV	22. juni 2021	16. november 2023	0,14		1,83	0,0	0,2	-	0,2	
LT	2. juli 2021	24. oktober 2023	0,2	0,55	2,1	1,0	0,3	-	0,5	
LU	18. juni 2021	9. december 2022			0,1	0,0	0,01	-	0,02	
MT	16. september 2021	26. juni 2023	0,07	-	0,3	0,0	0,04	0	0,1	
NL	8. september 2022	29. september 2023	0,73		4,7	0,0				
PL	1. juni 2022	21. november 2023	2,8	22,5	22,5	12,0				
PT	16. juni 2021	22. september 2023	0,9		15,5	5,9	1,8	0,4	2,3	0,7
RO	27. september 2021	21. november 2023	1,44		12,1	14,9	1,9	0	3,6	1,7
SK	21. juni 2021	26. juni 2023	0,4	-	6,0	0,0	0,8	-	1,1	
SI	2. juli 2021	29. september 2023	0,12		1,5	1,1	0,2	0	0,05	
ES	16. juni 2021	29. september 2023	5,2	1,7	77,9	81,5	9,0	-	28,0	
SE	29. marts 2022	19. oktober 2023	0,27		3,2	0,0				
CZ	19. juli 2021	26. september 2023	0,7		7,7	0,8	0,9	-	0,9	
DE	22. juni 2021	16. november 2023			28,0	0,0	2,3	-		
HU	30. november 2022				5,8	0,0				
AT	21. juni 2021	19. oktober 2023	0,2		3,8	0,0	0,5	-	0,7	
Beløb i alt	-	-	18,1	27,6	338,5	259,9	36,6	19,9	81,7	36,6
Lande i alt	27	26			27	13	21	5	19	5

Anm.: Beløb i løbende priser. ¹Dato for Kommissionens forslag til rådsbeslutninger om genopretningsplaner. Forslag, hvor dato for fremlæggelse er i kursiv, er rådgodkendt. ²Dato for Kommissionens forslag til reviderede rådsbeslutninger om genopretningsplaner. Forslag, hvor dato for fremlæggelse er i kursiv, er rådgodkendt. ³ Finansiering til REPowerEU-kapitlet i form af ny direkte støtte via EU's kvotehandelssystem, samt evt. midler fra Brexit Reserven. ⁴Den endelige tildeling fra EU's genopretningsfacilitet blev fastlagt 30. juni 2022 pba. den faktiske udvikling i EU-landenes BNP fra 2020-21. Fordelingskriterierne fremgår af forordningen om genopretningsfaciliteten samt https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe/pillars-next-generation-eu_en. EU-landene har i de fleste tilfælde ansøgt om mere finansiel assistance, end der tildeles de respektive lande i genopretningsfaciliteten, herunder fordi der på ansøgningstidpunkterne var usikkerhed om den endelige tildeling fra genopretningsfaciliteten. Differencer ift. den endelige finansielle assistance kan bl.a. håndteres via egen finansiering eller under bestemte betingelser ved justeringer af landenes genopretningsplaner. ⁵ Baseret på Kommissionens forslag til rådsbeslutninger om genopretningsplaner. Lån til et land kan som udgangspunkt udgøre op til 6,8 pct. af dets BNI i 2019. I forordningen om genopretningsfaciliteten er fastsat et loft på 360 mia. euro for den samlede tildeling af lån til EU-landene. ⁶Udbetalinger på baggrund af opfyldte milepæle og mål (dvs. i tillæg til forudbetalinger). ⁷Knap 1,5 mia. kr. udbetalt 2. september 2021.

Kilde: Kommissionens pressemeddelelser om indleverede genopretningsplaner og udbetalinger samt Kommissionens genopretningsscoreboard: http://www.ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/.

Dagsordenspunkt 6: Det europæiske semester 2024 - Kommissionens årlige undersøgelse for bæredygtig vækst, varslingsrapport og udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed

KOM(2023)901, KOM(2023)902, KOM(2023)903

1. Resume

Kommissionen ventes på ECOFIN 8. december 2023 at præsentere sin pakke af 21. november 2023, som indleder det europæiske semester for 2024. Pakken indeholder bl.a. Kommissionens årlige undersøgelse for bæredygtig vækst (ASGS), Kommissionens varslingsrapport under proceduren for makroøkonomiske ubalancer og Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed for 2024.

Den årlige undersøgelse for bæredygtig vækst fastsætter prioriteterne for det økonomisk-politiske arbejde i EU i 2024, der som tidligere år er: 1) makroøkonomisk stabilitet, 2) bæredygtighed, 3) produktivitet, og 4) social retfærdighed. Varslingsrapporten om makroøkonomiske ubalancer udpeger 12 EU-lande til nærmere analyser, idet de vurderes at have risiko for makroøkonomiske ubalancer. Anbefalingerne til euroområdet som helhed afspejler generelt prioriteterne i undersøgelsen for bæredygtig vækst og vil danne baggrund for de landespecifikke anbefalinger til de enkelte eurolande, der ventes vedtaget i juni 2024 (som led i landespecifikke anbefalinger til alle EU-landene).

ECOFIN ventes at vedtage rådskonklusioner om den årlige undersøgelse for bæredygtig vækst og varslingsrapporten på et senere ECOFIN, forventeligt 16. januar 2024, hvor også anbefalingerne til euroområdet som helhed ventes vedtaget.

Regeringen kan generelt tage Kommissionens pakke vedr. det europæiske semester til efterretning. Det vurderes generelt vigtigt for Danmark, at Kommissionens prioriterer for det økonomiske samarbejde i EU lægger vægt på sund økonomisk politik, der sikrer produktivitet og sunde offentlige finanser med plads til prioritering af grøn omstilling og velfærd.

2. Baggrund

EU-samarbejdet om den bredere økonomiske politik følger en årlig procedure ("det europæiske semester"), hvor EU-landene drøfter de økonomisk-politiske udfordringer og den økonomiske politik i de enkelte EU-lande samt euroområdet og EU som helhed, jf. figur 1. Proceduren for makroøkonomiske ubalancer er også forankret i semesteret og skal identificere eventuelle ubalancer i EU-landene, fx tab af konkurrenceevne, uholdbare løn- og prisudviklinger, for høj

privat og offentlig gæld mv. Det europæiske semester munder hvert år ud i landespecifikke anbefalinger til EU-landene pba. de økonomisk-politiske drøftelser og analyser, herunder analyserne vedr. makroøkonomiske ubalancer.

Figur 1
Det europæiske semester

	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Resten af året
Kommissionen	Økonomisk efterårsprognose			Økonomisk vinterprognose			Økonomisk forårsprognose			
	Undersøgelsen for bæredygtig vækst (ASGS) og varslingsrapporten (AMR)						Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger			
	Anbefalinger til euroområdet som helhed						Landerapporter (vedr. økonomiske udfordringer og reformer mv.)			
Rådet		Rådet drøfter og vedtager rådskonklusioner vedr. ASGS og AMR samt anbefalinger til euroområdet som helhed			DER vedtager økonomisk-politiske prioriteter på grundlag af bl.a. ASGS			Rådet drøfter de landespecifikke anbefalinger	Rådet godkender de endelige landespecifikke anbefalinger	
EU-landene					EU-landene fremlægger nationale reformprogrammer samt stabilitets og konvergensprogrammer					

Anm.: Figuren viser hovedelementerne i århjulet for det europæiske semester. Figuren er baseret på gennemførelsen af de seneste års europæiske semester. Det er muligt, at Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger og landerapporter først vil blive offentliggjort i juni i 2024.

Kilde: Kommissionen.

Det europæiske semester 2024 indledes med Kommissionens årlige undersøgelse for bæredygtig vækst (*Annual Sustainable Growth Survey, ASGS*). ASGS skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og prioriteter for EU-landene. I de kommende måneder vil den danne grundlag for horisontale drøftelser af de økonomiske udfordringer i EU i bl.a. ECOFIN. På DER 21.-22. marts 2024 forventes stats- og regeringscheferne på baggrund af den årlige undersøgelse for bæredygtig vækst og rådskonklusioner fra bl.a. ECOFIN at vedtage generelle retningslinjer for EU-landenes økonomiske politik. EU-landene fremlægger efterfølgende og senest i april 2024 deres konvergens- eller stabilitetsprogrammer samt nationale reformprogrammer²³.

Kommissionen ventes i maj 2024 med udgangspunkt i DER's retningslinjer og

²³ Reformen af EU's finanspolitiske regler vil muligvis medføre, at landene ikke skal offentliggøre konvergens- eller stabilitetsprogrammer samt nationale reformprogrammer, jf. særskilt dagsordenpunkt. Det er dog uklart, hvornår en eventuel reform vil have effekt på det europæiske semester og EU-landenes nationale programmer.

EU-landenes programmer at fremlægge udkast til rådsudtalelser om EU-landenes programmer samt udkast til landespecifikke anbefalinger. På den baggrund skal ECOFIN i juni 2024 opnå enighed om rådsudtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne og enighed om de landespecifikke anbefalinger. Herefter ventes DER at tiltræde de landespecifikke anbefalinger inden de formelt vedtages af ECOFIN.

Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed har til formål at styrke koordinationen af den økonomiske politik i eurolandene. Eurolandene skal tage højde for euroområdeanbefalingerne i deres nationale reformprogrammer og stabilitetsprogrammer, og anbefalinger til euroområdet som helhed vil blive afspejlet i de landspecifikke anbefalinger til de enkelte eurolande. Anbefalingerne til euroområdet forventes godkendt på ECOFIN 16. januar 2024. Herefter ventes de tiltrådt af DER 21.-22. marts 2024, før de formelt ventes vedtaget af Rådet. Anbefalingerne til euroområdet som helhed godkendes og vedtages alene af eurolandene (og gælder kun eurolandene).

Kommissionens varslingsrapport ('Alert Mechanism Report', AMR) offentliggøres som led i makroubalancessproceduren ('Macroeconomic Imbalance Procedure', MIP), der udgør rammen for samarbejdet i EU om systematisk overvågning af makroøkonomiske ubalancer, og som er integreret i det europæiske semester. Formålet er på et tidligt tidspunkt at kunne identificere og forebygge potentielle skadelige interne og eksterne økonomiske ubalancer, som er ved at udvikle sig, og at kunne gribe ind over for ubalancer, der har materialiseret sig, med henblik på at korrigere disse. MIP operationaliseres via en varslingsmekanisme med et 'scoreboard' bestående af et antal økonomiske indikatorer, som skal give en indledende indikation på ubalancer. Varslingsrapporten for 2024 vurderer indikatorernes udvikling i alle EU-lande og identificerer de lande, som har ubalancer eller risikerer at opbygge ubalancer.

På baggrund af varslingsrapporten og Rådets drøftelse af denne, vil Kommissionen foretage en dybdegående analyse af de lande, som vurderes at have ubalancer eller at risikere at opbygge ubalancer. Konklusionerne i de dybdegående analyser vil indgå i Kommissionens landerapporter, der ventes offentliggjort i maj eller juni 2024. I de dybdegående analyser gennemføres en grundigere vurdering af, i hvilket omfang det pågældende land er påvirket af ubalancer og af disses karakter og risici.

Kommissionens dybdegående analyser vil kunne give anledning til henstillinger om at korrigere ubalancerne (makroubalancessprocedurens korrigerende del), afhængigt af de identificerede ubalancers karakter.²⁴

²⁴ Hvis der vurderes at foreligge uforholdsmæssigt store ubalancer, kan der således åbnes en procedure, hvor Rådet efter et forslag fra Kommissionen vedtager en henstilling til det pågældende land om at korrigere disse ubalancer. I opfølgningen på en henstilling skal det pågældende land fremlægge handlingsplaner, og Rådet skal løbende tage stilling til, hvorvidt det pågældende land

3. Formål og indhold

På ECOFIN 8. december 2023 ventes en præsentation og en indledende drøftelse af Kommissionens årlige undersøgelse for bæredygtig vækst, varslingsrapporten om makroøkonomiske ubalancer og forslag til økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed for 2024.

ECOFIN ventes først at vedtage konklusioner om undersøgelsen for bæredygtig vækst og varslingsrapporten på ECOFIN 16. januar 2024, hvor eurolandene også ventes at godkende anbefalinger til euroområdet som helhed.

Kommissionens undersøgelse for bæredygtig vækst for 2024

Kommissionens nævner, at de tidligere års overordnede prioriteter for det økonomisk-politiske samarbejde i EU fortsat er relevante og derfor bør videreføres. Med undersøgelsen for bæredygtig vækst fastsætter Kommissionen dermed følgende prioriteter for det økonomisk-politiske samarbejde i 2024:

- **Makroøkonomisk stabilitet:** EU-landene skal sikre den langsigtede finanspolitiske holdbarhed, økonomisk robusthed samt investeringer i den grønne og digitale omstilling. EU-landene bør bl.a. reducere makroøkonomiske ubalancer og føre sund finanspolitik mhp. at opbygge finanspolitiske buffere og understøtte arbejdet med at reducere inflationen via pengepolitikken. Konkret bør landene bl.a. udfase støttetiltag til håndtering af høje energipriser. EU-landene bør samtidig understøtte investeringer i grøn og digital omstilling, herunder ved at forbedre kvaliteten og sammensætningen af de offentlige finanser. Finanspolitikken i EU bør overordnet være kontraktiv i 2024, men EU-landene bør være klar til at reagere på de skiftende omstændigheder under hensyntagen til landenes forskellige finanspolitiske råderum. Derudover fremfører Kommissionen, at proceduren for uforholdsmæssigt store underskud (*Excessive Deficit Procedure*, EDP) ventes genoptaget i foråret 2024 pba. finanspolitiske data for 2023. EDP har været sat ud af kraft i 2020, 2021, 2022, og 2023, som følge af økonomisk usikkerhed i en periode, hvor Kommissionen aktiverede den generelle undtagelsesklausul i de finanspolitiske regler.
- **Bæredygtighed:** EU-landene bør udfase subsidier målrette fossile brændstoffer og kun prioritere målrettede støttetiltag, hvis energipriserne stiger yderligere. EU-landene bør bl.a. også fortsætte implementeringen af deres *genopretningsplaner* og de *nationale energi- og klimaplaner*, herunder reformer der sikre bedre rammebetingelser for den grønne omstilling. EU-landene bør generelt prioritere målsætningerne i den *europæiske grønne pagt*, herunder en accelerering af omstillingen til bæredygtig energi og mere velfungerende energimarkeder. EU-landene bør bl.a. prioritere investeringer, grønne teknologier og innovation og forbedre reguleringen mhp. at reducere administrative barrierer for udrulningen af renere energi.

har taget effektive tiltag mhp. korrektion af ubalancerne. Makroudbalanceproceduren har endnu ikke været benyttet til at give henstillinger om korrektion af ubalancer.

- **Produktivitet:** EU og EU-landene bør forbedre det indre marked ved at gøre det enklere at drive virksomhed på tværs af EU's indre grænser. Konkret handler det om at forbedre vilkårene for små og mellemstore virksomhed (SMV'er) ved at reducere reguleringsmæssige og administrative byrder for dem, samt at sikre overholdelse af retsstatsprincippet i hele EU. EU og EU-landene bør også sikre investeringer i bl.a. arbejdsstyrkens færdigheder, digitalisering samt forskning og udvikling. EU-landene bør generelt prioritere reformer, der bidrager til dekarbonisering af industrierne og mindsker manglen på arbejdskraft, bl.a. ved hjælp af opkvalificering af arbejdsstyrken og tiltag, der højner fleksibiliteten på arbejdsmarkedet. Desuden bør EU forsøge at anvende samhørighedsmidler og midler fra genopretningsfaciliteten til at udligne regionale forskelle i produktivitet.
- **Social retfærdighed:** EU-landene bør håndtere de sociale konsekvenser af de høje energipriser og høj inflation for de europæiske husholdninger, herunder faldende købekraft og stigende ledighed. EU-landene skal generelt prioritere støttetiltag, der er målrettede og ikke mindsker incitamenterne til at reducere energiforbruget, samt tiltag der sikrer øget energieffektivitet. EU-landene bør også prioritere at fremme arbejdsstyrkernes færdigheder og effektive arbejdsmarkedspolitikker, der fremmer beskæftigelse og letter transitionen mellem erhverv i lyset af den grønne og digitale omstilling. EU-lande med lav dækningsgrad i de sociale sikkerhedsnet bør styrke tilstrækkeligheden af disse.

Kommissionens varslingsrapport 2024

Kommissionens varslingsrapport for 2024 præsenterer en række økonomiske indikatorer, som skal give en indledende indikation af makroøkonomiske ubalancer, *jf. bilag 1*. Rapporten bygger på 2022-værdier for indikatorerne for de respektive lande samt mere aktuelle udviklinger i relevante nøgletal.

Kommissionen udpeger 12 lande til dybdegående analyser i varslingsrapporten for 2024. Det er bl.a. tale om de 11 lande, der blev vurderet til at have ubalancer i Kommissionens dybdegående analyser fra maj 2023 (Cypern, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Italien, Ungarn, Nederlandene, Portugal, Rumænien, Spanien og Sverige), som generelt vurderes udfordret af de samme ubalancer, som blev identificeret i de seneste dybdegående analyser. Der er bl.a. tale om ubalancer vedr. privat og offentlig gæld, betalingsbalancer og huspriser. For en oversigt over konklusioner i de dybdegående analyser fra 2023 henvises til *bilag 2*. Derudover vurderes Slovakiet at have risiko for udvikling af nye makroøkonomiske ubalancer, hvorfor landet udpeges til nærmere analyse. Det er særligt konkurrenceevnen, underskud på betalingsbalancen, svage offentlig finanser, høje boligpriserne, og høj privat gæld som vurderes at udfordre Slovakiets økonomi og medføre risici for nye ubalancer. Ydermere fremhæver Kommissionen fire lande (Bulgarien, Kroatien, Danmark, og Polen) med en række økonomiske udviklinger, der kræver øget opmærksomhed, men som ikke vurderes alarmende. I Bulgarien og Kroatien handler det om svag omkostningskonkurrenceevne, stigende privat gæld og høje prisstigninger på boligmarkedet. I Danmark

handler det om overskuddet på betalingsbalancen, som i øjeblikket er EU's højeste (13,5 pct. af BNP i 2022, jf. *Økonomisk Redegørelse, august 2023*). Desuden påpeges det, at den private bruttogæld er høj. I Polen handler det primært om stigende lønomkostninger og øget finanspolitisk underskud.

Kommissionen fremhæver bl.a. følgende om vurderingerne i varslingsrapporten for 2024:

- I 2022 blev betalingsbalanceoverskuddene generelt reduceret og betalingsbalanceunderskuddene generelt øget i de fleste EU-landene, særligt som følge af de høje energipriser. I 2023 skønnes prisfald på energi at være den drivende faktor for generelt forbedrede betalingsbalancer. Dog skønnes en række lande at opleve en markant forværring af deres betalingsbalancer i forhold til 2022.
- Enhedslønomkostningerne har generelt været stigende, dog med stor variation mellem EU-landene. Særligt blandt eurolandene udfordrer det konkurrenceevnen. Lønningerne er generelt steget mindre end leveomkostninger. Kommissionens seneste økonomiske prognose peger på aftagende lønstigning i 2024. En lang række løn- og overenskomstforhandlingerne, der pågår i øjeblikket, betyder dog, at dette skøn er behæftet med stor usikkerhed.
- Den reale effektive valutakurs deprecierede i euroområdet i 2022, da euroens værdi generelt er blevet svækket som følge af energikrisen og en mindre stram pengepolitik end andre steder. I første halvdel af 2023 er den effektive valutakurs apprecieret i euroområdet, primært som følge af forskelle i kerneinflationen.
- Gældskvoterne blandt virksomhederne i EU faldt i 2022 i takt med den stigende økonomiske aktivitet.
- Gældskvoten blandt husholdningerne i EU fortsatte med at falde i 2022, og Kommissionen skønner, at gældskvoten vil falde yderligere i 2023. Dog vurderer Kommissionen også, at nogle husholdninger gradvist vil opleve højere rentebyrder som følge af et generelt forhøjet renteniveau, som skønnes gradvist at slå igennem på boliglån over hele EU.
- Huspriserne accelererede i de fleste EU-lande i starten af 2022, men aftog så markant som følge af et forhøjet renteniveau. Forventningen er, at denne tendens fortsætter. I en række lande stiger boligpriserne dog fortsat meget.
- De offentlige gældskvoter faldt i de fleste EU-lande i 2022, bl.a. understøttet af stærk nominal BNP-vækst, og forventes generelt yderligere reduceret i 2023. Gældskvoterne er dog fortsat betydeligt højere end før pandemien i 2019.
- Banksektoren i EU er robust og velkapitaliseret. På trods af øget økonomisk pres på boligejerne er andelen af misligholdte lån på et stabilt lavt niveau. Store bankkonkurser i USA og Schweiz i marts måned 2023 udfordrede midlertidigt værdisætningen af banksektoren i euroområdet, som derudover ikke har vist tegn på sårbarhed.

Kommissionen vurderer overordnet set, at en samlet vurdering af dansk økonomi ikke giver anledning til en dybdegående analyse. Danmark er således ikke

påvirket af ubalancer i makroudbalanceprocedurens forstand. Dette er på linje med Kommissionens vurdering af Danmark de seneste ti år.

Kommissionen bemærker samtidig om Danmark, at indikatorerne vedr. betalingsbalancen, huspriserne og den private gæld kan vise tegn på risici og kræver øget opmærksomhed, men at risiciene generelt vurderes begrænsede. Kommissionen bemærker bl.a.:

- at betalingsbalanceoverskuddet ventes at forblive højt, men faldende i de kommende år. Vedvarende høje betalingsbalanceoverskud i Danmark har medvirket til opbygning af store tilgodehavender i udlandet, hvilket genererer løbende afkast, der i sig selv også bidrager til et positivt betalingsbalanceoverskud. Kommissionen fremhæver tillige den ekstraordinære indtjening fra søtransport i 2022 som kilde til Danmarks store overskud på betalingsbalancen.
- at der kun er begrænsede udfordringer fsva. omkostningskonkurrenceevnen, omend der bl.a. ventes stigende enhedslønomkostninger i de kommende år.
- at den privat gældskvote fortsat er høj. De danske husholdningers bruttogældskvote er fortsat den højeste i EU. Andelen af misligholdte lån hos de danske husholdninger er dog fortsat lav, men stigende renter risikerer at udfordre husholdningerne.
- at de reale boligpriser faldt i 2022. De danske huspriser anses generelt ikke for at være overvurderede.

Kommissionens udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed for 2024

Kommissionens udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed for 2024 afspejler overordnet set prioriteterne i Kommissionens årlige undersøgelse for bæredygtig vækst (ASGS).

Kommissionen lægger konkret op til følgende anbefalinger til euroområdet som helhed:

15. Eurolandene bør fortsat koordinere finanspolitikkerne. Eurolandene anbefales generelt at føre en stram finanspolitik for at understøtte tilbagevenden til den mellemfristede inflationsmålsætning på 2 pct. årligt. Ligeledes anbefales det, at landene afvikler energistøttetiltag og benytter de overskydende midler til at reducere offentlige budgetunderskud. Samtidig bør landene sikre, at de overholder Rådets finanspolitiske anbefalinger samt sikre en finanspolitisk stilling, der bidrager til at man undgår vedvarende divergens i inflationen. På mellemlangt sigt anbefales det, at landene udvikler strategier for at sikre en forsvarlig mellemfristet finanspolitisk stilling og for at styrke gældsholdbarheden. I lande, hvor det er nødvendigt, anbefales det, at man i strategien inkluderer tiltag, der styrker effektiviteten og kvaliteten af de offentlige udgifter, samt tiltag der forbedrer holdbarheden af pensions- og sundhedssystemerne.

16. Det anbefales at opretholde et højt niveau af offentlige investeringer mhp. at støtte den grønne og digitale omstilling, samt styrke produktivitet og økonomisk robusthed. Eurolandene anbefales, at accelerere implementeringen af genopretningsplanerne, herunder landenes REPowerEU-kapitler. Landene anbefales at gøre fuld brug af EU's samhørighedsprogrammer og sikre, at implementeringen af disse programmer tager hensyn til bl.a. udfordringerne identificeret under det europæiske semester samt implementeringen af den europæiske søjle for sociale rettigheder.
17. Eurolandene anbefales i overensstemmelse med national praksis og med respekt for de sociale parteners rolle at understøtte en lønudvikling, der afhjælper købekraftstab specielt for lavindkomstgrupper. Opkvalificering og omskoling samt aktive arbejdsmarkedspolitik bør fremmes. Det anbefales også at eurolandene træffer foranstaltninger for at fremme lovlig migration af arbejdere fra tredjelande til erhverv, som mangler arbejdskraft. Det anbefales ydermere, at man beskytter og styrker tilstrækkelige og bæredygtige systemer til social beskyttelse og inklusion. Eurolandene opfordres også til at sikre effektiv involvering af sociale partnere i politisk beslutningstagning og social dialog.
18. Eurolandene anbefales at fjerne investeringsbarrierer ift. at fremme den grønne og digitale omstilling. Yderligere fremskridt med kapitalmarkedsunionen skal bidrage til forbedret adgang til kapital for virksomheder og SMV'er. Det anbefales yderligere, at man sikrer, at offentlig støtte til relevante strategiske sektorer er målrettet uden at forvride det indre markeds lige konkurrencevilkår og med øje for at forstærke euroområdet konkurrenceevne og åbne strategiske autonomi. Eurolandene anbefales også at fortsætte styrkelsen af euroens internationale rolle og fremme arbejdet med den digitale euro.
19. Eurolandene anbefales at overvåge risici i forbindelse med strammere finansielle vilkår og potentielle priskorrekationer på bl.a. boligmarkedet. Eurolandene anbefales yderligere at overvåge udviklingen hos de finansielle formidlere, som ikke er banker, for at undgå opbygningen af systemiske risici og negative afsmittende effekter i økonomien. Endelig bør eurolandene færdiggøre bankunionen ved fortsat at arbejde på alle elementer inklusiv en europæisk indskydergarantiordning.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om Kommissionens pakke vedr. det europæiske semester 2024.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

7. Økonomiske konsekvenser

Kommissionens præsentation af Kommissionens pakke vedr. det europæiske semester 2024 og den efterfølgende drøftelse vil ikke i sig selv have samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.

Det makroøkonomiske samarbejde og overvågning under det europæiske semester vil kunne have positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser, i det omfang det bidrager til at understøtte bæredygtig vækst og beskæftigelse i EU-landene.

8. Høring

Sagen har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene ventes at tage Kommissionens præsentation af Kommissionens årlige undersøgelse for bæredygtig vækst, Kommissionens varslingsrapport samt Kommissionens udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed for 2024 til efterretning.

EU-landene ventes generelt at støtte Kommissionens prioriteter for det økonomiske samarbejde i undersøgelsen for bæredygtig vækst samt vurderingerne af makroøkonomiske risici og ubalancer i varslingsrapporten. Nogle lande vil muligvis forholde sig skeptiske ift. Kommissionens vurderinger af risici og ubalancer i deres egne respektive økonomier.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side kan man tage præsentationen af Kommissionens pakke vedrørende det europæiske semester for 2024 til efterretning.

Fra dansk side kan man notere sig prioriteterne i Kommissionens undersøgelse for bæredygtig vækst. Det vurderes generelt vigtigt for Danmark, at Kommissionens prioriteter for det økonomiske samarbejde i EU lægger vægt på sund økonomisk politik, der sikrer produktivitet og sunde offentlige finanser med plads til prioritering af grøn omstilling og velfærd.

Fra dansk side noteres det, at Kommissionen ikke har til hensigt at udarbejde en dybdegående analyse af Danmark under makroudbalanceproceduren og at Kommissionen vurderer, at 12 lande har eller risikerer at få makroøkonomiske ubalancer. Fra dansk side bemærkes, at den høje private gældskvot modsvares af store opsparinger, herunder pensionsopsparinger. Overordnet set vurderes fra dansk side, at der ikke har været tegn på opbygning af ubalancer i kreditgivningen i de senere år, hvilket til dels også kan skyldes betydelige stramninger i lånereguleringen siden finanskrisen. Danmark er også enige med Kommissionen i, at stigningen i overskuddet på betalingsbalancen sidste år i høj grad kunne tilskrives ekstraordinært stor indtjening fra søtransport.

Det vurderes generelt vigtigt for Danmark, at samarbejdet om makroøkonomiske ubalancer bidrager til at minimere økonomiske risici og sikre mere robuste

økonomier, så økonomiske tilbageslag i enkelte lande ikke medfører kriser i hele EU med vidtrækkende konsekvenser for de europæiske borgere, herunder ikke mindst de dårligst stillede.

Regeringen noterer sig Kommissionens udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

Bilag 4 Makroudbalanceprocedurens scoreboard for Kommissionens varslingsrapport 2024

Ar 2022	Eksterne ubalancer og konkurrenceevne					Interne ubalancer						Beskæftigelsesindikatorer		
	Betalingsbalancens løbende poster - % af BNP (3-årigt gennemsnit)	Nettostilling overfor udlandet, NIIP (% af BNP)	Effektiv valutakurs - 42 handelspartnere, HICP deflator (3-årlig % ændring)	Eksportmarkeds andel - % af global eksport (5-årlig % ændring)	Nominelle enhedsomkostninger for arbejdskraft (3-årlig % ændring)	Boligprisindeks, deflateret (1-årlig % ændring)	Kapitalindstrømning i den private sektor, konsolideret (% af BNP)	Gæld i den private sektor, konsolideret (% af BNP)	Offentlig bruttogæld (% af BNP)	Ledighedsprocent (3-årligt gennemsnit)	Samlede passiver i den finansielle sektor, ikke-konsolideret (1% årlig ændring)	Erhvervsfrekvens blandt de 15-64-årige (3-årlig ændring i pp.)	Langtidsledighed - % af arbejdsstyrken blandt de 15-74-årige (3-årlig ændring i pp.)	Ungdomsarbejdsløshed - % af arbejdsstyrken blandt de 15-24-årige (3-årlige ændring i pp.)
Bund/top-grænse	-4,6%	-35%	±5% (EA) ±11% (Non-EA)	-6%	9% (EA) 12% (Non-EA)	-6%	14%	133%	60%	10%	16,50%	-0,2 pp.	0,5 pp.	2 pp.
BE	0,6	57,7	1,7	-1,9	10,1	-3,8	5,7	161,4	104,3	5,9	-2,7	1,4	0,2	1,9
BG	-1,0	-12,9	5,8	15,5	23,0	-2,1	5,9	74,6	22,5	5,2	12,0	0,5	-0,6	-1,4
CZ	-2,3	-19,7	13,7	-7,7	14,0	1,6	4,5	76,1	44,2	2,5	3,2	0,5	0,0	1,2
DK	10,2	58,2	-1,2	12,4	7,2	-7,4	13,1	154,0	29,8	5,1	-1,6	1,3	-0,3	0,5
DE	6,3	70,2	-0,5	-13,0	7,2	-1,3	6,7	118,4	66,1	3,5	1,5	1,4	-0,2	-0,2
EE	-2,6	-20,2	8,8	17,0	10,0	4,5	9,2	94,3	18,5	6,2	1,6	2,0	0,4	7,0
IE	6,0	-116,6	-4,6	32,1	-10,6	5,0	2,0	147,1	44,4	5,5	-4,0	3,5	-0,3	-2,4
EL	-7,0	-144,2	-2,5	12,6	3,5	4,4	1,1	100,8	172,6	14,0	-0,5	0,9	-3,6	-6,1
ES	0,7	-60,2	-0,7	-7,8	10,8	0,8	0,3	123,5	121,6	14,4	-4,5	0,2	-0,3	-2,7
FR	-1,1	-23,8	-3,6	-10,7	11,1	1,5	8,7	183,9	111,8	7,7	-1,3	1,0	-0,3	-3,4
HR	-0,9	-25,4	-0,6	12,1	11,0	3,2	6,0	79,3	68,2	7,4	9,5	3,4	0,0	1,4
IT	1,6	4,7	-1,9	-8,4	4,9	-3,2	2,9	105,5	143,7	9,0	-5,7	-0,2	-1,3	-5,5
CY	-8,0	-60,2	-3,0	20,7	-1,2	-3,1	-3,9	213,4	85,0	7,3	-2,3	2,2	0,2	2,0
LV	-1,9	-26,5	5,7	15,3	10,7	-1,0	3,0	52,5	41,0	7,5	4,1	-0,5	-0,7	2,0
LT	1,0	-7,0	9,4	28,8	27,7	0,4	6,8	51,4	38,1	7,2	1,0	0,6	0,4	0,0
LU	-8,0	47,0	-0,5	-0,8	13,2	4,0	-19,5	325,5	24,7	5,6	-4,9	1,5	0,0	0,6

HU	-4,5	-50,8	-6,1	-3,5	23,1	5,1	9,2	78,8	73,9	3,9	8,6	2,5	0,1	-0,6
MT	0,1	78,8	-3,1	2,7	8,6	1,2	6,4	121,8	52,3	3,6	5,9	4,1	0,1	-1,0
NL	8,9	75,2	3,2	-0,1	9,6	6,1	6,9	210,1	50,1	4,2	-3,7	1,3	-0,2	-0,9
AT	1,5	17,6	0,1	-4,7	10,7	3,7	5,0	121,9	78,4	5,7	-3,0	0,5	-0,2	0,4
PL	-0,4	-33,4	-0,2	16,6	16,9	-1,9	1,9	63,5	49,3	3,2	3,0	3,6	0,2	0,9
PT	-1,0	-53,6	-2,9	-1,9	15,7	4,8	2,9	141,1	112,4	6,5	-4,0	1,5	-0,1	0,7
RO	-7,1	-40,6	2,6	6,7	10,4	-5,2	3,3	43,3	47,2	5,8	8,2	3,5	0,2	1,8
SI	3,2	-1,5	-1,3	2,9	14,5	4,3	5,2	65,0	72,3	4,6	-1,4	1,6	-0,3	2,0
SK	-3,6	-61,0	3,8	-6,0	13,2	1,3	9,3	92,7	57,8	6,5	-9,2	1,4	0,2	2,8
FI	-0,5	-1,7	-3,1	-2,0	8,5	-4,6	2,3	144,7	73,2	7,4	1,7	2,5	0,0	-3,5
SE	5,8	34,8	-1,4	-2,7	5,8	-3,1	10,6	207,3	32,9	8,3	3,7	1,0	0,4	2,3

Anm.:

Kilde: Kommissionens varslingsrapport for 2024.

Bilag 2 – Europa-Kommissionens konklusion i de dybdegående analyser i 2023

Bilagstabel 5

Konklusioner i de dybdegående analyser vedr. makroøkonomiske ubalancer, maj 2023

	Kategorisering	Beskrivelse af ubalancer
Lande		
Italien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig gæld, svag udvikling i produktivitet, skrøbeligt arbejdsmarked og svage finansielle markeder.
Grækenland	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig gæld og høj udlandsgæld. Banksektoren er udfordret af en høj andel misligholdte lån i en kontekst med høj ledighed.
Cypern	ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Gælds niveauer er faldet men forbliver en bekymring.
Frankrig	Ubalancer	Høj offentlig gæld, lav produktivitetsvækst og svag konkurrenceevne.
Nederlandene	Ubalancer	Stort overskud på betalingsbalancen og høj privat gæld.
Portugal	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland
Spanien	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland samt lommer af sårbarheder ifm. høj ledighed.
Sverige	Ubalancer	Høj og voksende gæld blandt husholdningerne samt høje og voksende boligpriser.
Tyskland	Ubalancer	Højt og vedvarende overskud på betalingsbalancen som følge af lavt investeringsniveau i forhold til opsparingsniveauet.
Rumænien	Ubalancer	Stort underskud på betalingsbalancen, høj udenlandsgæld og store offentlige underskud og risiko for overophedning.
Ungarn	Ubalancer	Sårbarheder relateret til meget stærkt prispres og eksterne og offentlige finansieringsbehov.
Tjekkiet	Ingen ubalancer	Sårbarheder relateret konkurrenceevne og boligpriser - ser ud til at være begrænset fremadrettet, da husholdningernes gæld er begrænset, og inflationen forventes at aftage hurtigere end EU-gennemsnittet.
Slovakiet	Ingen ubalancer	Sårbarheder ift. konkurrenceevne, boligmarkedet, husholdningernes gæld og betalingsbalance - forventes at aftage i takt med, at de økonomiske forhold normaliseres.
Luxembourg	Ingen ubalancer	Sårbarhederne relateret til boligpriser og høj husholdningsgæld er steget, men ser ud til at være begrænset og forventes at aftage på mellemlang sigt.
Estland	Ingen ubalancer	Sårbarhederne relateret til konkurrenceevnen og boligprisudviklingen er steget, men ser generelt ud til at være begrænset pt.
Lettland	Ingen ubalancer	Sårbarheder relateret til eksternt låntagning og boligmarkedet er begrænsede; risici for konkurrenceevnen, dog begrænset risiko i den nærmeste fremtid.
Litauen	Ingen ubalancer	Sårbarhederne ift. konkurrenceevne, eksterne balancer og boligprisudviklingen er steget, men ser generelt ud til at være dæmpet pt.

Kilde: Kommissionens horisontale meddelelse om pakken af 24. maj 2023 vedr. det europæiske semester, KOM(2022)600.